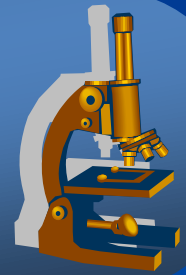

Praktikum z obecné patologie

Obecná onkologie I

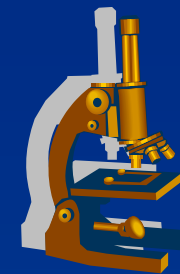
Nádory epitelové
mesenchymální
neuroektodermové
germinální

1. Epitelové nádory

- x vycházejí z povrchových (krycích) nebo žlazových epitelů
- x nádorové buňky si zachovávají vlastnosti epitelů:
  - ⇒ jsou kohezivní (lnou k sobě)
  - ⇒ pokrývají volné povrchy (tzv. tigmotaxe)
  - ⇒ imunohistochemicky pozitivita epiteliálních markerů

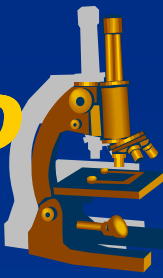
Epitelové nádory

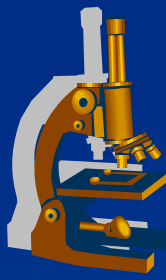
x KLASIFIKACE

	BENIGNÍ	MALIGNÍ
NÁDORY Z POVRCHOVÉHO EPITELU	PAPILOMY	KARCINOMY
NÁDORY ZE ŽLÁZOVÉHO EPITELU	ADENOMY	ADENOKARCINOMY

Benigní nádory z povrchového epitelu

- ✗ vycházejí z dlaždicového epitelu nebo urotelu
- ✗ rostou převážně exofyticky
- ✗ mají třásnitý (papilární) nebo bradavičnatý vzhled
- ✗ zvláštní formu představuje invertovaný papilom
- ✗ podle množství vazivového stromatu 2 základní typy:
  - ⇒ **měkký papilom** (*stroma vazivově chudé*)
    - např. dlaždicobuněčný papilom dutiny ústní
    - urotelový papilom močového měchýře (vzácný)

  - ⇒ **fibroepitelový papilom** (*objemnější vazivové stroma*)
    - např. verruca vulgaris (kožní bradavice)

Verruca vulgaris (bradavice)

x etiologicky infekce HPV

x makro:

⇒ *papula s drsným povrchem*

x mikro:

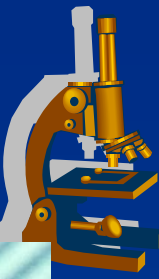
⇒ *akantotická epidermální hyperplázie*

⇒ *superficiální hyperparakeratóza*

⇒ *papilomatóza*

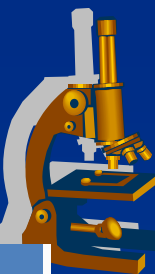
⇒ *koilocytóza*

- virová alterace keratinocytů projevující se jako zvětšená buňka s nepravidelným hyperchromním jádrem s perinukleárním projasněním (tzv. haló)

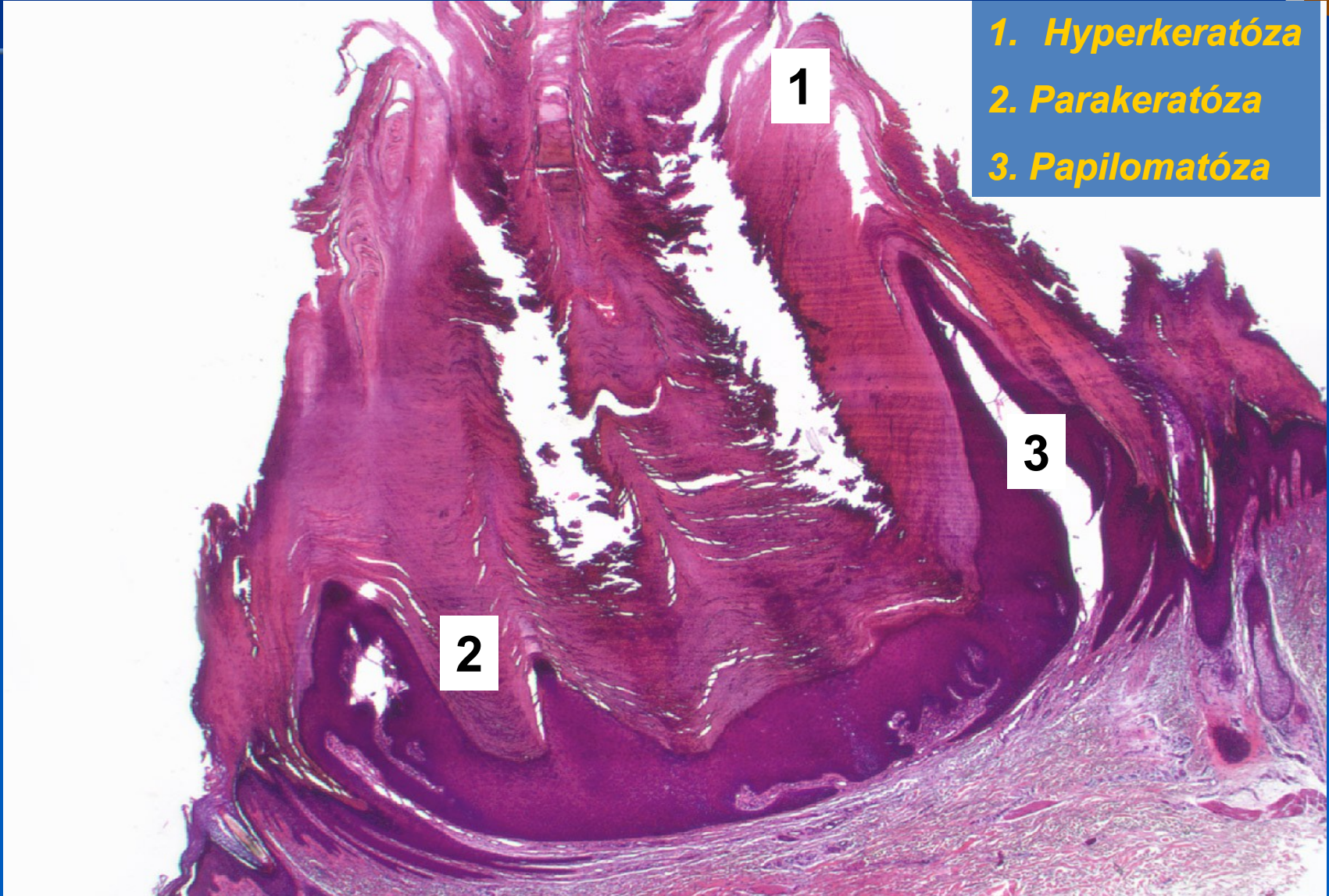

Verruca vulgaris (bradavice)

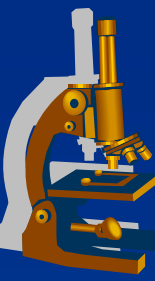

Verruca vulgaris (bradavice)

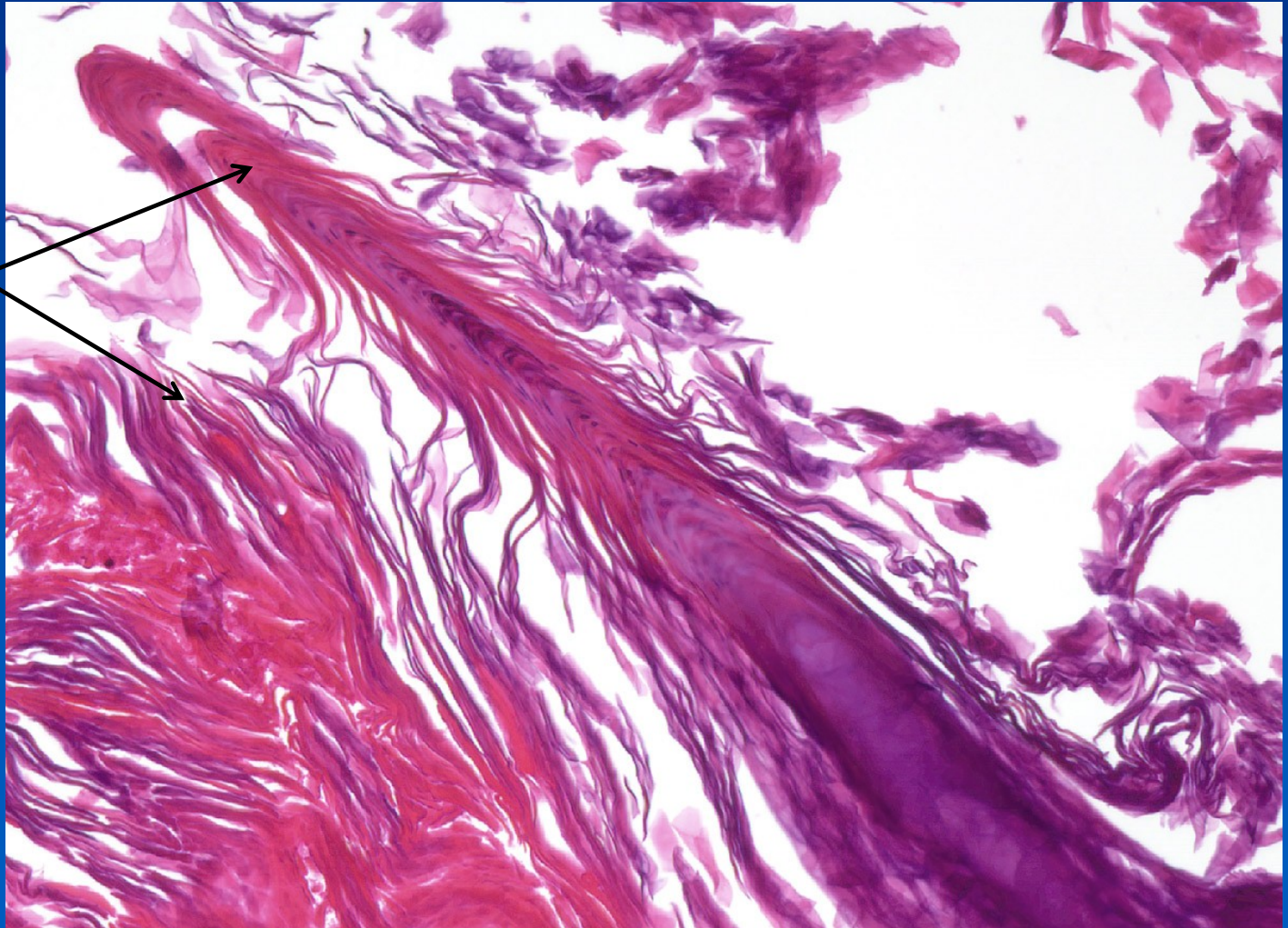

- 1. *Hyperkeratóza*
- 2. *Parakeratóza*
- 3. *Papilomatóza*

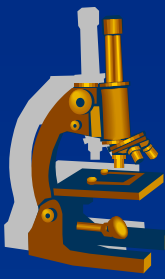
Verruca vulgaris (bradavice)

Parakeratóza

Seboroická keratóza

✗ běžný kožní epiteliální tumor (benigní)

✗ Makro:

⇒ *ploché nebo vyvýšené bradavičnaté výrůstky*

⇒ *někdy hnědě pigmentované*

✗ Mikro:

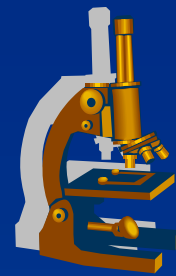
⇒ *proliferace bazaloidních (malých, okrouhlých) buněk*

⇒ *tvorba keratinových perel (rohových pseudocyst)*

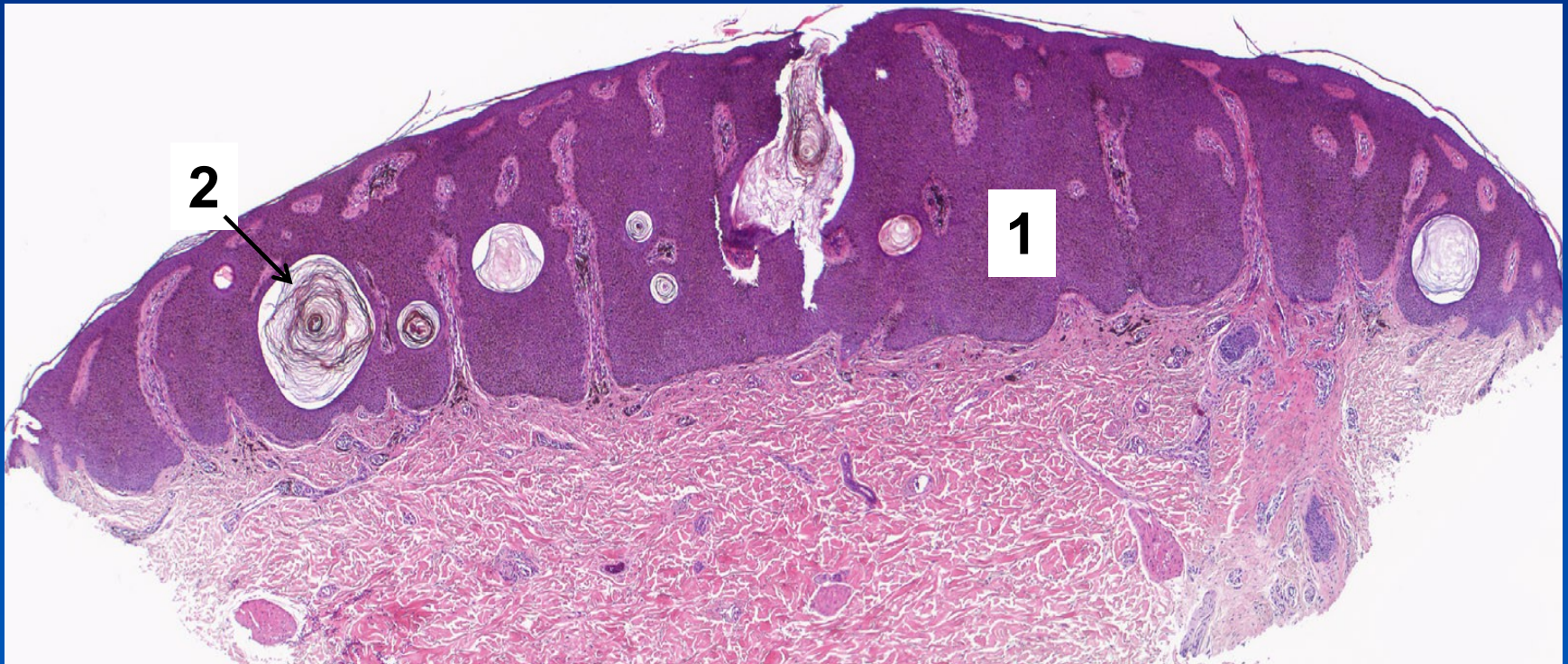
Seboroická keratóza

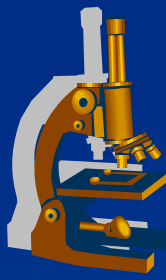
Seboroická keratóza

Seboroická keratóza

1. Čepy nádorových buněk
2. Abruptní rohovění

Dysplázie děložního čípku

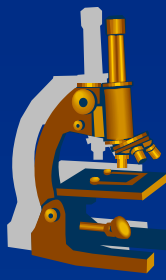
✗ prekanceróza pro dlaždicový karcinom
asociovaná s infekcí HR (high risk) HPV:

⇒ **HR HPV:**

- zejména 16, 18, 31, 33, 35

✗ LR (low risk) HPV (6, 11) →→ *koilocytární atypie*
buněk dlaždicového epitelu

⇒ *projev cytopatického působení viru*

Dysplázie děložního čípku

×nejpoužívanější klasifikace (již zastaralá!)

CERVIKÁLNÍ INTRAEPITELIÁLNÍ NEOPLAZIE (CIN):

⇒ CIN I:

- změny v dolní třetině šíře epitelu:
  - anizokaryóza
  - hyperchromázie
  - ztráta polarity
  - superpozice jader

⇒ CIN II:

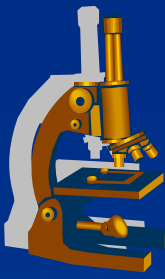
- změny v dolních 2/3 šíře epitelu

⇒ CIN III:

- změny i v povrchové třetině epitelu

Dysplázie děložního čípku

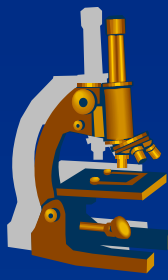
---

x nově 2 kategorie:

⇒ **LG SIL** (*low grade skvamózní intraepiteliální léze*)

⇒ **HG SIL** (*high grade skvamózní intraepiteliální léze*)

Dysplázie děložního čípku

✘ dysplastické změny (zvláště LG SIL) nemusí progredovat

⇒ tzv. *clearence viru*

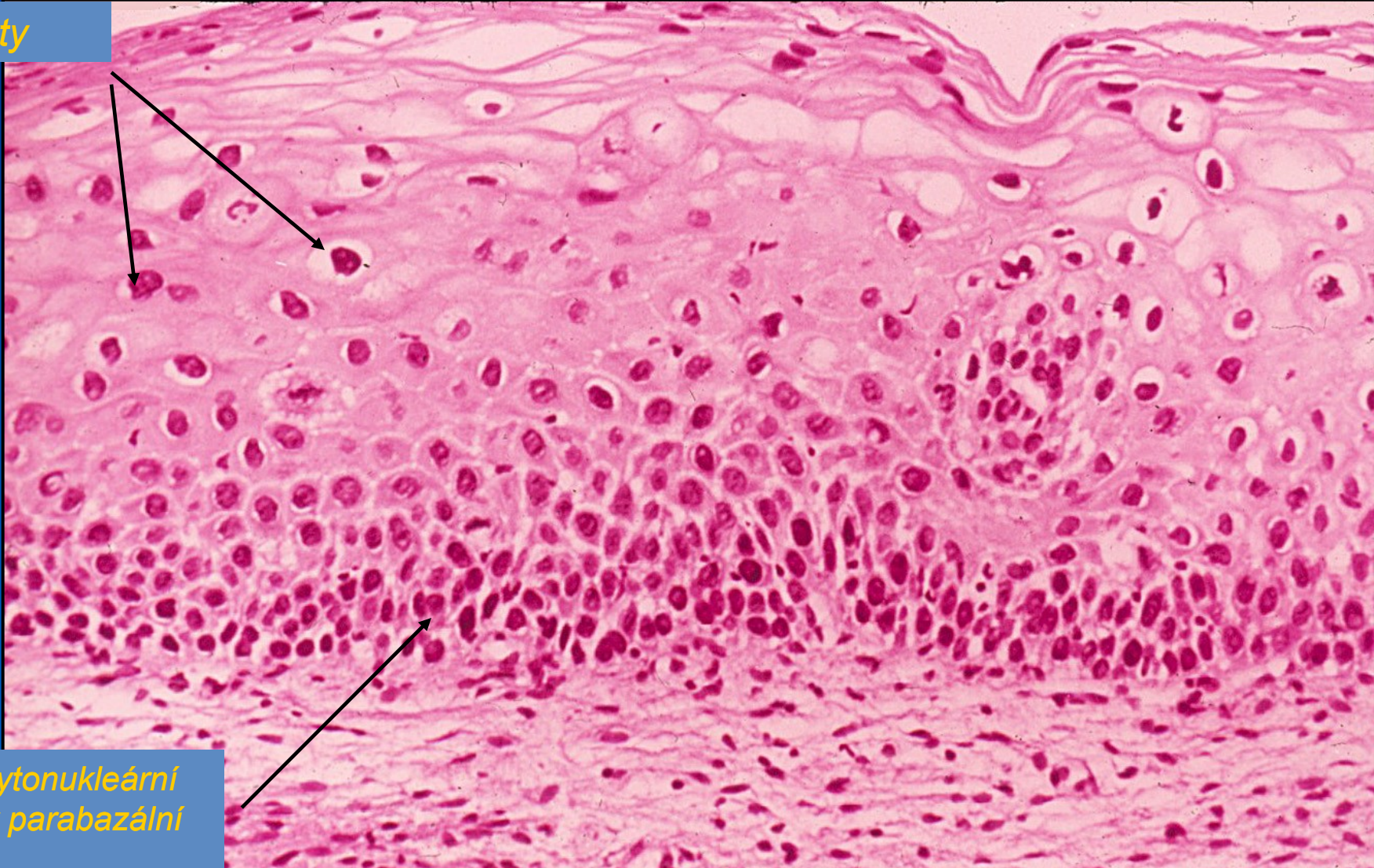
✘ HG SIL (tj. CIN II a CIN III) má vysokou pravděpodobnost progresu do dlaždicobuněčného karcinomu

Dysplázie děložního čípku – mírná epiteliální dysplázie CIN I

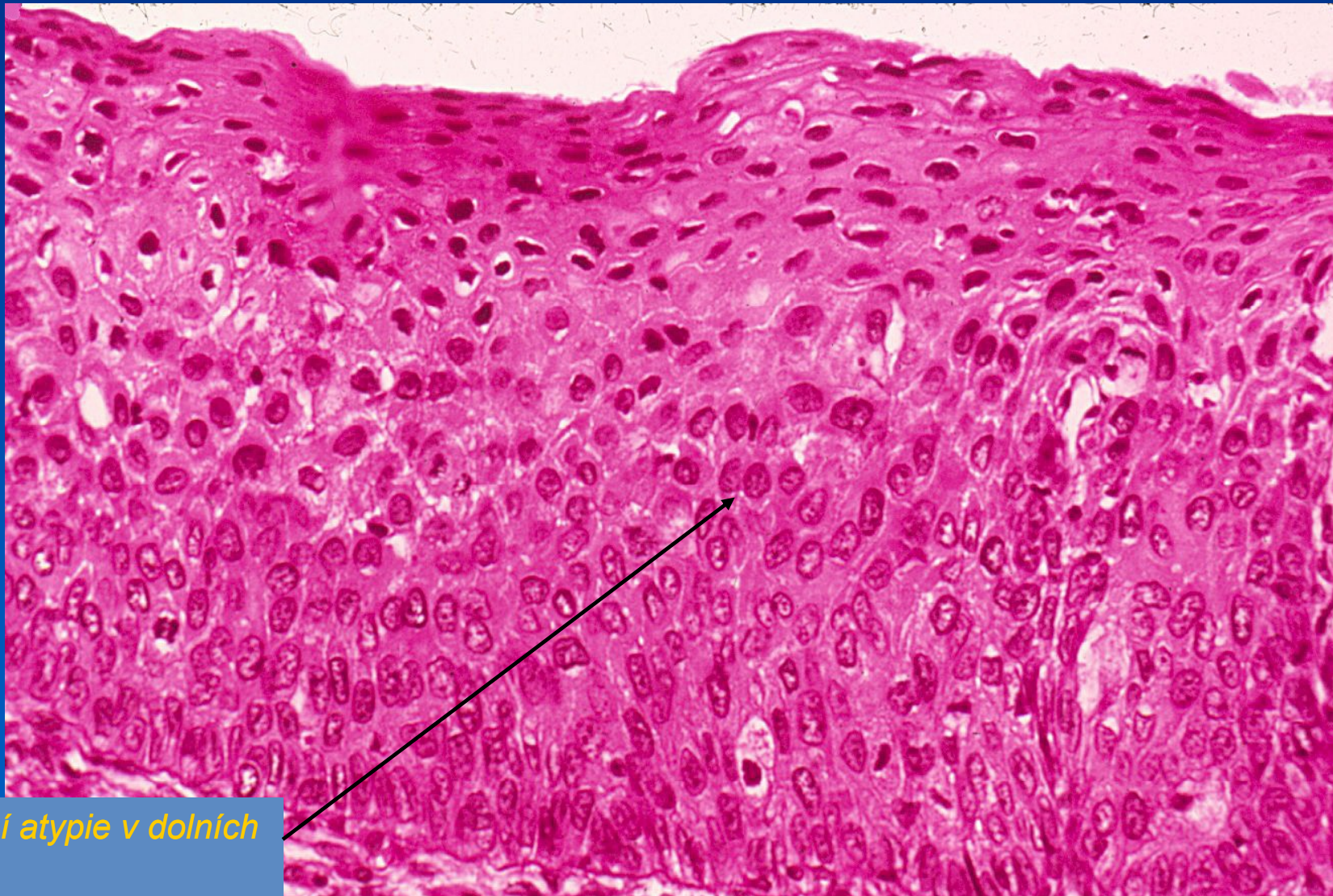

koilocyty

mírné cytonukleární
atypie v parabazální
vrstvě

Dysplázie děložního čípku – střední epiteliální dysplázie CIN II

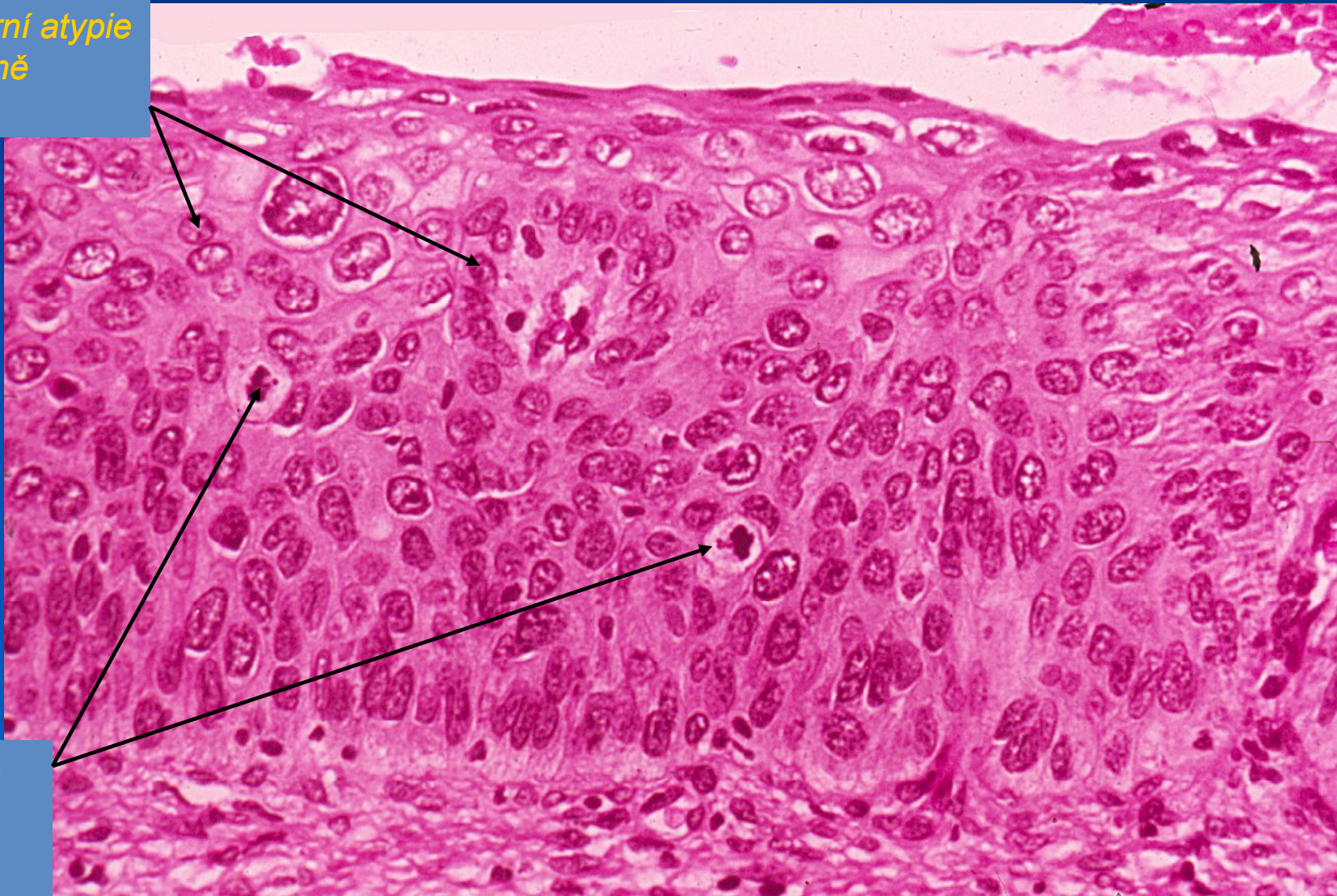

*Cytonukleární atypie v dolních
2/3 epitelu*

Dysplázie děložního čípku – těžká epiteliální dysplázie CIN III

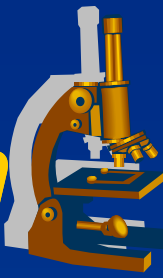

Cytonukleární atypie
v horní třetině
epitelu

Pravidelné
mitotické
figury

Dlaždicobuněčný karcinom

× maligní tumor z dlaždicového epitelu

× synonymicky:

⇒ *spinocelulární, skvamocelulární či epidermoidní karcinom, spinaliom*

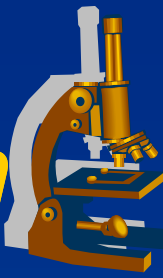
× roste:

⇒ *exofyticky (povrchově)*

⇒ *endofyticky (do hloubky)*

× často se vředovitě rozpadá, na řezu hrubě zrnitý, suchý

Dlaždicobuněčný karcinom

✘ Mikro:

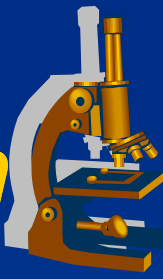
⇒ *čepy a hnízda nádorových buněk*

⇒ *keratinizace:*

- extracelulární keratinizace
  - kankroidové perly
- monocelulární keratinizace

⇒ *intercelulární můstky*

Dlaždicobuněčný karcinom

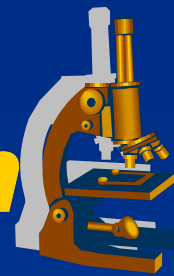

x prognóza závisí na lokalitě nádoru:

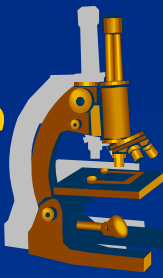
⇒ *na kůži prognóza vynikající (chirurgická excize kurativní)*

⇒ *ve vnitřních orgánech prognóza velmi špatná (záleží i na stádiu onemocnění)*

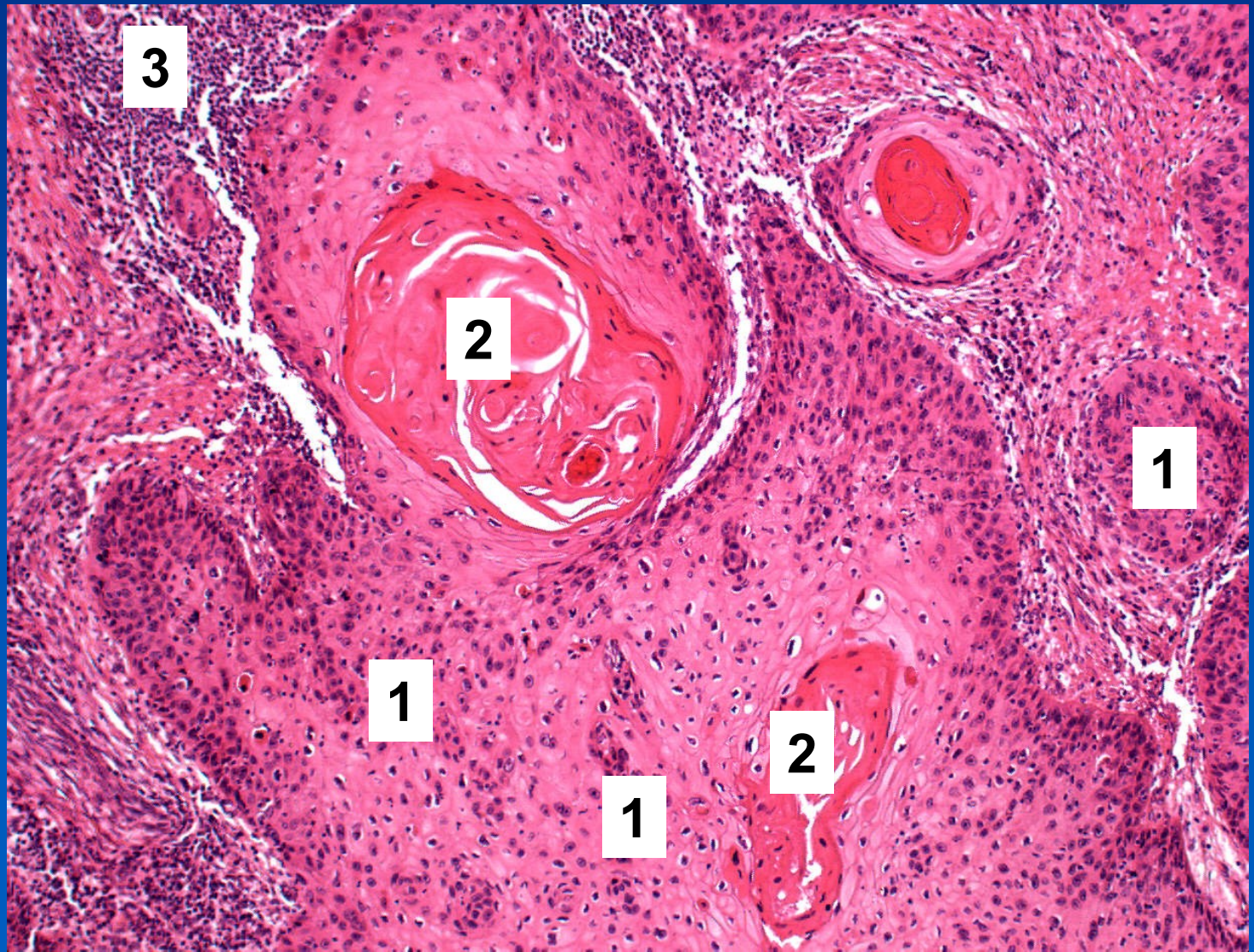
Dlaždicobuněčný karcinom

Dlaždicobuněčný karcinom dobře diferencovaný, rohovějící

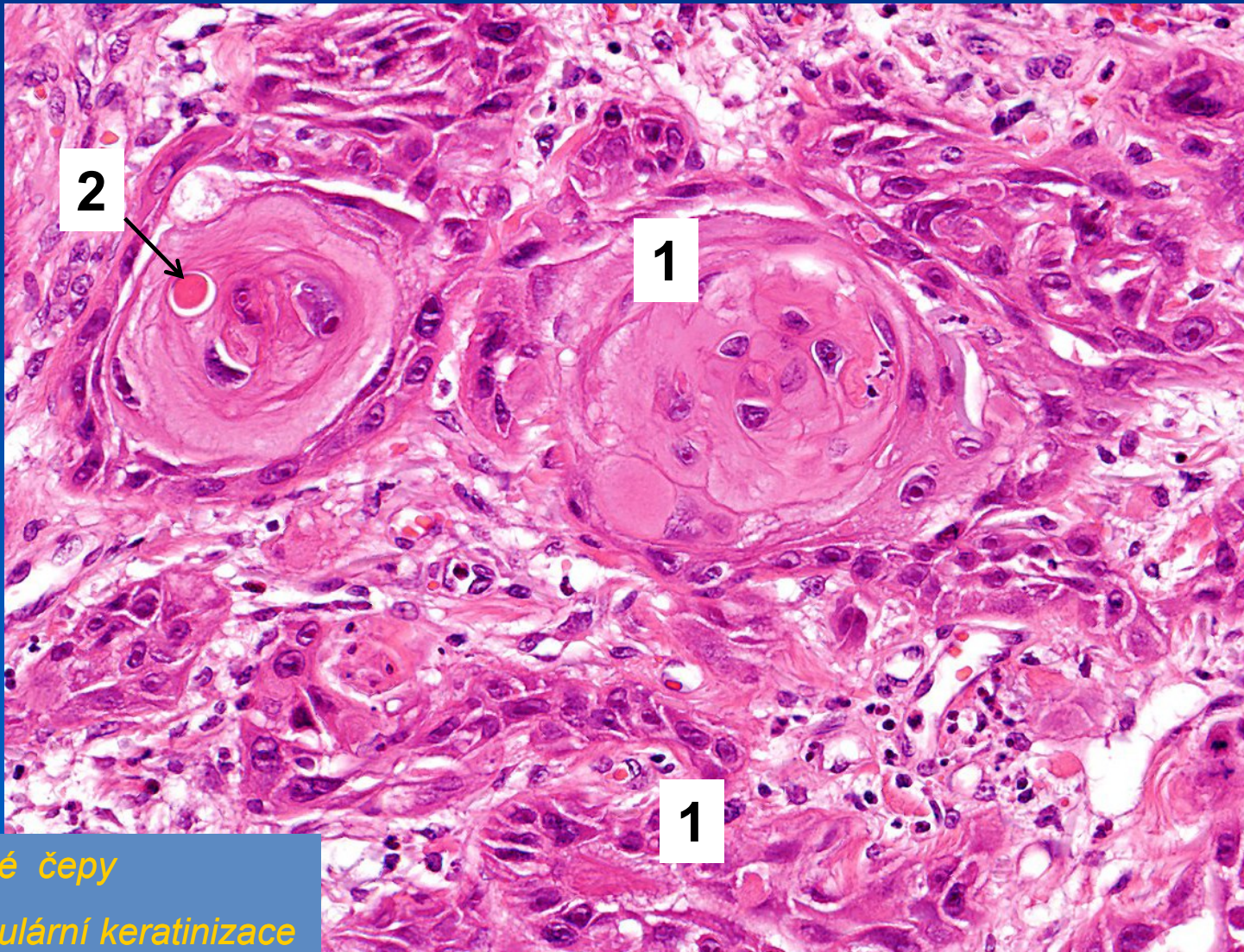
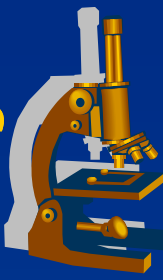

1. *Solidní čepy nádorových keratinocytů*
2. *Kankroidové perly*
3. *Stroma nádoru*

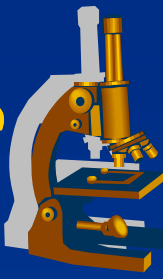
Dlaždicobuněčný karcinom dobře diferencovaný, rohovějící

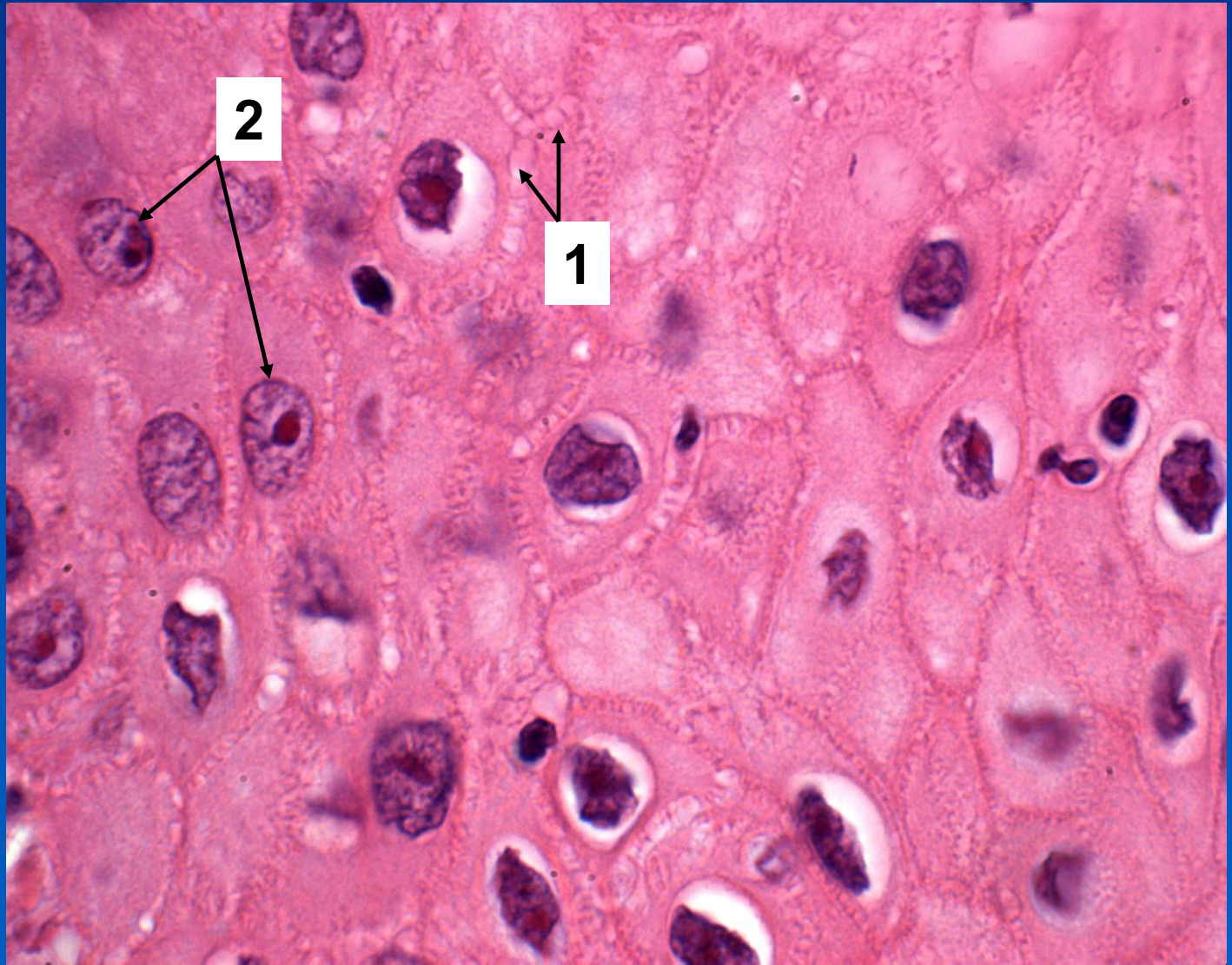
1. *Nádorové čepy*

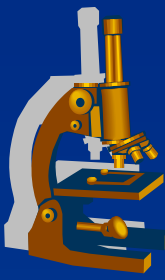
2. *Monocelulární keratinizace*

Dlaždicobuněčný karcinom dobře diferencovaný, rohovějící

1. *Intercelulární můstky – tonofilamenta*
2. *Buněčné jádro s prominujícím jádérkem (tzv. nukleolární distinkce)*

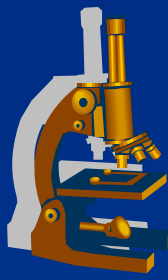

Bazocelulární karcinom kůže

- x** velmi častý kožní nádor ve vyšším věku
- x** typicky v oblastech exponovaných slunci
- x** metastazuje velmi vzácně!

Bazocelulární karcinom kůže

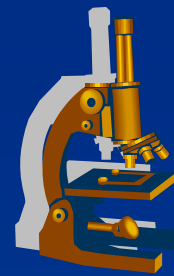
x Makro:

- ⇒ *perlovité papulky*
- ⇒ *později ulcerují*
- ⇒ *nehojí se*

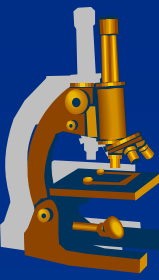
x Mikro:

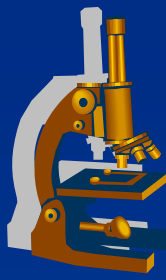
- ⇒ *bazaloidní buňky v uzlech nebo malých čepích*
- ⇒ *palisádování*
- ⇒ *vysoká mitotická aktivita*

Bazocelulární karcinom kůže

Bazocelulární karcinom kůže

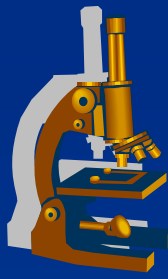

Bazocelulární karcinom kůže

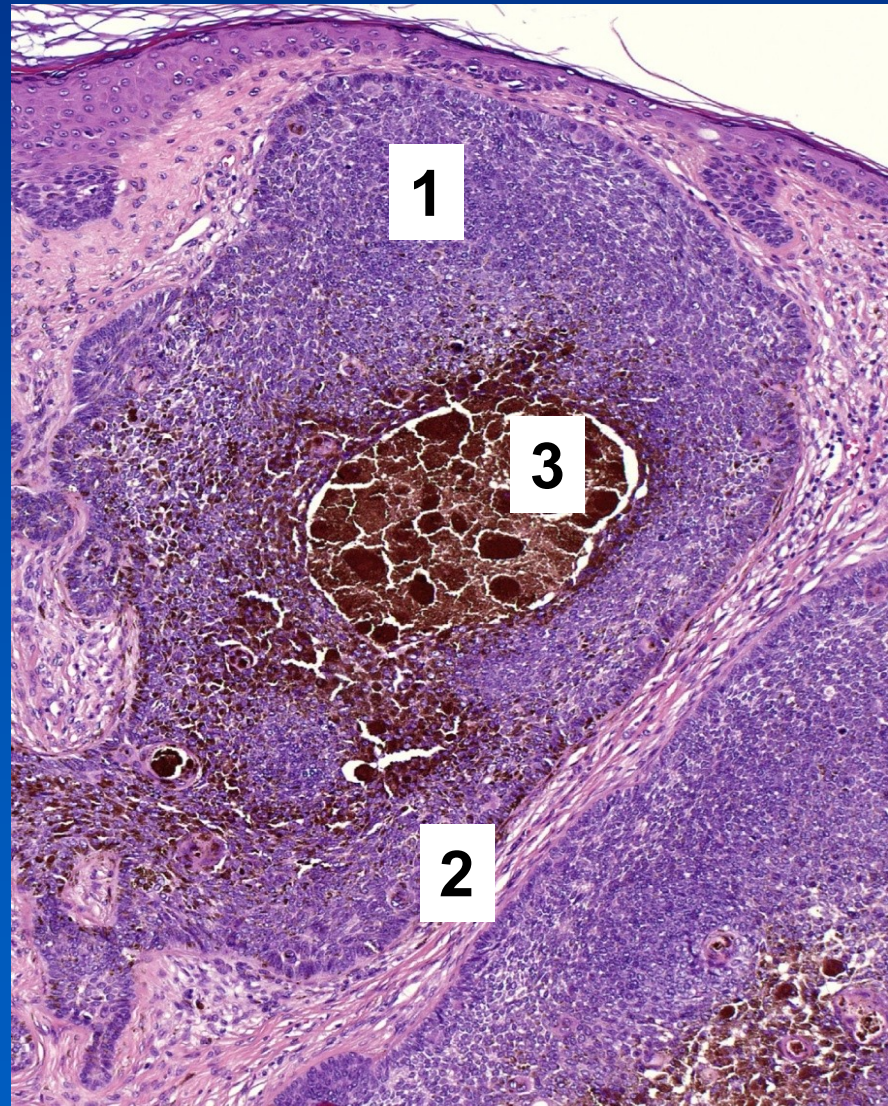
1. Čepy bazofilního nádorového epitelu

2. Pigmentace melaninem

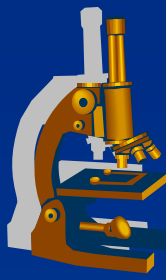

Bazocelulární karcinom kůže

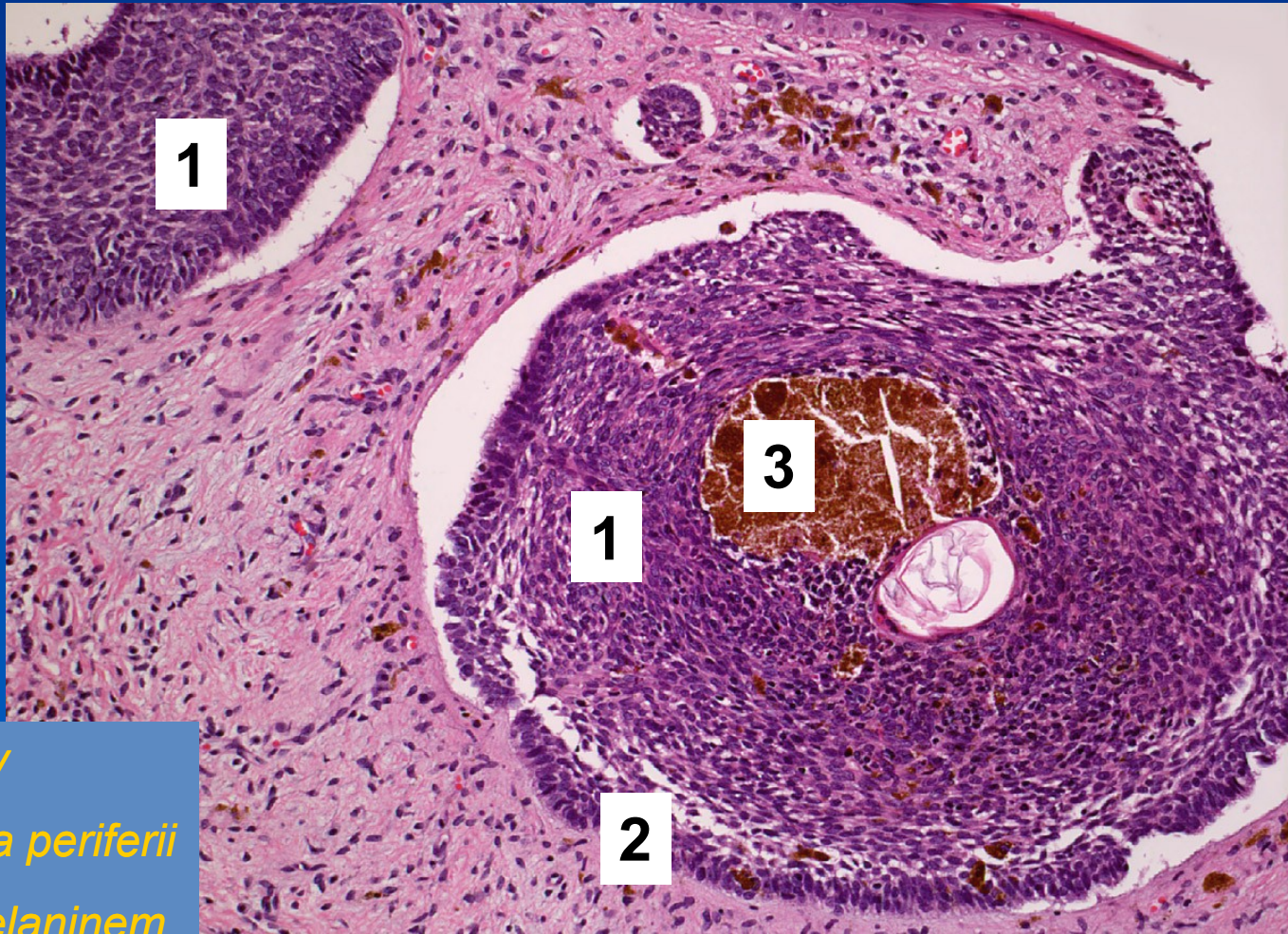
1. *Nádorové čepy*
2. *Palisádování na periferii*
3. *Pigmentace melaninem*

Bazocelulární karcinom kůže

1. *Nádorové čepy*
2. *Palisádování na periferii*
3. *Pigmentace melaninem*

Epitelové nádory močového měchýře

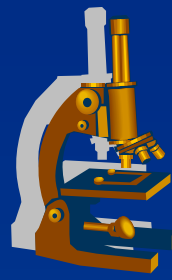
✘ WHO klasifikace:

⇒ *papilom*

⇒ *papilární uroteliální neoplázie s nízkým maligním potenciálem (PUNLMP)*

⇒ *papilární uroteliální karcinom*

- low grade
- high grade

Papilární uroteliální neoplázie s nízkým maligním potenciálem (PUNLMP)

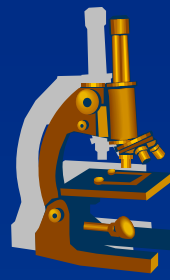
xMikro:

⇒ šířka urotelu normální, nebo více vrstev

⇒ jádra lehce zvětšena

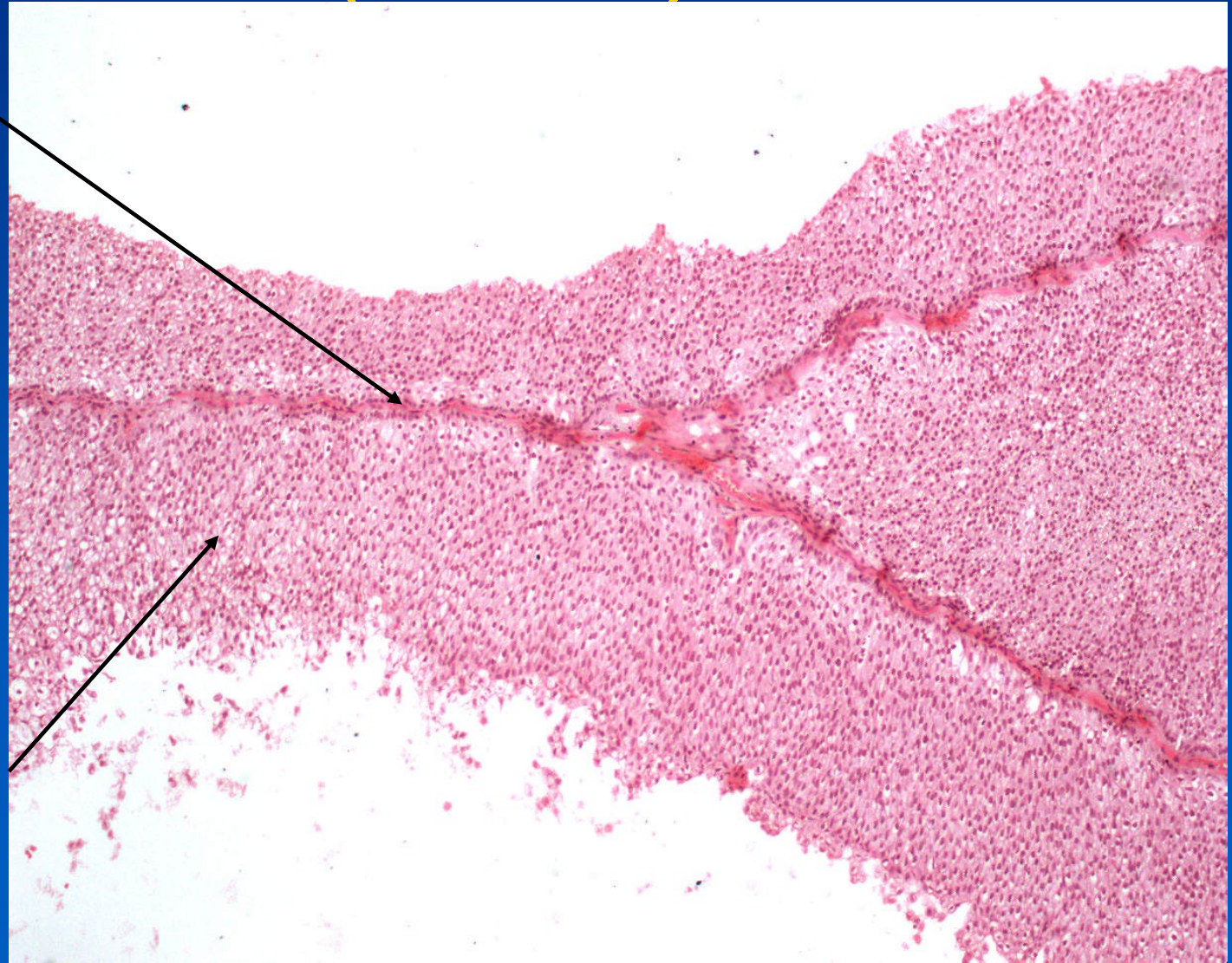
⇒ velmi málo mitóz

***⇒ typicky jemné papilární formace s hyperplastickým
utorelem, stratifikace je zachována***

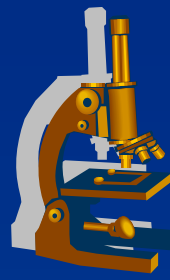

Papilární uroteliální neoplázie s nízkým maligním potenciálem (PUNLMP)

Jemné fibrovaskulární stroma papily

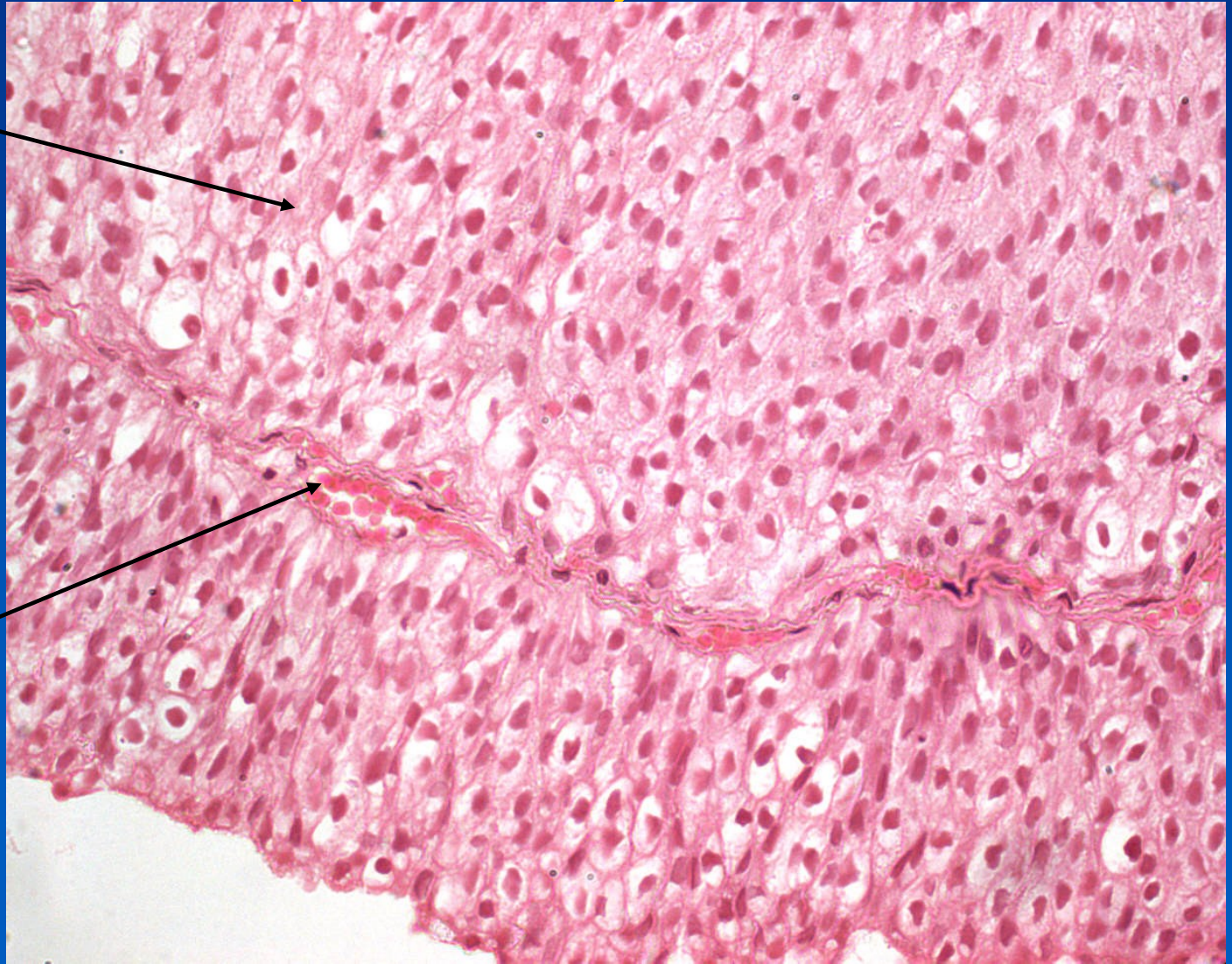

Zvýšený počet vrstev urotelu

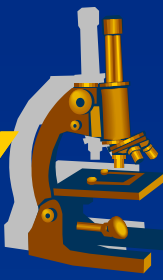
Papilární uroteliální neoplázie s nízkým maligním potenciálem (PUNLMP)

*Hyperplastický
urotel s
minimálními
cytonukleárními
atypiami*

*Jemné
fibrovaskulární
stroma papily*

Papilární uroteliální karcinom, low grade

×Mikro:

⇒ *architektura:*

- narušení pravidelnosti papilární architektury se splýváním papil

⇒ *zvýšený počet vrstev urotelu*

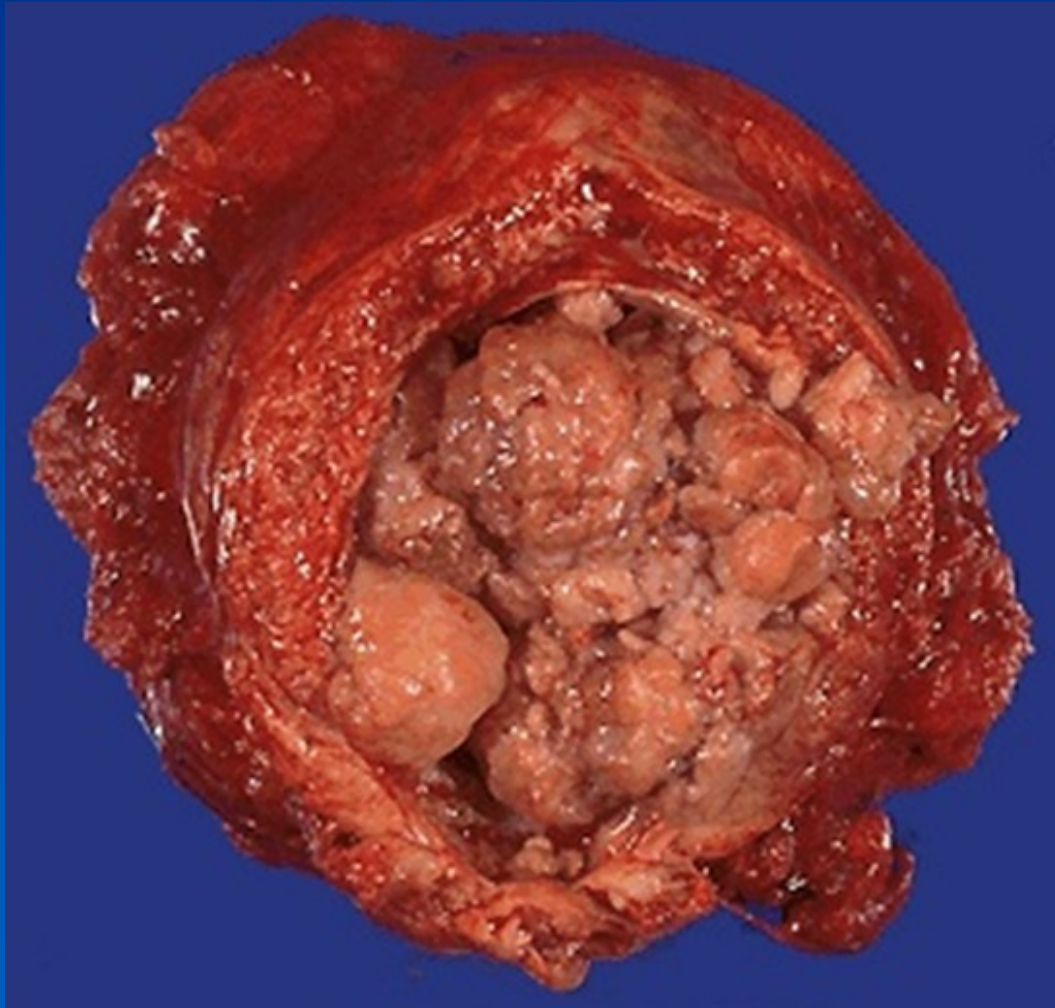
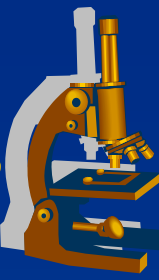
⇒ *cytologické znaky:*

- anizokaryóza mírného stupně
  - zvětšení jader
  - ojediněle patrná jadérka

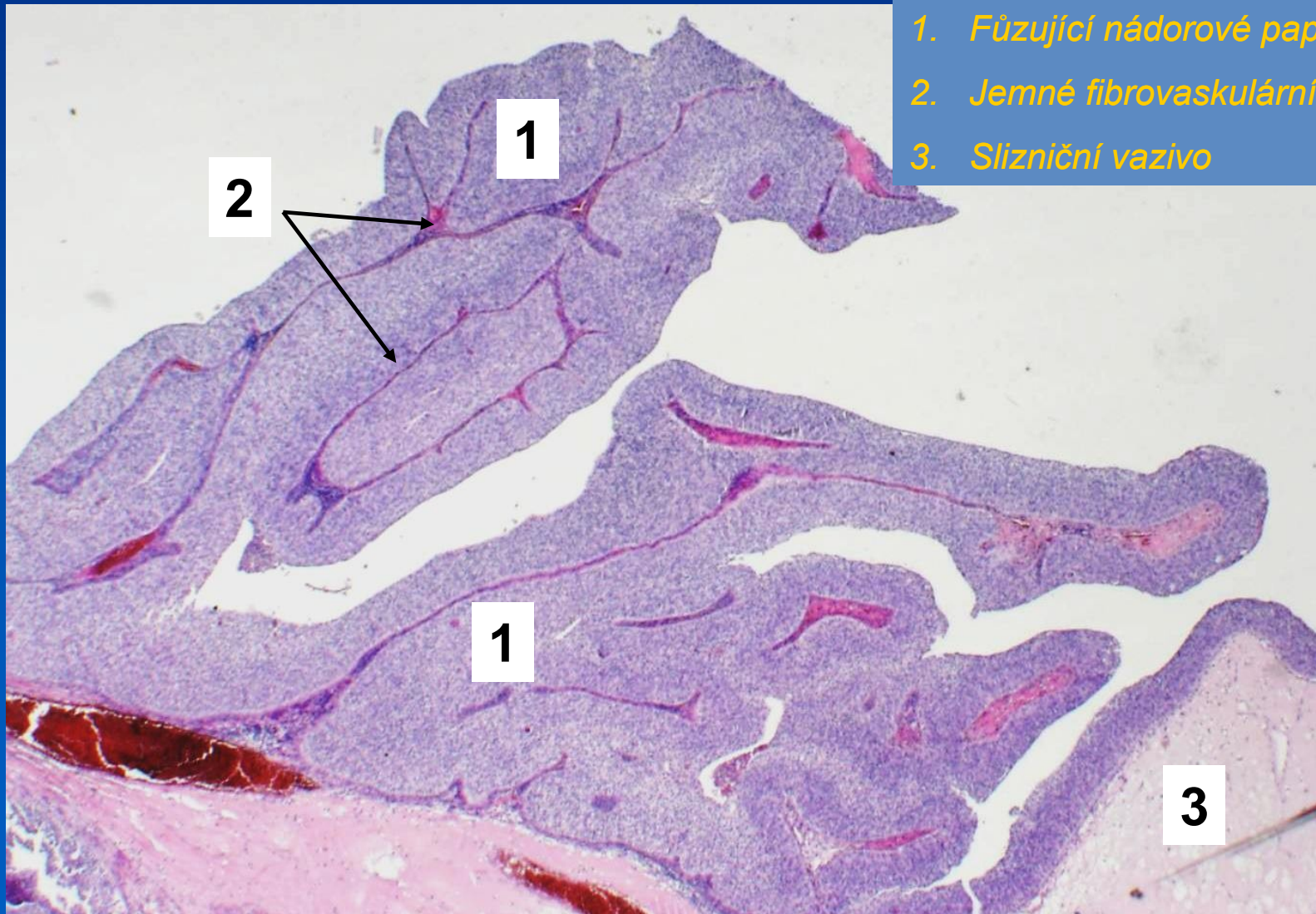
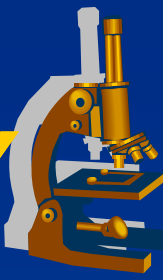
⇒ *nízká mitotická aktivita*

⇒ *časté intramukózní šíření nádoru*

Papilární uroteliální karcinom

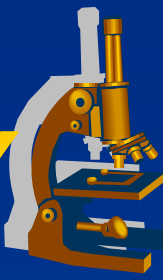
Papilární uroteliální karcinom, low grade

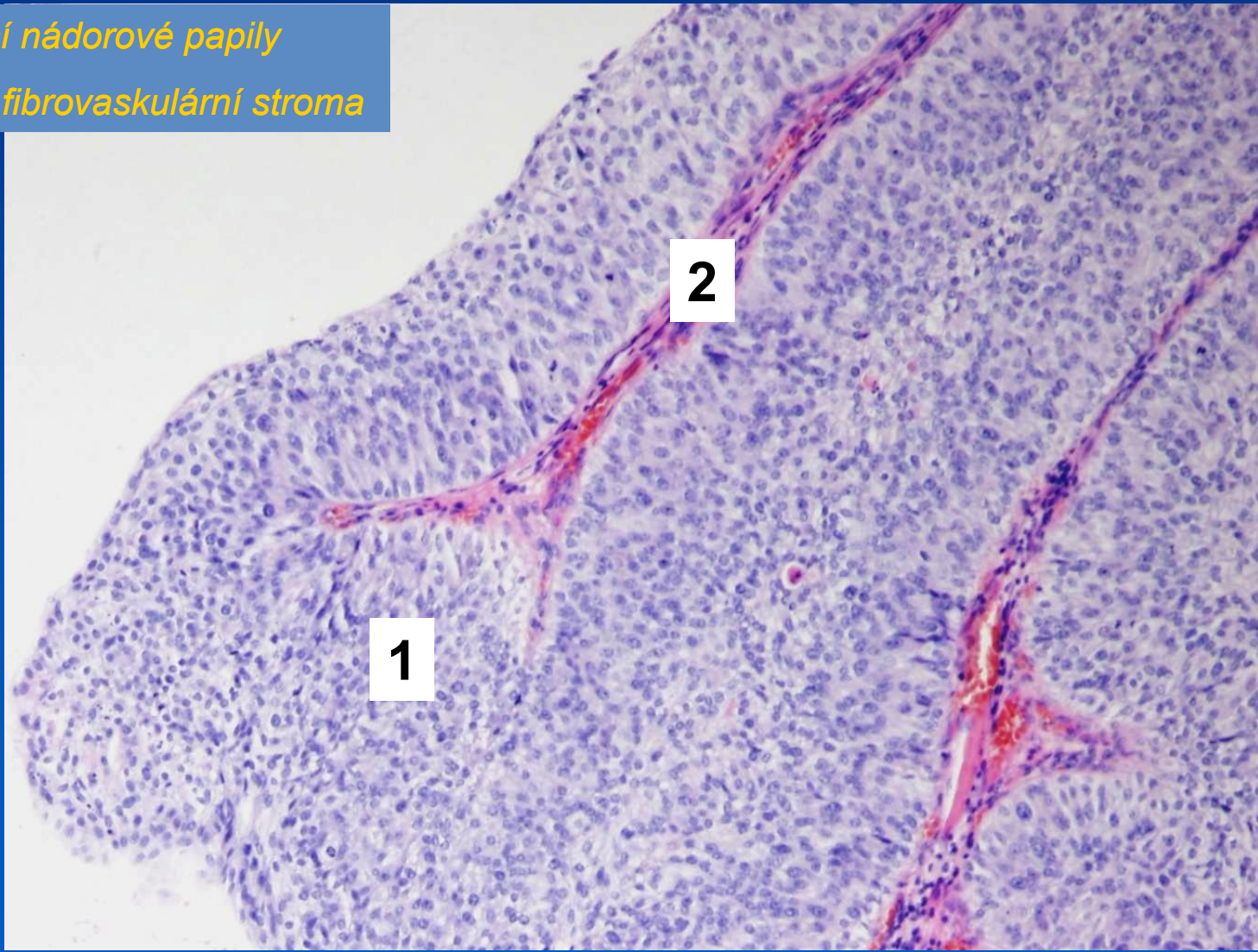
1. Fúzující nádorové papily
2. Jemné fibrovaskulární stroma
3. Slizniční vazivo

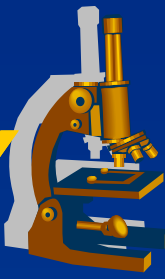
Papilární uroteliální karcinom, low grade

1. *Fûzující nádorové papily*
2. *Jemné fibrovaskulární stroma*

Papilární uroteliální karcinom, high grade

xMikro:

⇒ architektura:

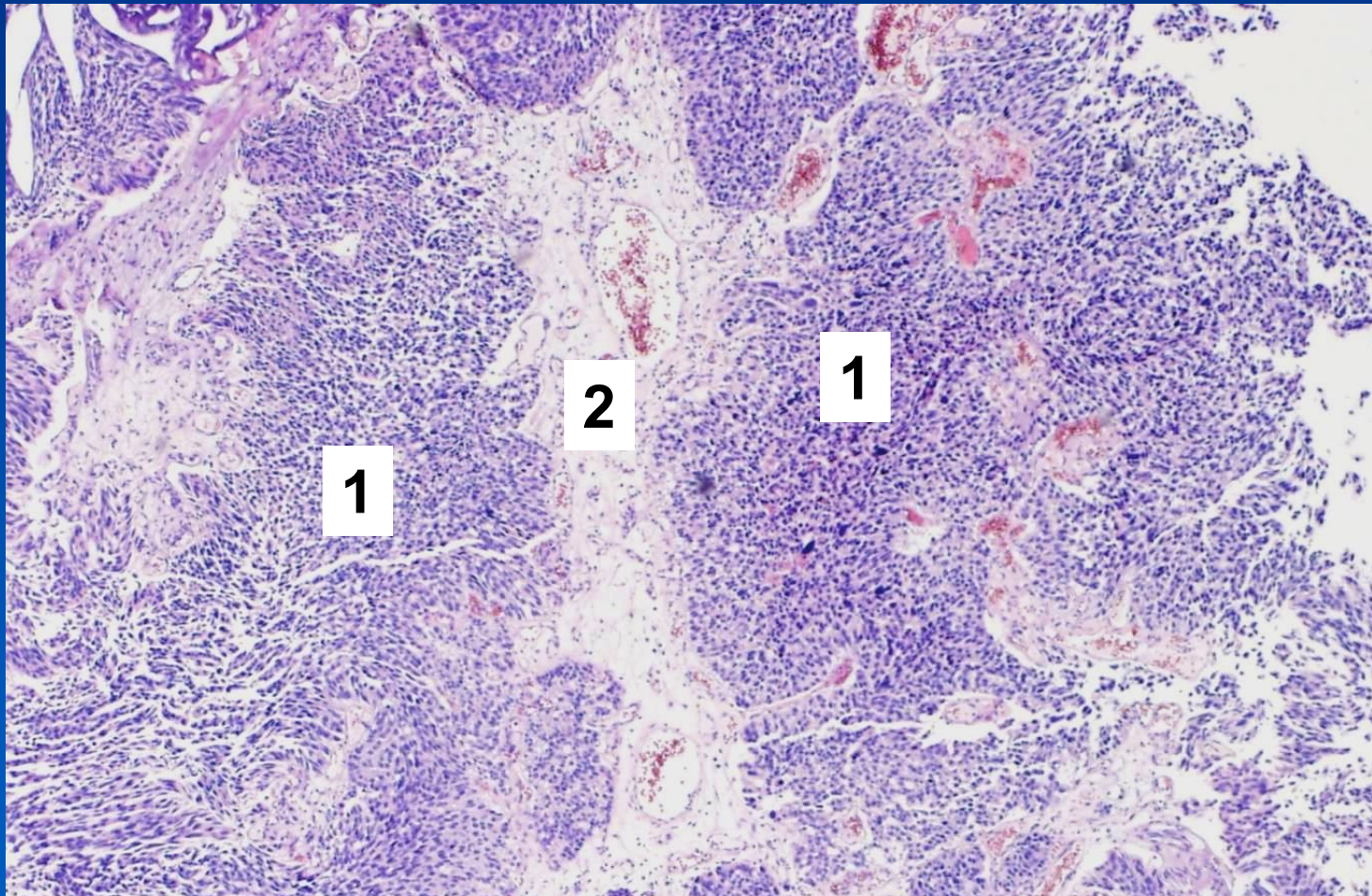
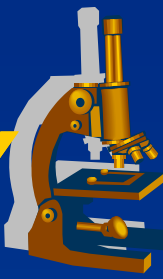
- zbytky papilární architektoniky
- hojná účast solidních okrsků

⇒ zánik stratifikace urotelu

⇒ cytologické znaky:

- vysoký stupeň anizocytózy a anizokaryózy
- četné mitózy, včetně atypických

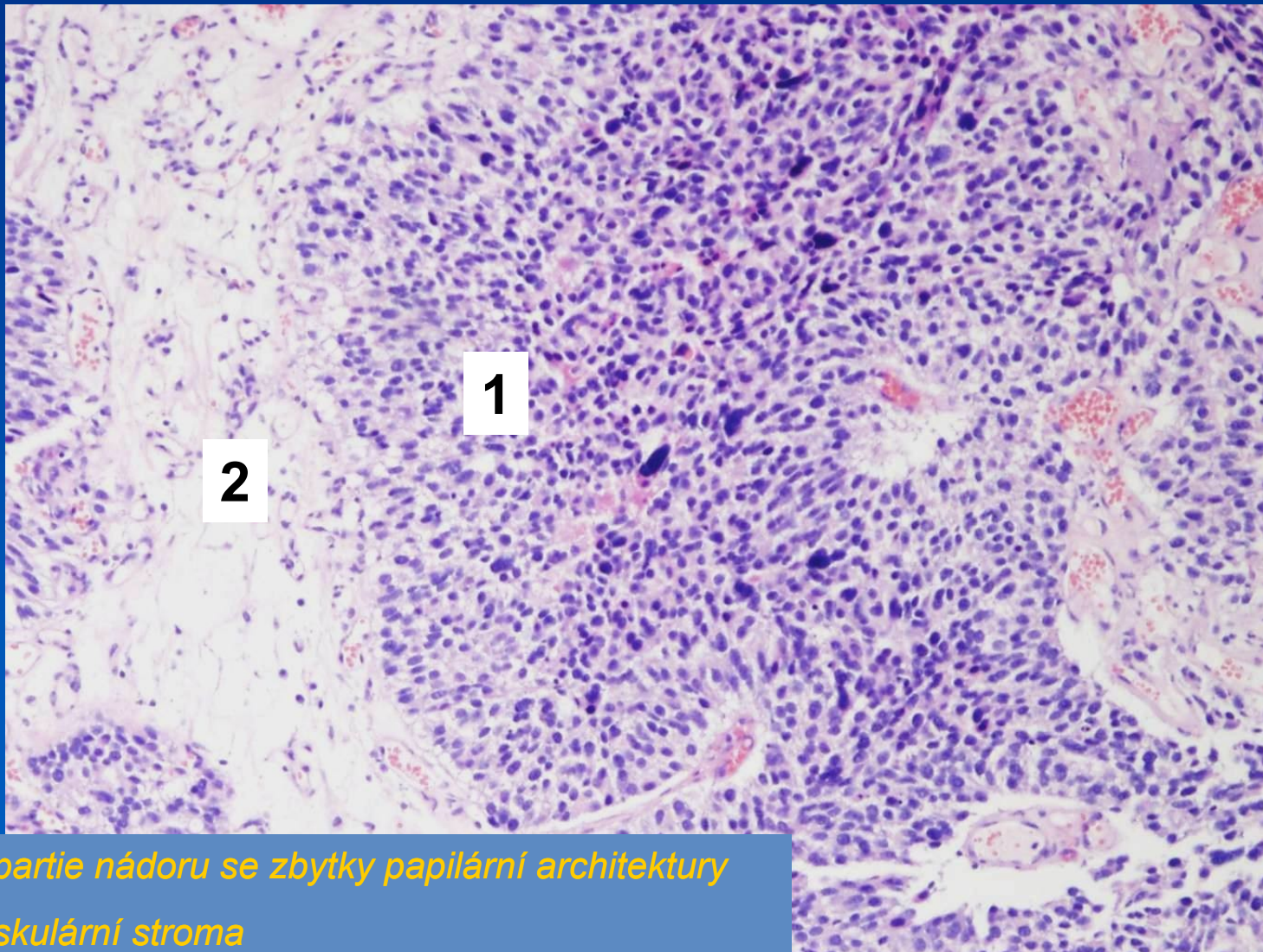
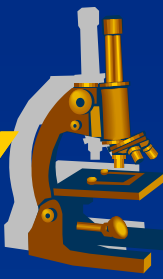
Papilární uroteliální karcinom, high grade

1. *Solidní partie nádoru se zbytky papilární architektury*

2. *Fibrovaskulární stroma*

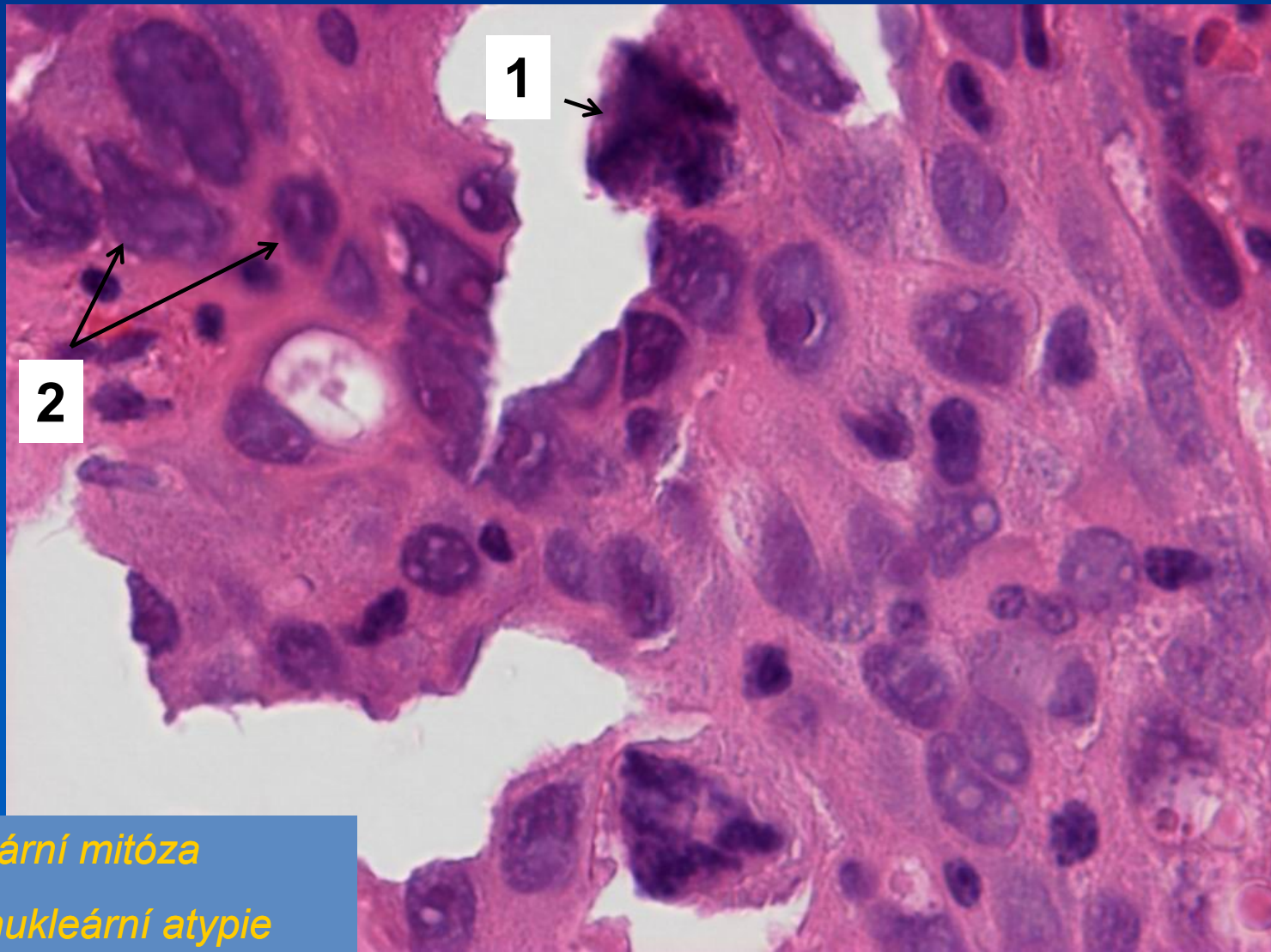
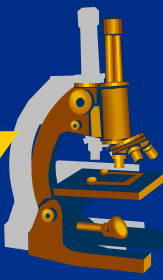
Papilární uroteliální karcinom, high grade

1. *Solidní partie nádoru se zbytky papilární architektury*

2. *Fibrovaskulární stroma*

Papilární uroteliální karcinom, high grade

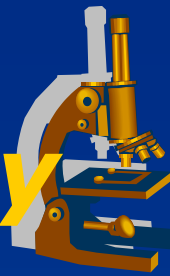
1

2

1. Tripolární mitóza

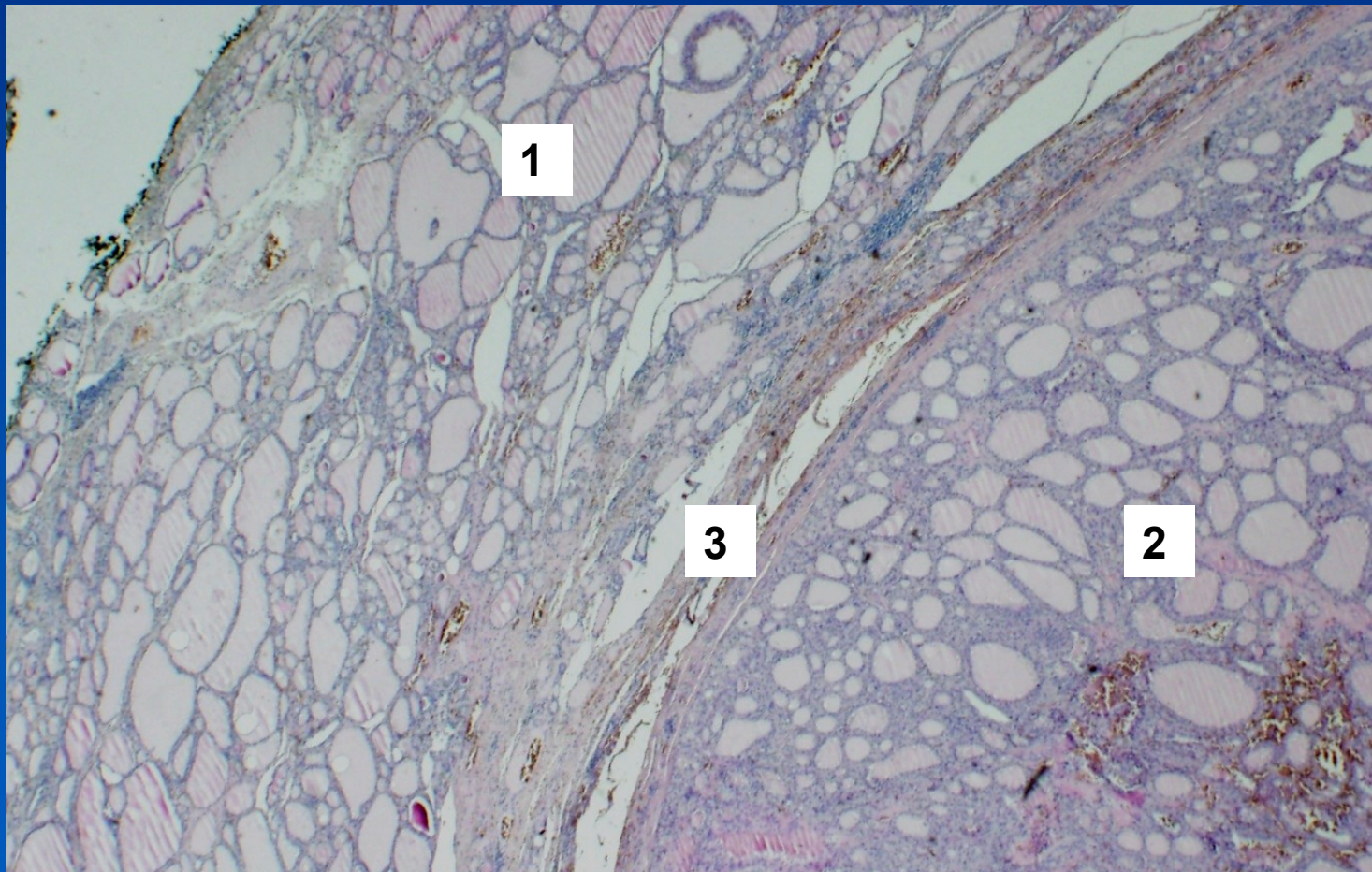
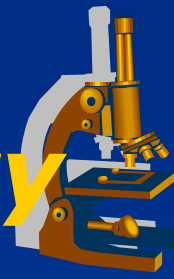
2. Cytonukleární atypie

Folikulární adenom štítné žlázy

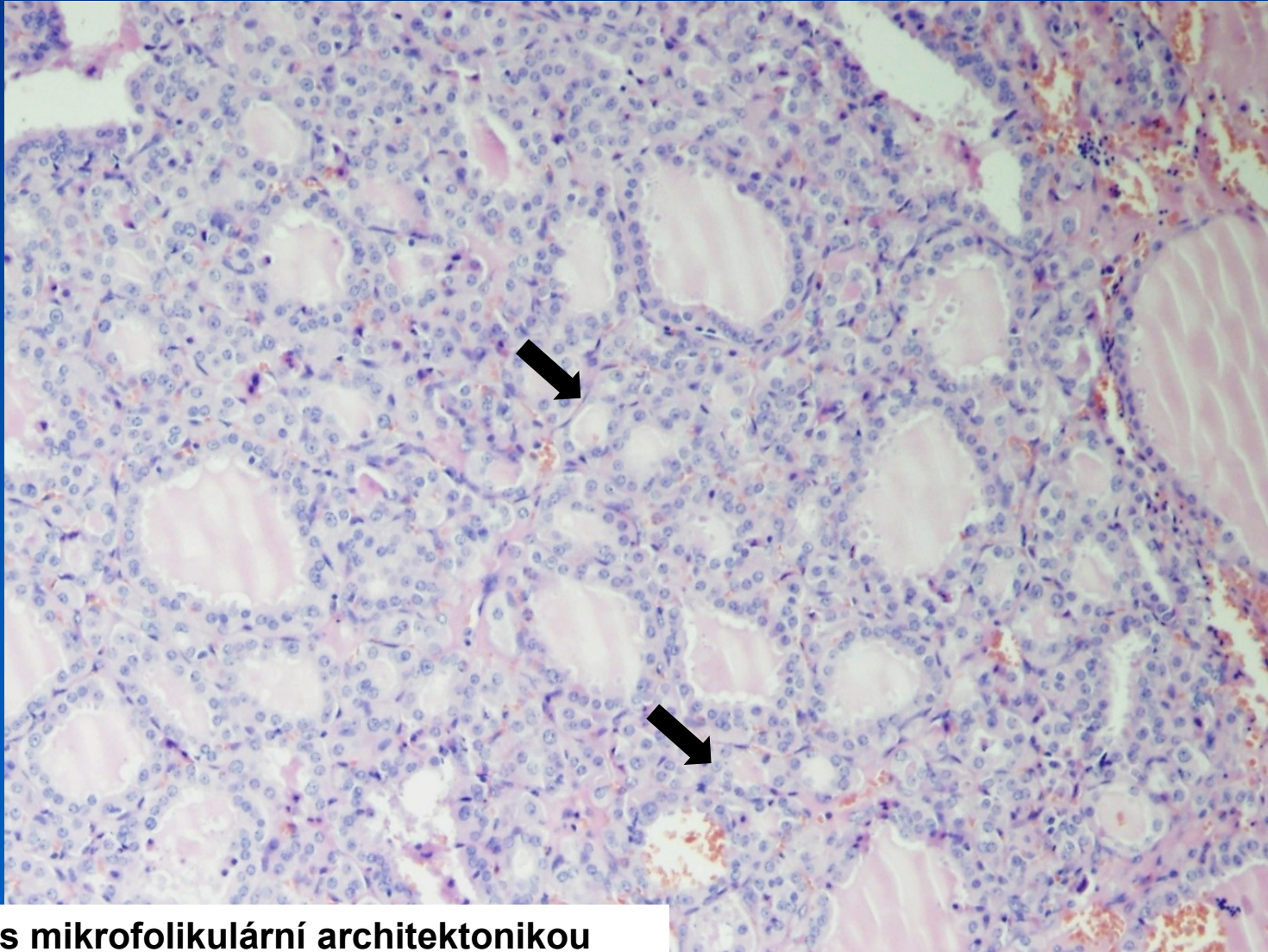
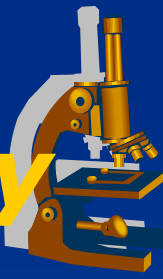
- x převážně solitární
- x opouzdřený
- x tlaková atrofie okolního parenchymu
- x dif. dg. x folikulární karcinom
  - ⇒ *histologická struktura obdobná, nutný průkaz transkapsulární invaze do okolní tkáně štítnice a/nebo angioinvaze*
- x diagnóza pouze z kompletní biopsie

Folikulární adenom štítné žlázy

- 1 Parenchym štítné žlázy s folikuly
  - 2 Struktury adenomu
- ➔ Vazivové septum (ohraničení adenomu)

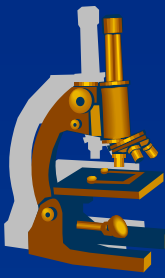
Folikulární adenom štítné žlázy

➔ adenom s mikrofolikulární architektonikou

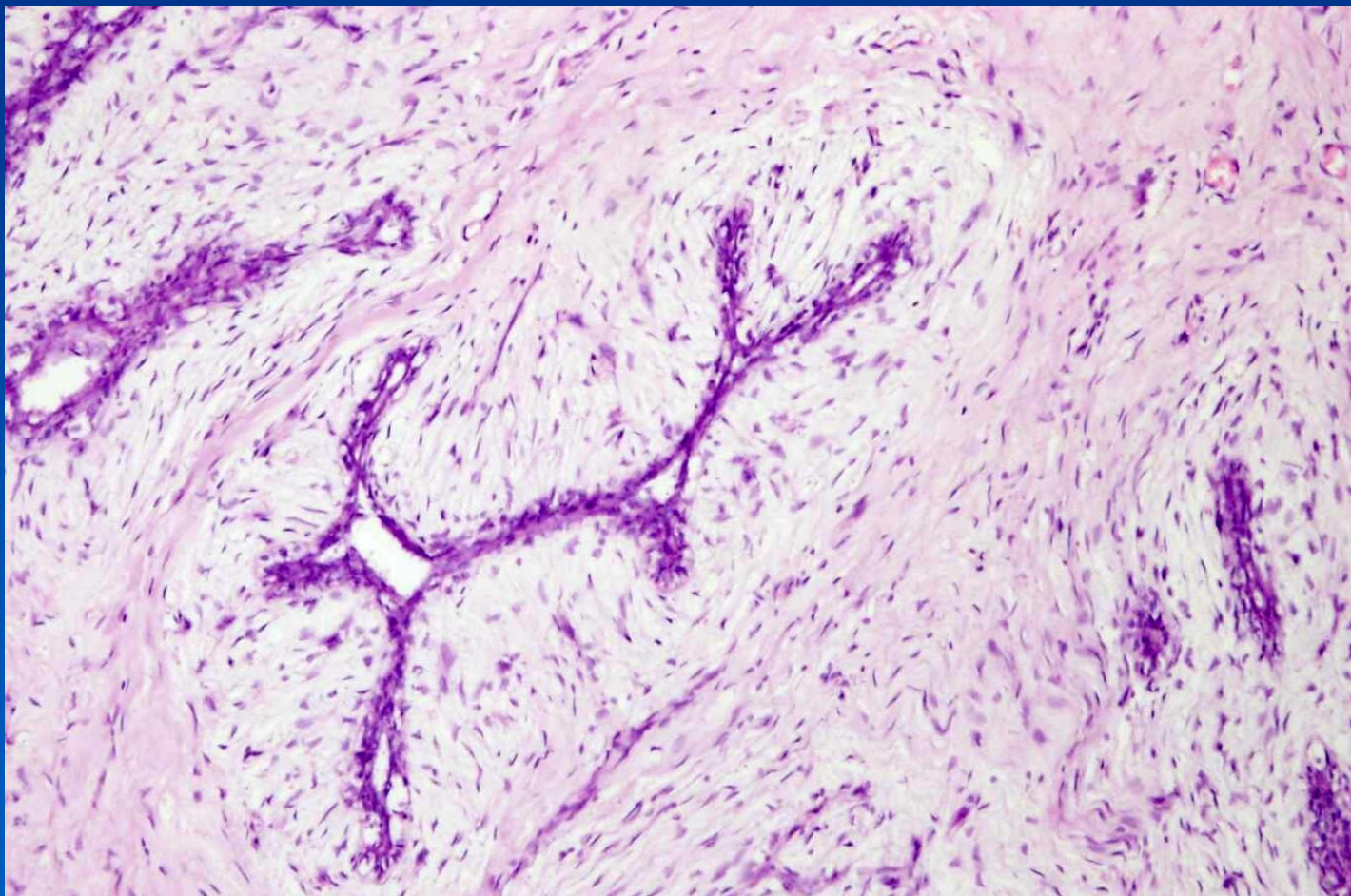
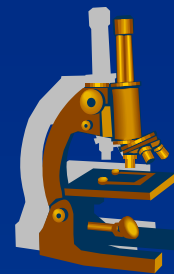

Fibroadenom mammy

- ✗ nejčastější tumor mammy mladých žen

- ✗ benigní

- ✗ **Makro:**
  - ⇒ *ohraničený, pohyblivý*

- ✗ **Mikro:**
  - ⇒ *proliferující vývody*

  - ⇒ *zmnožené stroma (edematózní nebo hyalinizované)*

  - ⇒ *dva typy:*
    - **perikanalikulární a intrakanalikulární typ (nemá praktický význam)**

Fibroadenom mammy

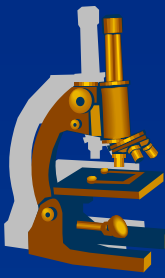
Intrakanalikulární typ: Zmnožené edematózně prosáklé stroma štěrbinovitě utlačuje novotvořené vývody

Polypy

- x makroskopický popisný pojem
- x stopkatý nebo přisedlý (sesilní polyp)
- x klasifikace:
  - ⇒ *nenádorové*
  - ⇒ *nádorové*
- x mohou být:
  - ⇒ *solitární*
  - ⇒ *vícečetné*
  - ⇒ *obrovská množství (> 100 = polypóza)*

Nenádorové polypy GIT

✗nemívají maligní potenciál

✗3 základní typy:

⇒ *hyperplastický polyp*

⇒ *juvenilní polyp*

- většinou u dětí
- může být i syndrom juvenilní polypózy

⇒ *Peutz-Jeghersův polyp*

- sporadický
- nebo Peutz-Jeghersův syndrom (AD)
  - mnohočetné polypy v GIT

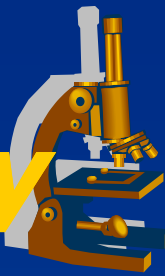
Nádorové polypy – adenomy (GIT)

- x** adenomy vznikají jako výsledek epiteliální dysplázie

- x** adenokarcinom v naprosté většině vzniká na podkladě adenomu

Nádorové polypy - adenomy

×Mikro:

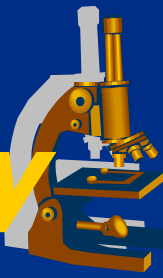
⇒ *dysplastický epitel*

⇒ *vysoké buňky s tmavší plazmou (úbytek hlenu)*

⇒ *tmavší protáhlá jádra, hyperchromázie, patrná jadérka*

⇒ *mitózy*

Nádorové polypy - adenomy

✗ na základě architektury se adenomy v GIT dělí na:

⇒ **tubulární**

- většinou stopkaté, > 75% tubulární architektury

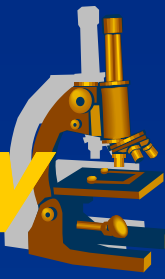
⇒ **vilózní**

- často přisedlý, prstovité výběžky, > 50% vilózní stavby

⇒ **tubulovilózní**

- 25 – 50% vilózní složky

Nádorové polypy - adenomy

✗ riziko maligní transformace závisí na:

⇒ *velikosti*

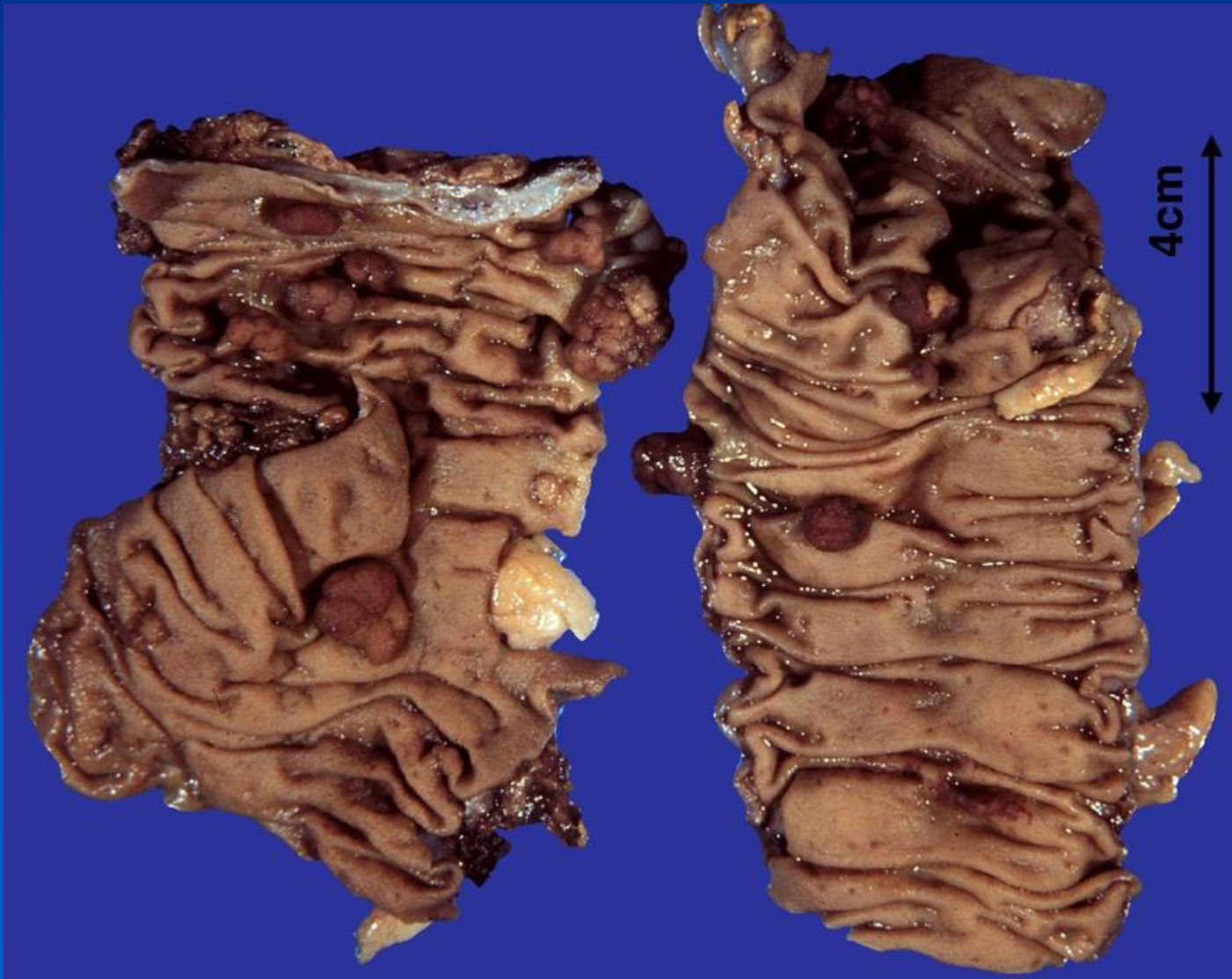
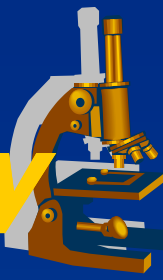
⇒ *histologickém typu*

⇒ *tíži dysplastických změn*

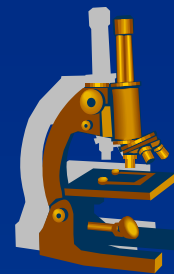
- vyšší u velkých vilózních

Nádorové polypy - adenomy

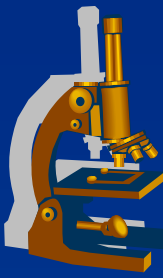
Tubulární adenom sliznice tlustého střeva

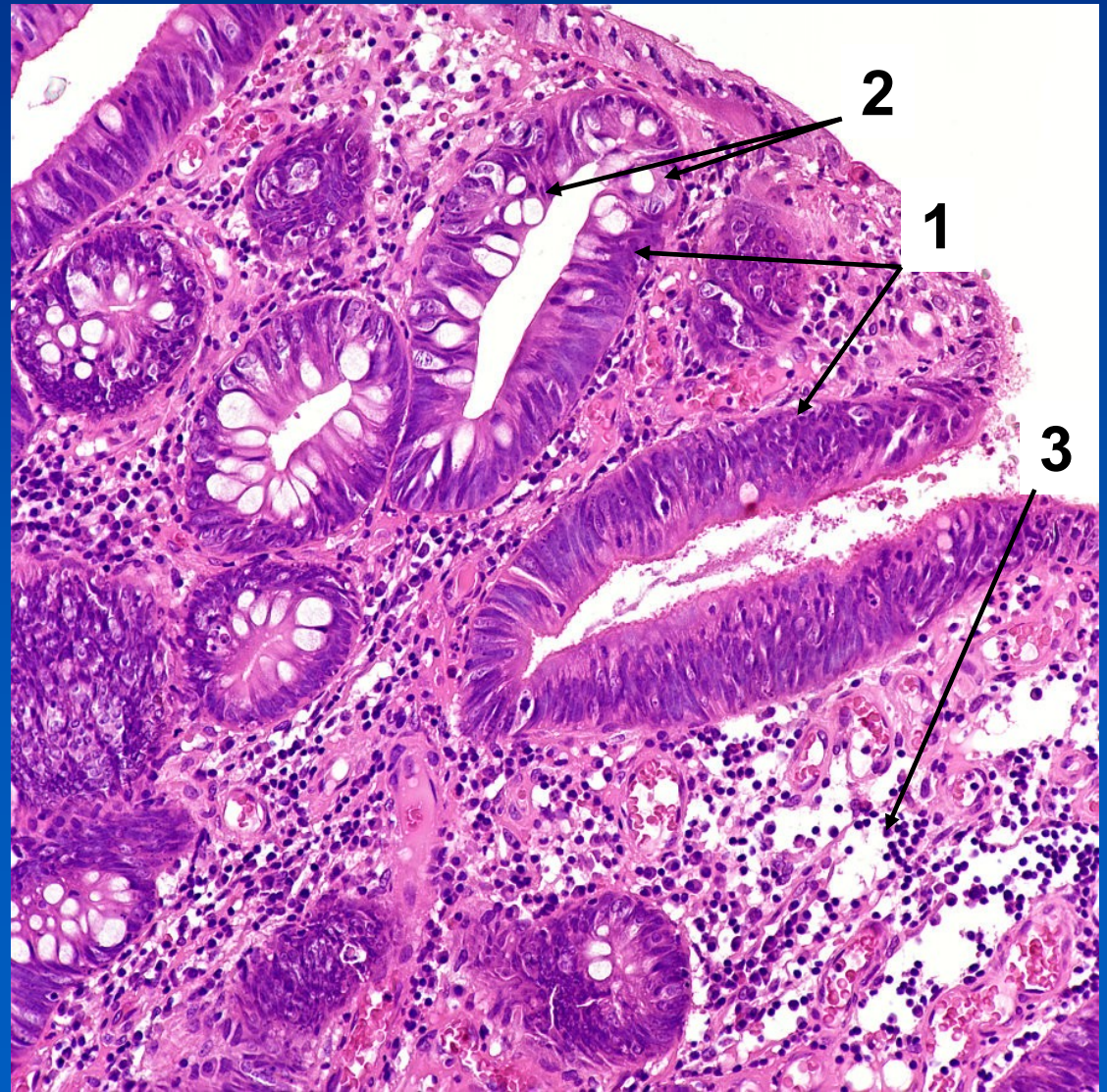
- 1. Okolní sliznice tlustého střeva*
- 2. Struktury stopkatého tubulárního adenomu*
- 3. Stopka adenomu*
- 4. Lamina muscularis mucosae*

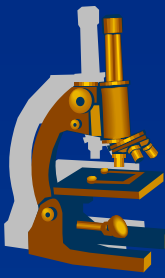
Tubulární adenom sliznice tlustého střeva

- 1. Dysplastické změny epitelu mírného i těžkého stupně*
- 2. Pohárkové buňky*
- 3. Zánětlivě celulizované slizniční stroma*

Adenokarcinomy

x Adenokarcinomy:

⇒ *medulární*

- převaha nádorových buněk nad stromatem

⇒ *skirhotický*

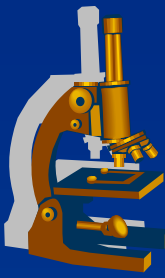
- převaha desmoplastického stromatu

⇒ *prostý*

- vyrovnaný poměr stromatu a nádorového parenchymu

Adenokarcinomy

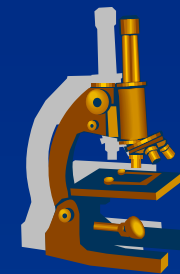
✘ Adenokarcinomy GIT:

⇒ *intestinální (tubulární)*

⇒ *difúzní (skirhotický)*

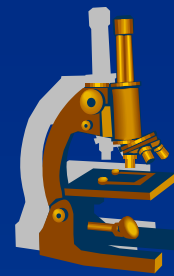
⇒ *gelatinózní (mucinózní)*

Adenokarcinom - intestinální typ

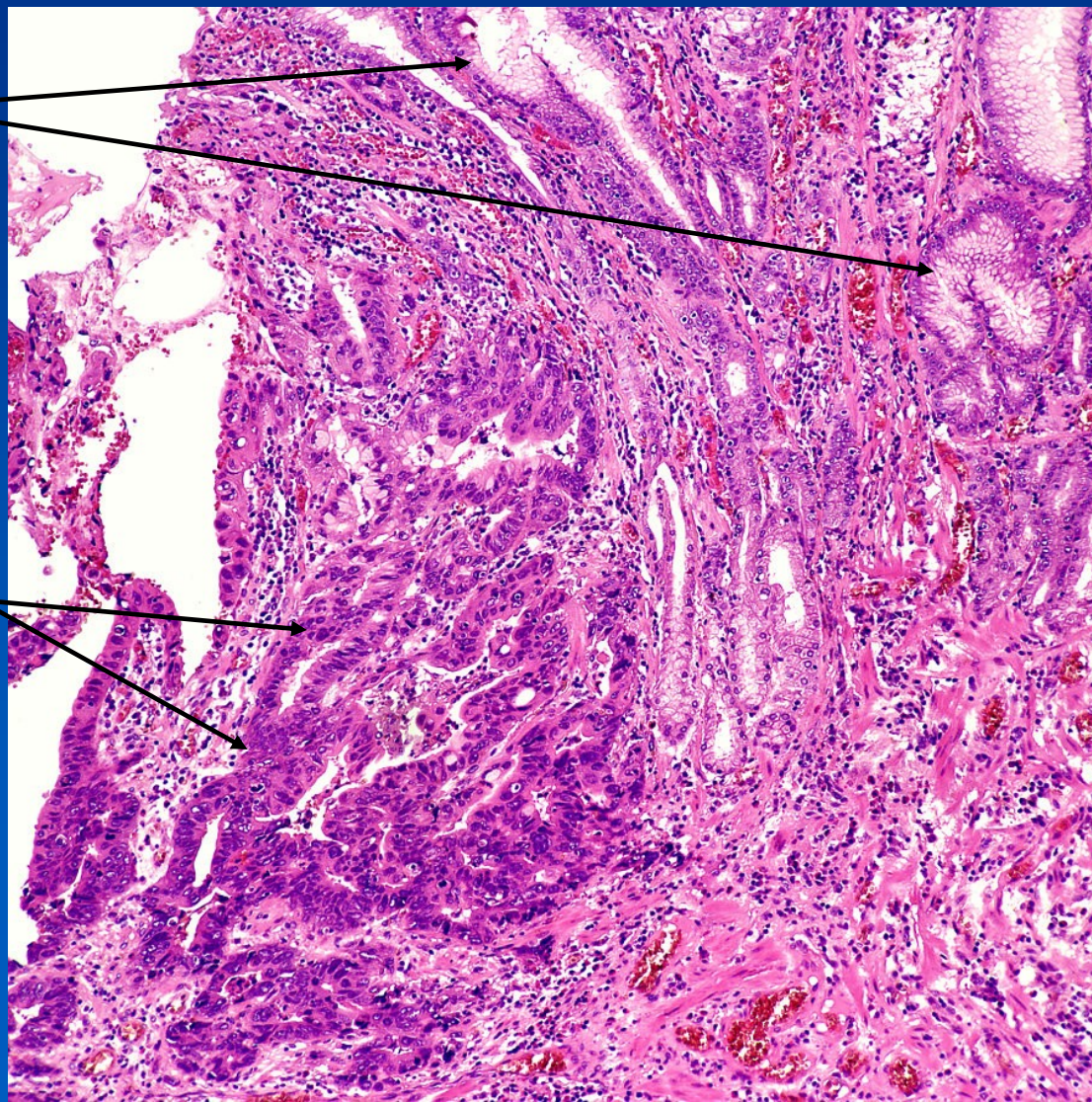
- x tubulární
- x roste invazivně do stěny
- x růstově aktivní s četnými mitózami
- x nádorové žlázy mají nepravidelný tvar i velikost
- x různá schopnost hlenotvorby
  - ⇒ *extracelulární*
  - ⇒ *intracelulární*

Adenokarcinom, středně diferencovaný, tubulární

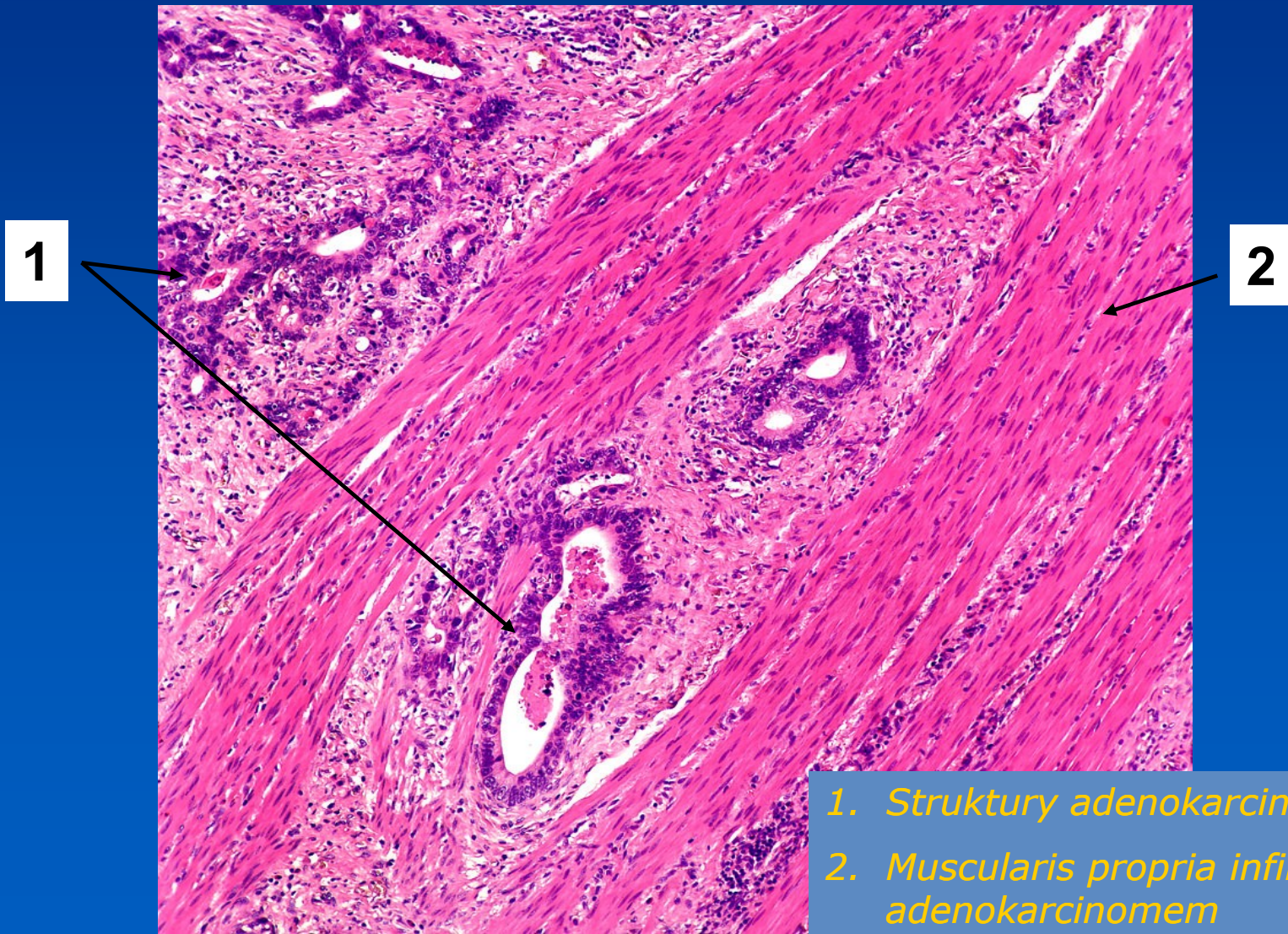
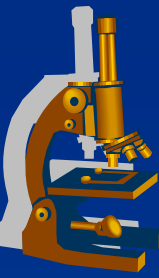

Okolní nenádorový epitel

Struktury invazivního středně diferencovaného tubulárního adenokarcinomu

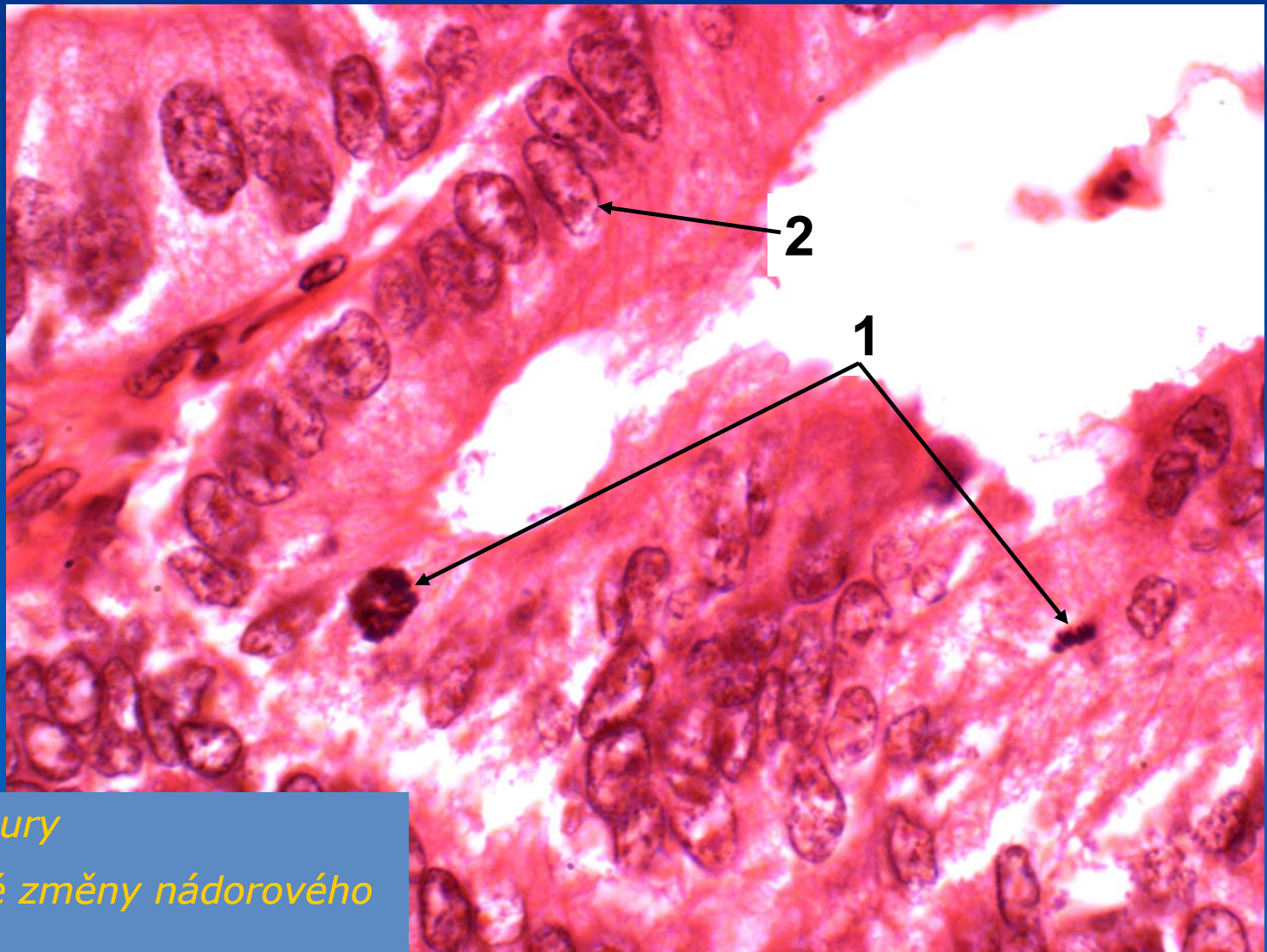
Infiltrace muscularis propria strukturami adenokarcinomu

1. *Struktury adenokarcinomu*
2. *Muscularis propria infiltrovaná adenokarcinomem*

Detail tubulárního adenokarcinomu

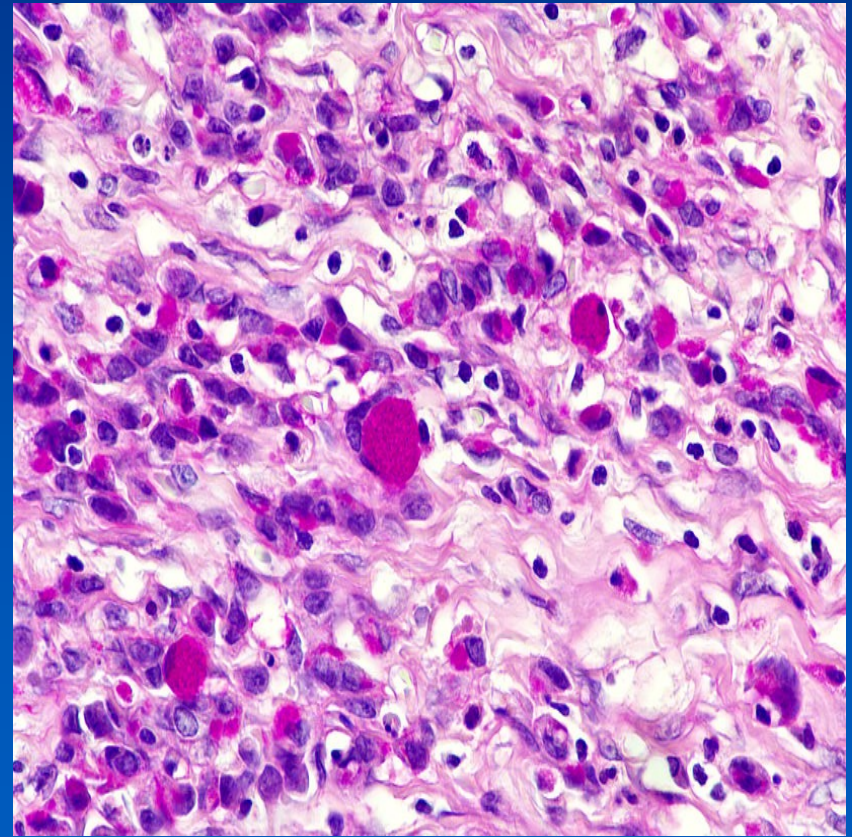
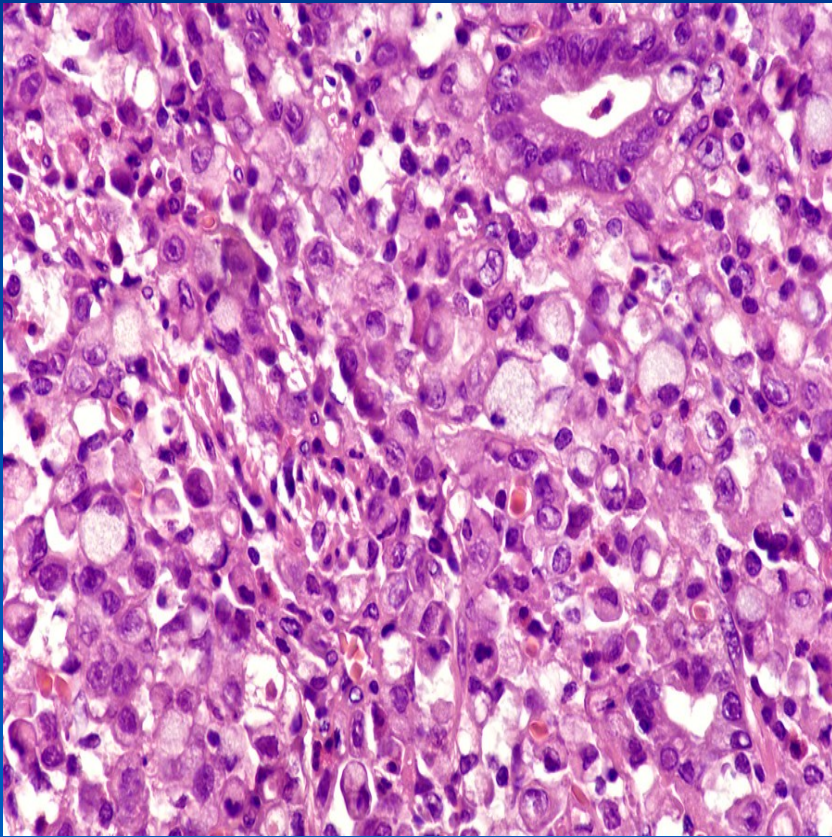
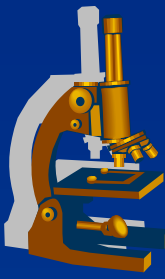
- 1. Mitotické figury*
- 2. Dysplastické změny nádorového epitelu*

Difúzní adenokarcinom

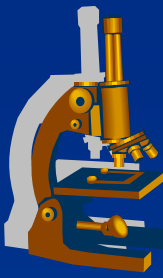

- ✗ nádorové buňky se uvolňují z epitelové soudržnosti, disociují
- ✗ prstenčité buňky
- ✗ ztrácejí se ve zmnoženém intersticiálním vazivu
- ✗ stromální dezmozplázie
- ✗ u skirhotického adenokarcinomu výrazně převládá tvorba vazivového stromatu
  - ⇒ *tvrdá konzistence*

Difúzní adenokarcinom

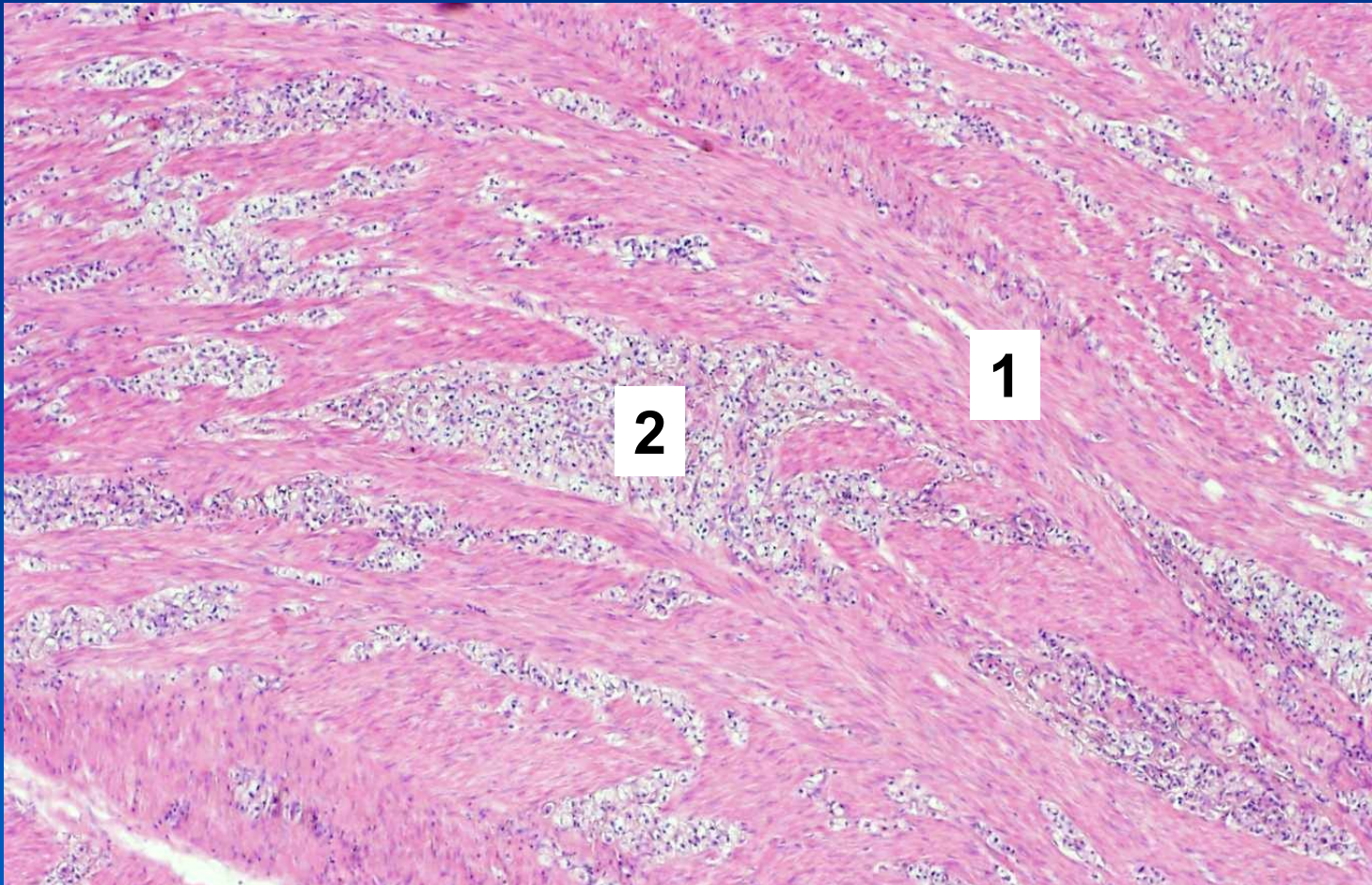

Gelatinózní adenokarcinom

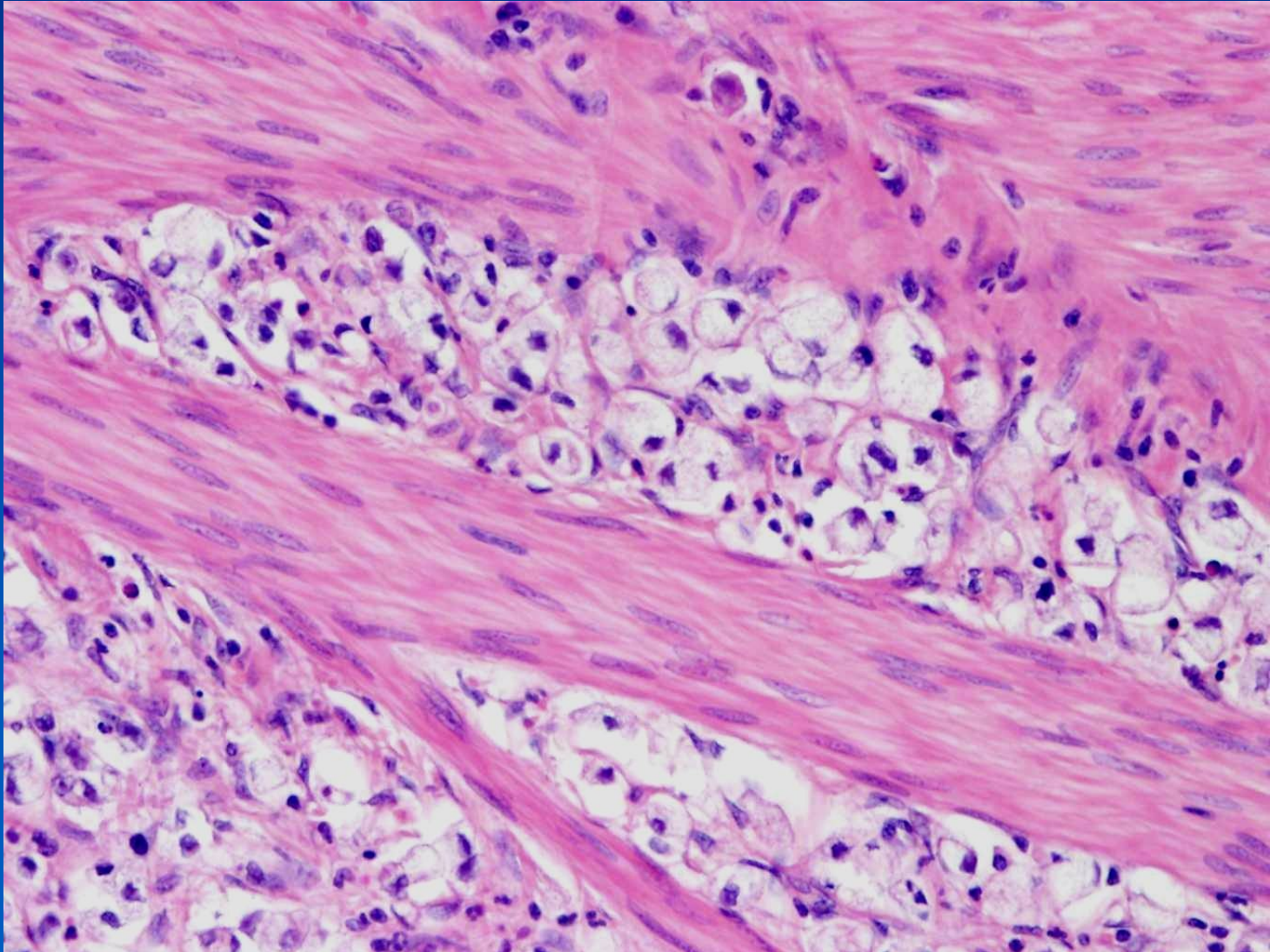
- x rosolovitá konzistence
- x typicky značná extracelulární produkce epiteliálního hlenu s tvorbou hlenových jezírek
- x při výrazné intracelulární hlenotvorbě vznikají **prstenčité buňky**:
  - ⇒ objemná cytoplazmatická vakuola hlenu odtlačující jádro na periferii buňky
- x nádorové epitely mohou být sporadické

Infiltrace prstenčitými buňkami

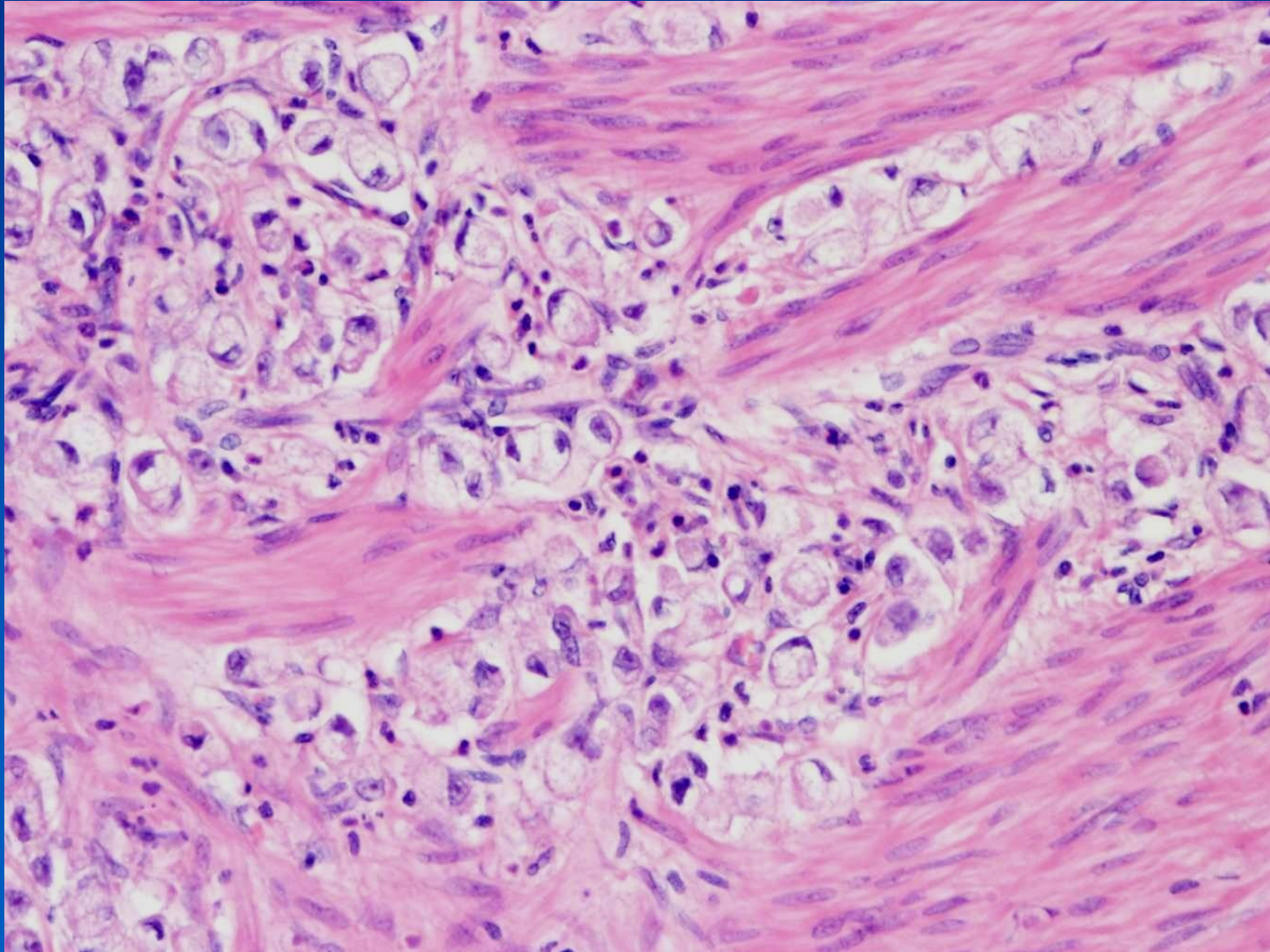

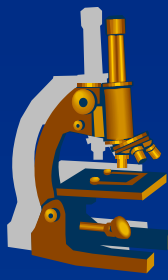
- 1. Nádorově infiltrované muscularis propria*
- 2. Infiltrace buňkami charakteru pečetního prstene*

Detail prstenčitých buněk

Detail prstenčitých buněk

Hepatocelulární karcinom

× celosvětově 5. nejčastější maligní nádor u mužů, 8. u žen

× Makro:

⇒ *multinodulární forma:*

- četná okrouhlá ložiska v obou lalocích

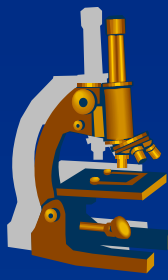
⇒ *masivní forma:*

- velký objemný uzel s malými satelitními ložisky

⇒ *difuzní forma:*

- mnohočetná malá ložiska prostupující téměř celá játra

Hepatocelulární karcinom

x Mikro:

⇒ *typ uspořádání (architektura):*

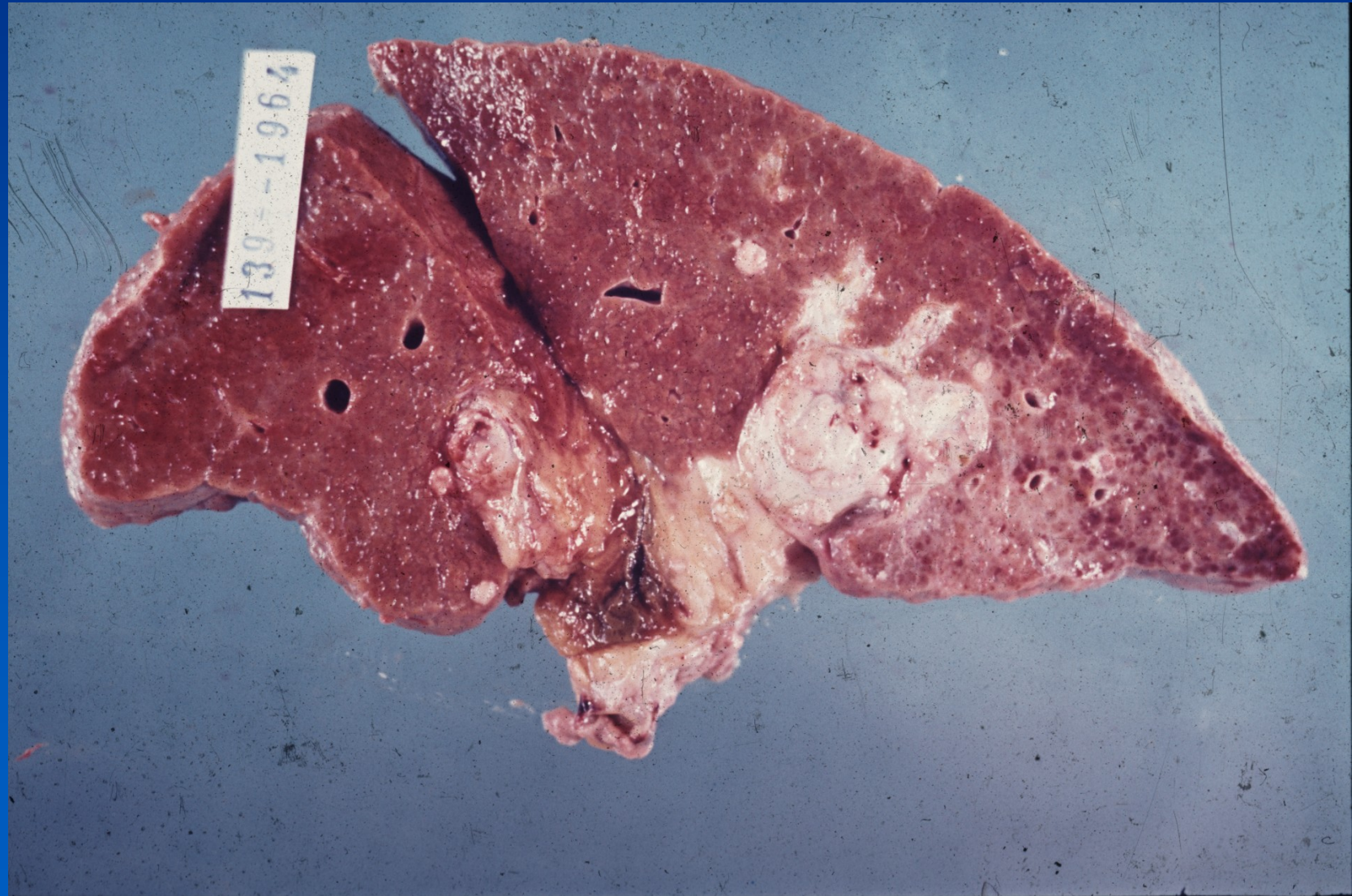
- trabekulární
- acinární +/- pseudoglandulární
- solidní

⇒ *cytologie nádorových buněk:*

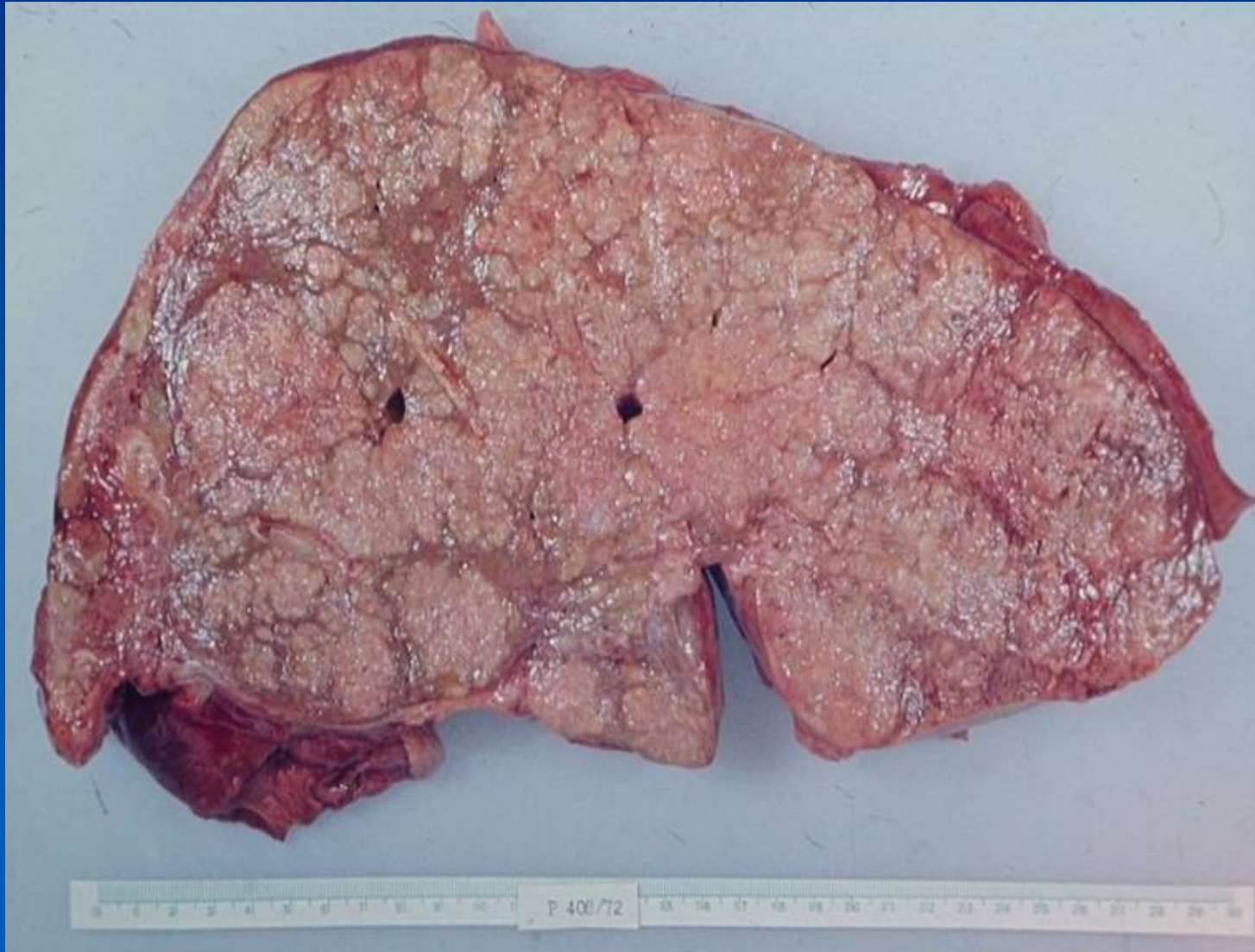
- větší jádra i nukleoly
- ↑ mitotická aktivita, atypie
- cytoplasma eosinofilní – světlá

⇒ *možná steatóza, tvorba žluči*

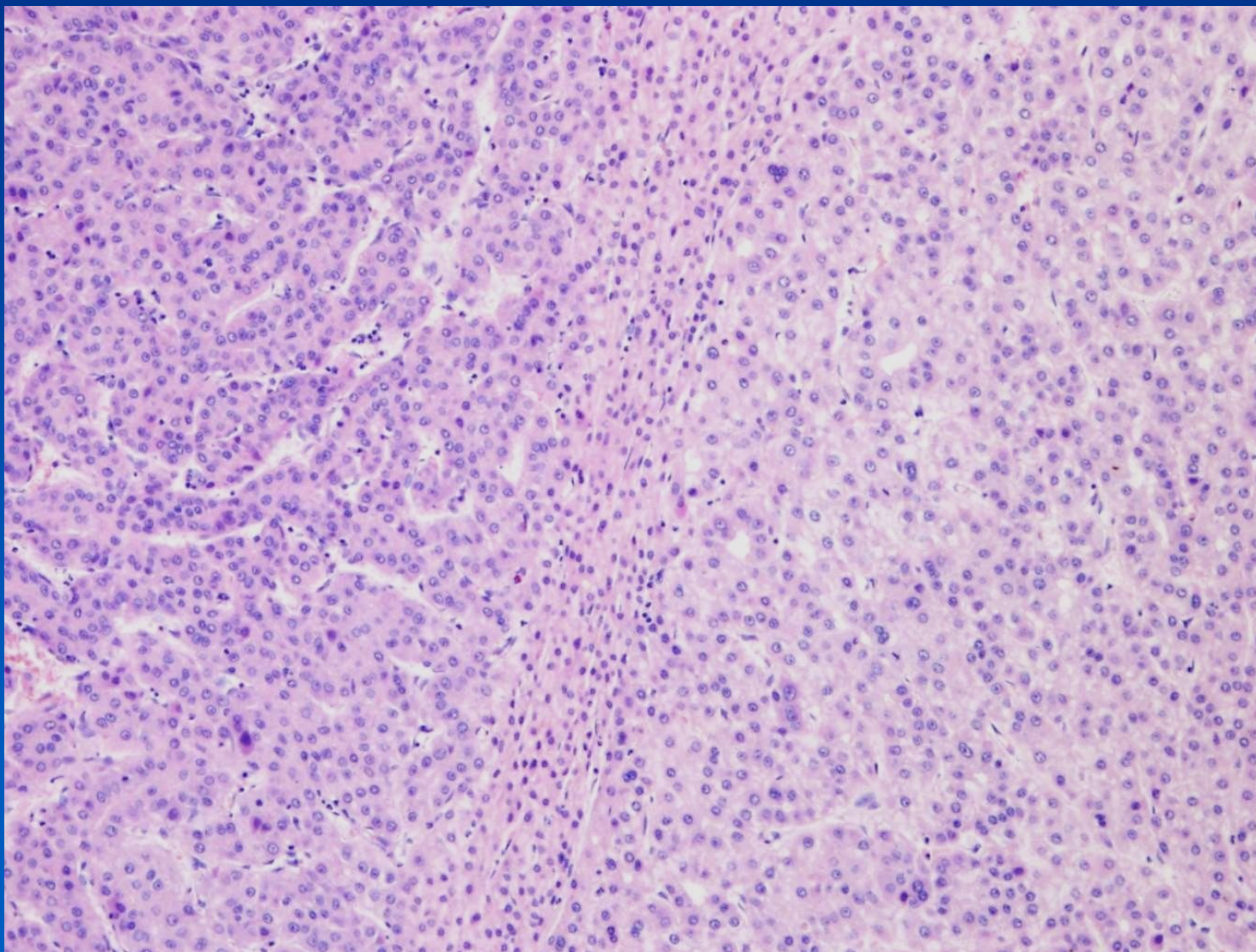
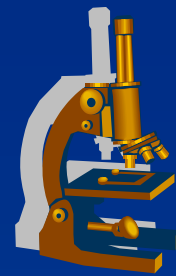
Hepatocelulární karcinom – masivní forma

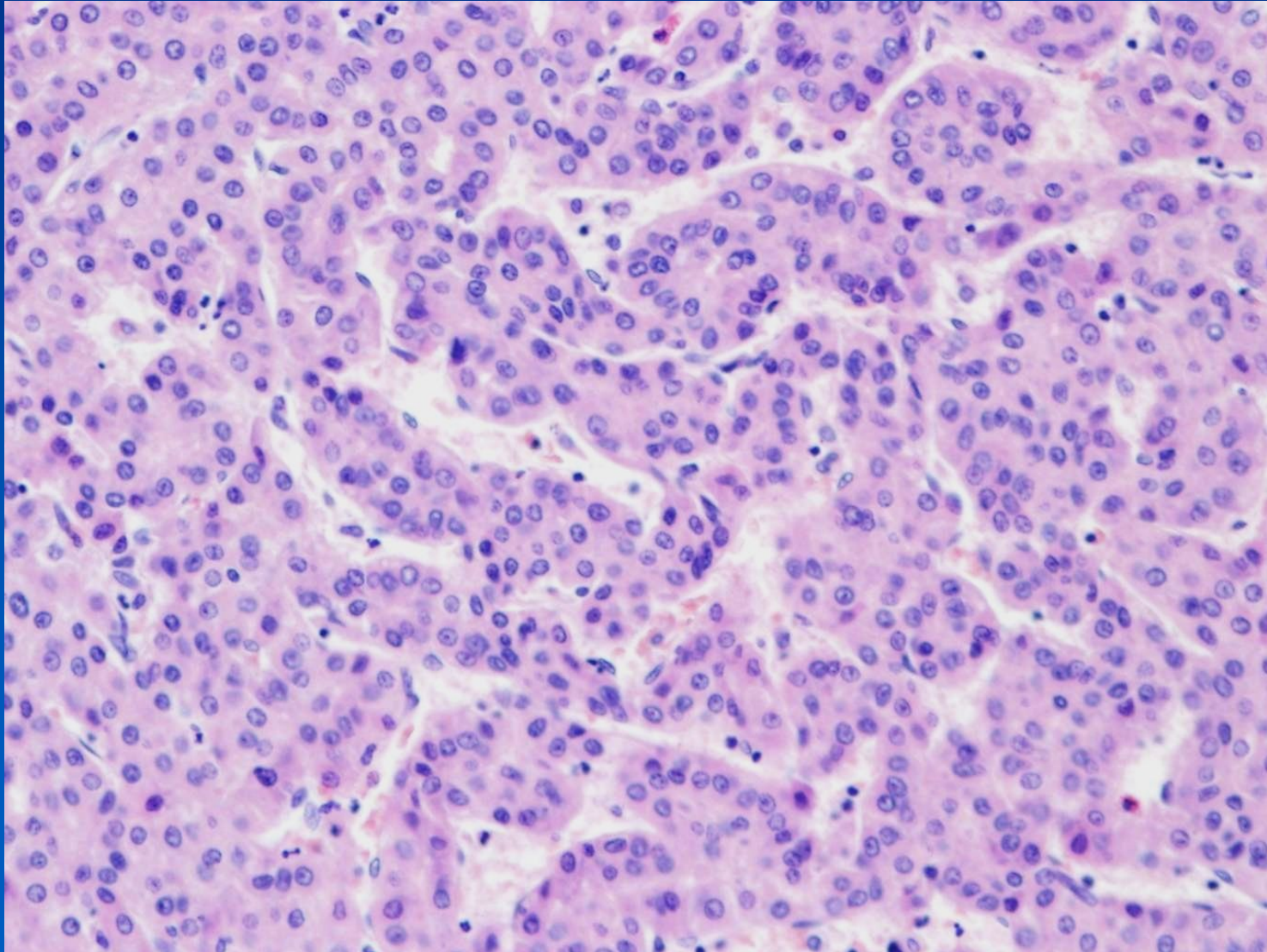
Hepatocelulární karcinom – difuzní forma

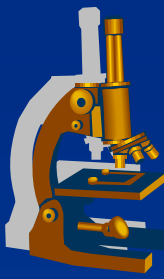
Hepatocelulární karcinom – trabekulární uspořádání

Hepatocelulární karcinom – trabekulární uspořádání

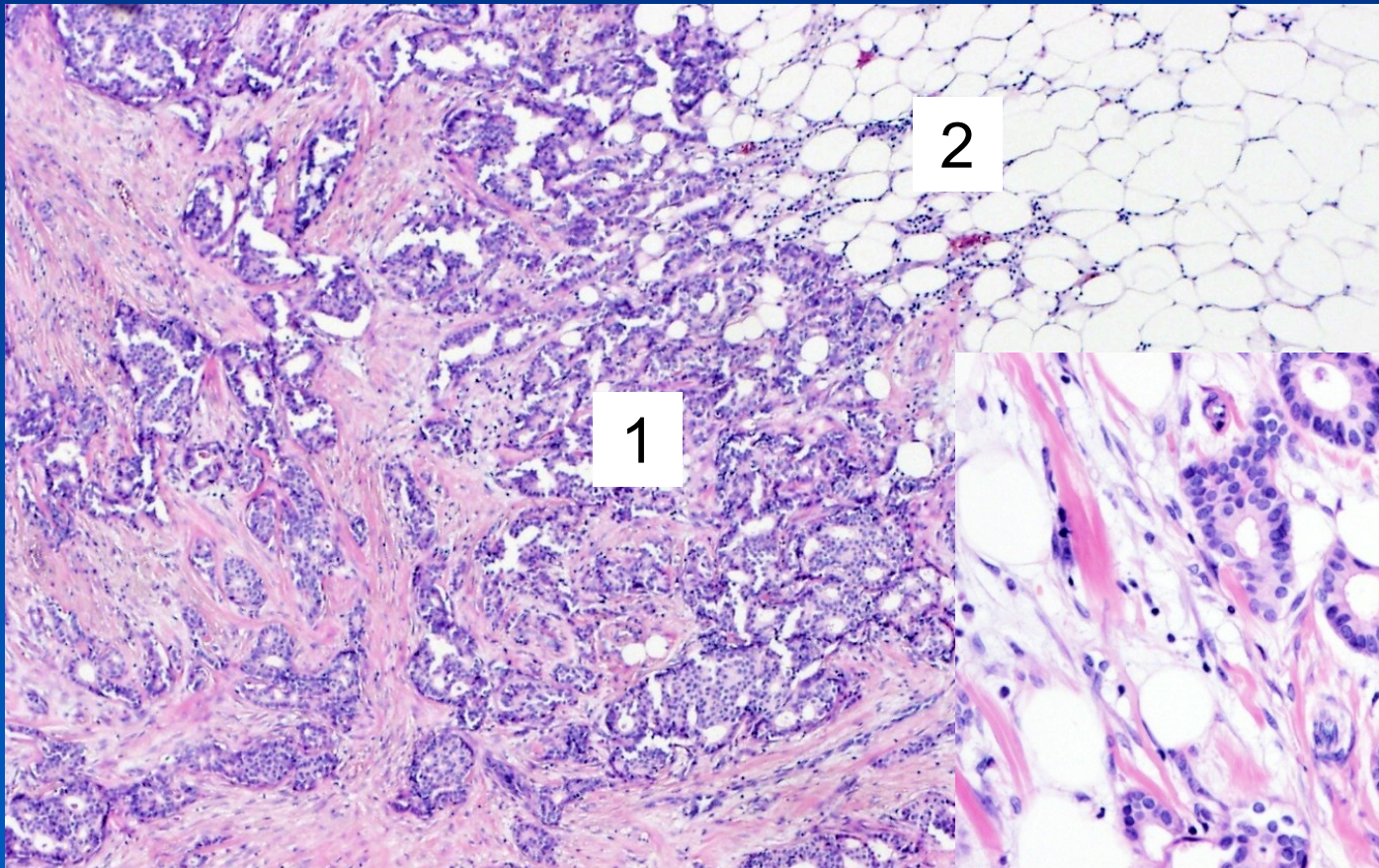
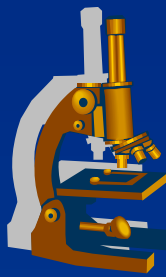

Invazivní duktální karcinom mammy

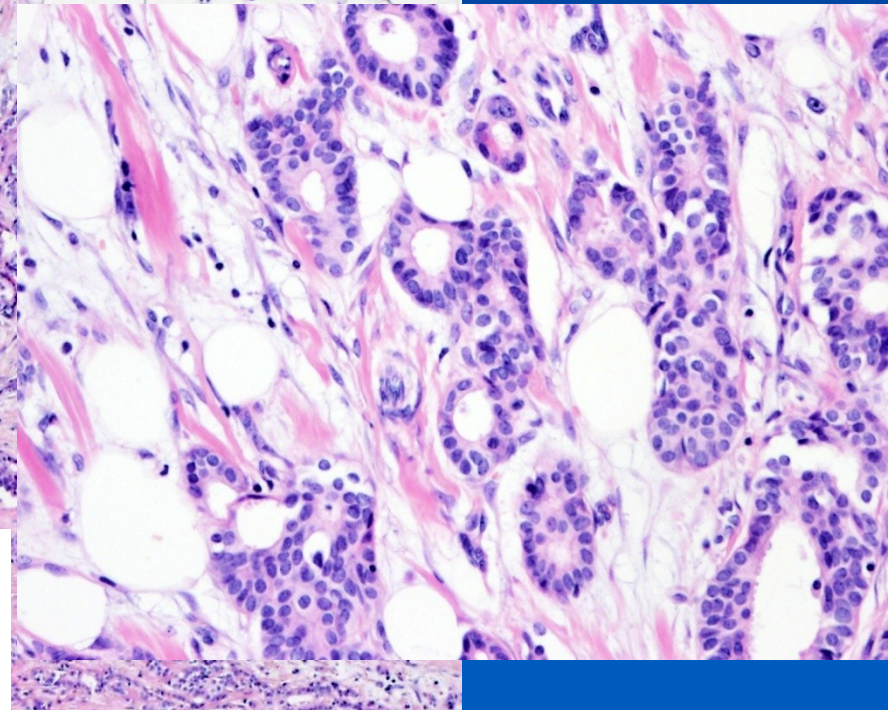
- ✗ nejčastější

- ✗ Makro:
  - ⇒ *tuhé, neostře ohraničené ložisko*

- ✗ Mikro:
  - ⇒ *nádorové buňky jsou kohezivní (E-cadherin+)*
    - tvoří tubuly, neluminizované shluky, pruhy
    - jádra s různým stupněm pleiomorfie, mitózy

  - ⇒ *chybí myoepiteliální vrstva (SMA-)*

  - ⇒ *stroma denzní, vazivové*

  - ⇒ *infiltrativní růst, většinou v blízkosti DCIS*

Invazivní duktální karcinom mammy

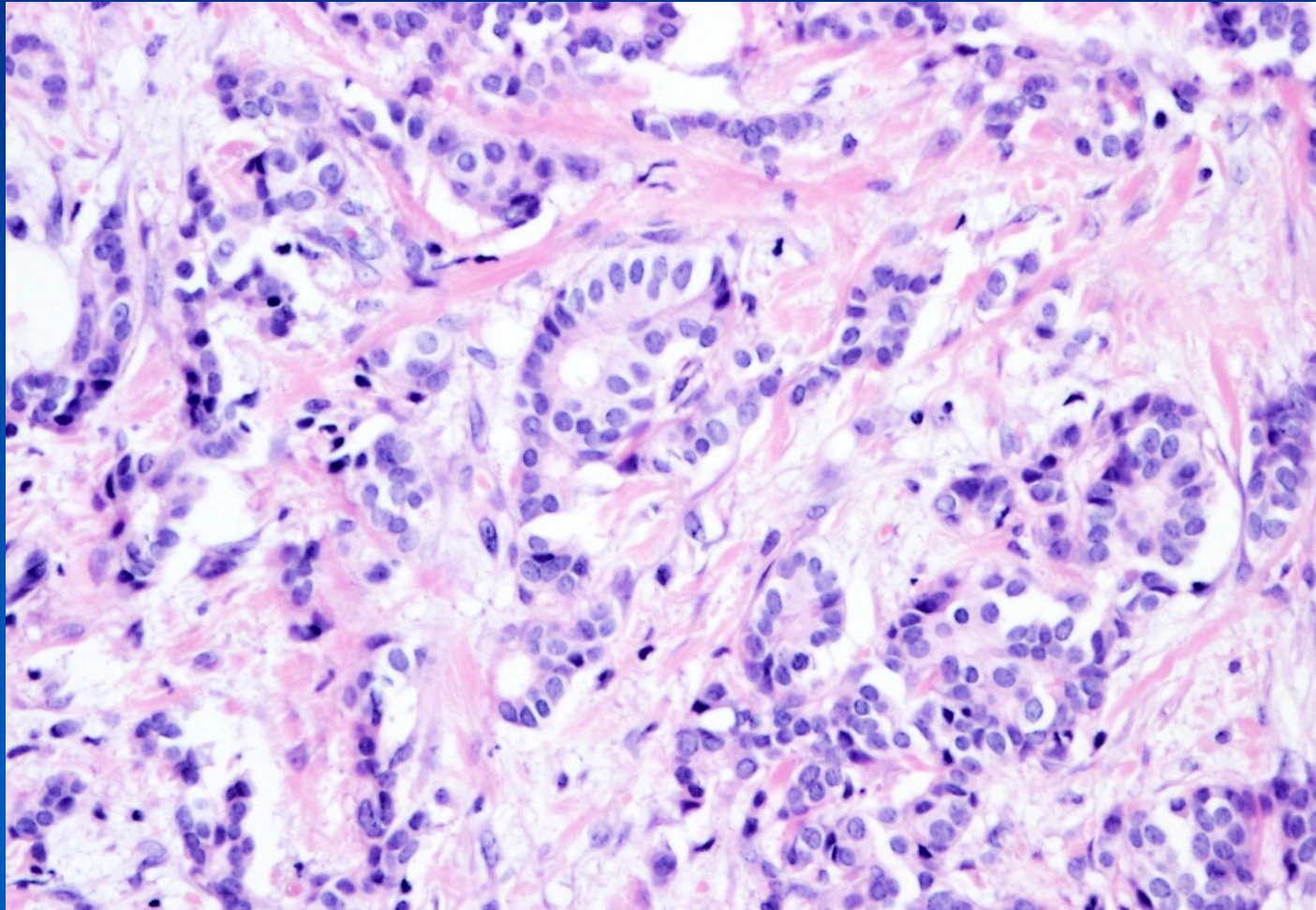
2

1

1 kohezivní nádorový infiltrát s ojedinělými tubuly
2 infiltrace tukové tkáně

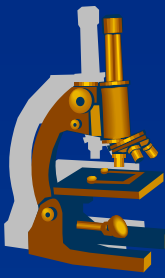
Invazivní duktální karcinom mammy

Detail nádorového infiltrátu s nepravidelnými drobnými tubuly

Světlobuněčný karcinom

- ✗ *typicky se vyskytuje v ledvině*
  - ⇒ *vychází z epitelii proximálních tubulů*

- ✗ *označuje se též jako Grawitzův nádor*

- ✗ **Makro:**
  - ⇒ *často dobře ohraničený a kulovitý*
  - ⇒ *na řezu pestrobarevný:*
    - *žlutá barva (lipidy)*
    - *červená (hemoragie)*
    - *šedá (vazivo)*

Světlobuněčný karcinom

xMikro:

⇒ ***typ uspořádání (architektura):***

- solidně alveolární, trabekulární, tubulární, cystopapilární

⇒ ***polygonální buňky s velmi světlou (vodojasnou) cytoplazmou***

- depozita glykogenu a lipidů, jenž se při zpracování rozpustí

⇒ ***kulatá jádra***

- nukleární grading dle Fuhrmanové (I-IV)

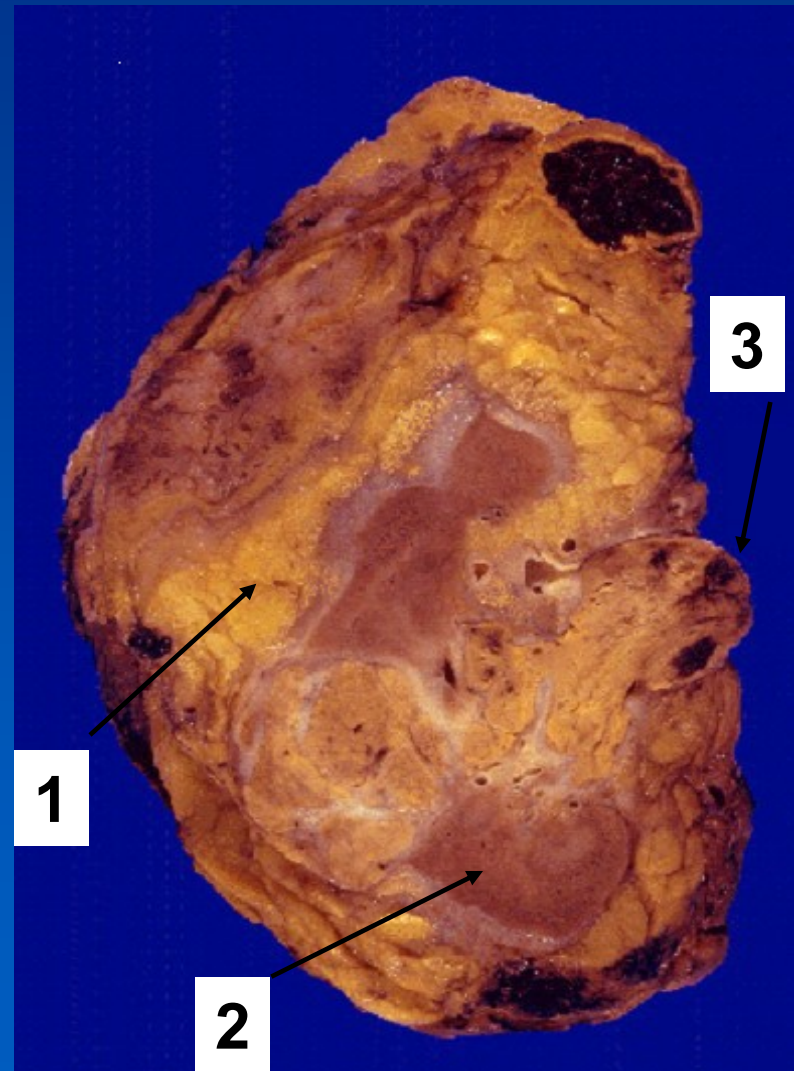
⇒ ***dobře patrná buněčná membrána***

⇒ ***nehojné fibrovaskulární stroma***

Světlobuněčný karcinom ledviny

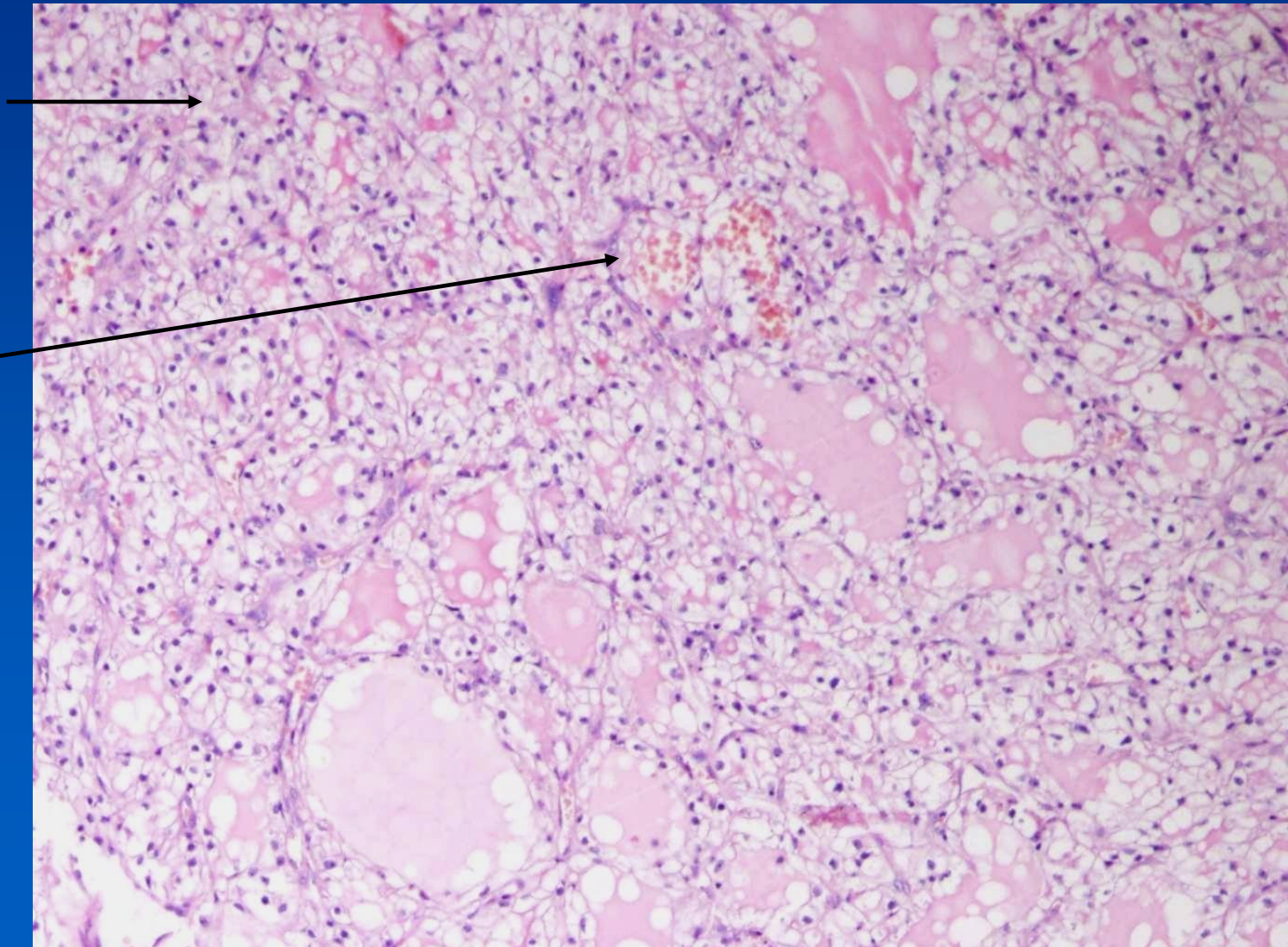
- 1. Nádor*
- 2. Reziduální parenchym ledviny*
- 3. Pronikání nádoru do hilové vény*

Světlobuněčný karcinom ledviny

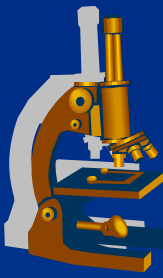

*Trámce
nádorových
buněk*

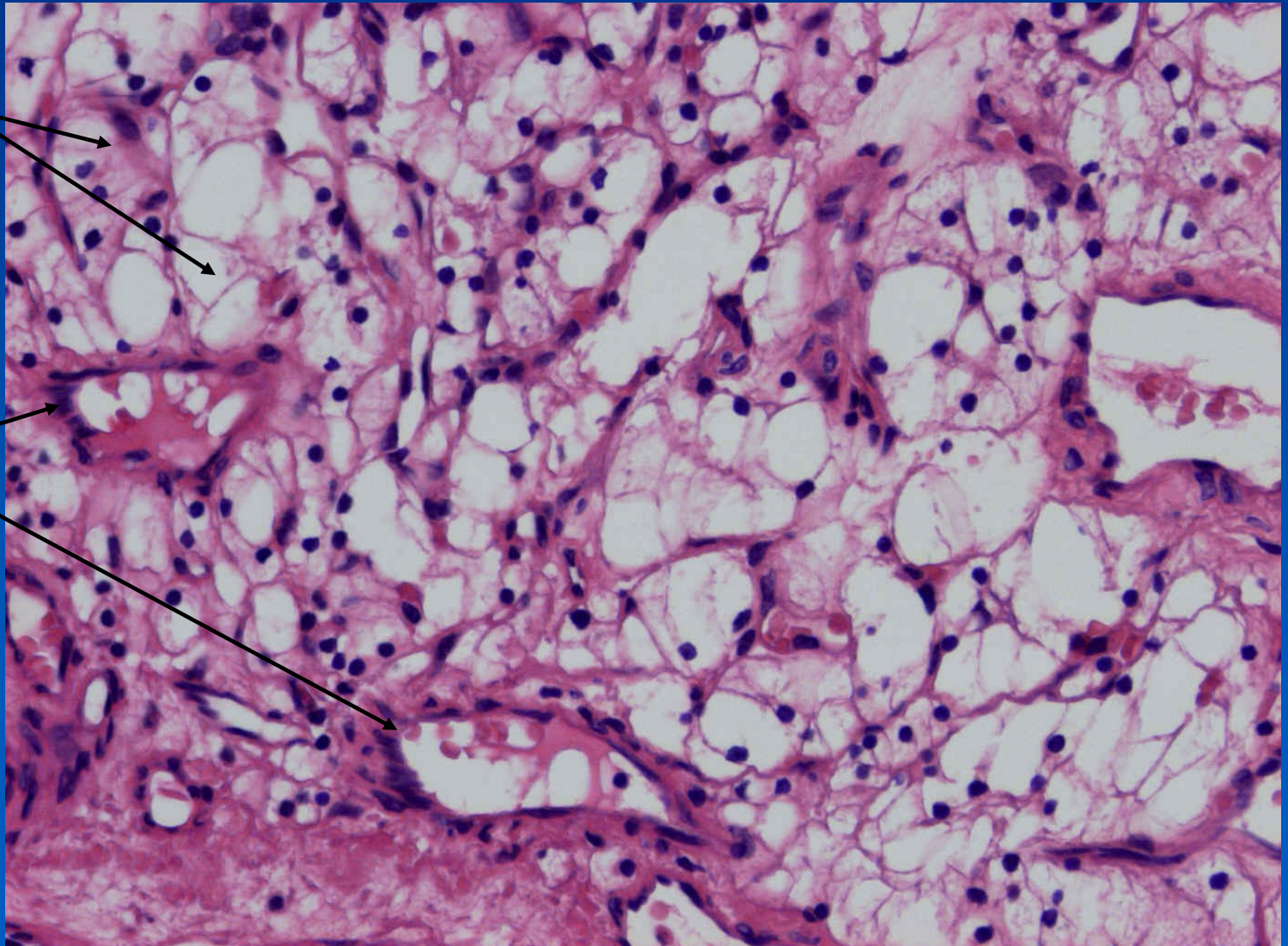
Cévy

Světlobuněčný karcinom ledviny

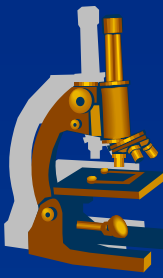

*Trámce
nádorových
buněk*

Kapiláry

Malobuněčný karcinom plic

✗ nejmalignější varianta bronchogenního karcinomu

✗ Mikro:

⇒ *malé modré buňky s nezřetelnou cytoplazmou*

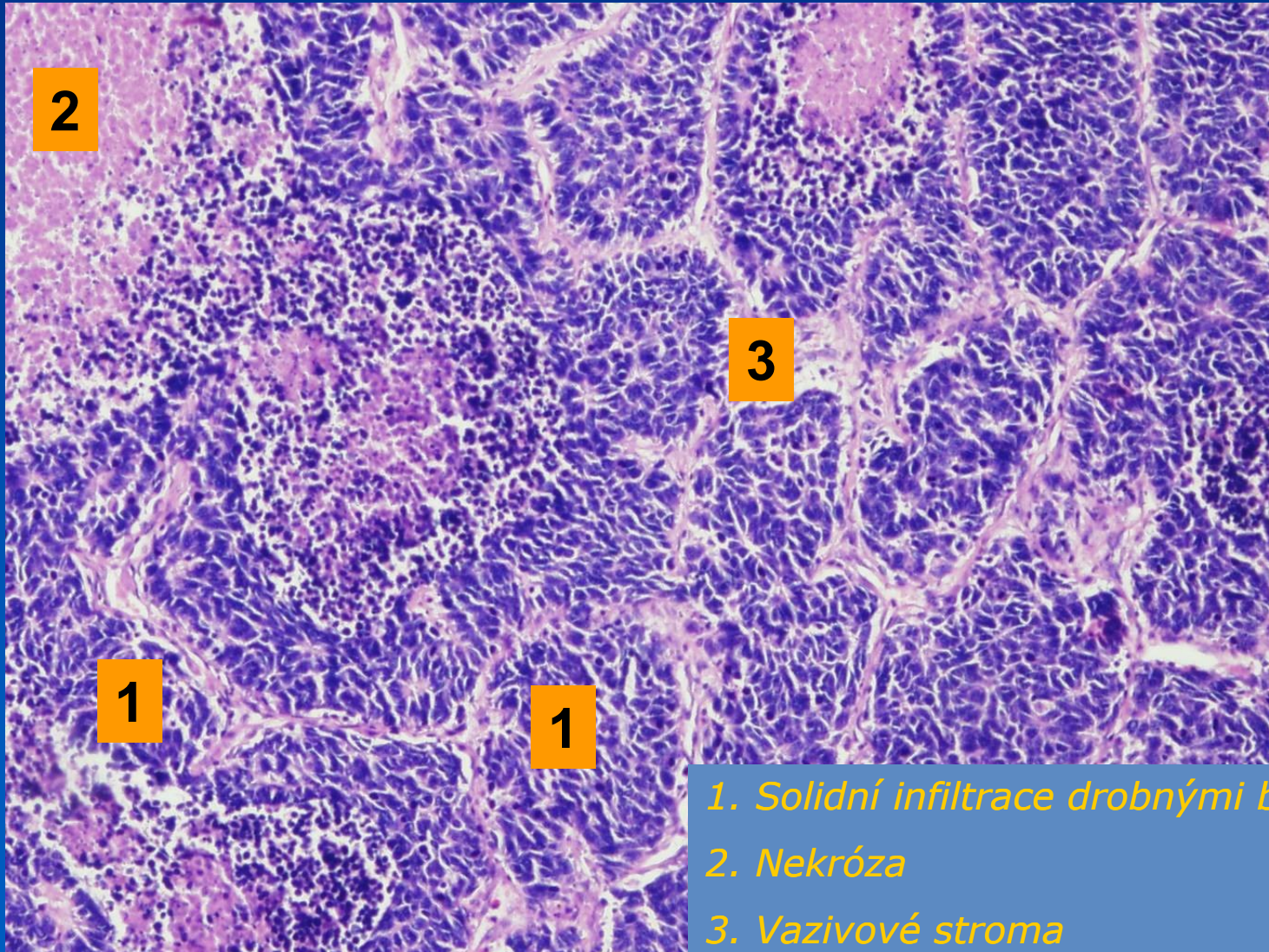
⇒ *drobná protáhlá hyperchromní jádra bez patrných jadérek (ovískový karcinom)*

⇒ *solidní uspořádání*

⇒ *přítomnost neuroendokrinních sekrečních granul v cytoplazmě*

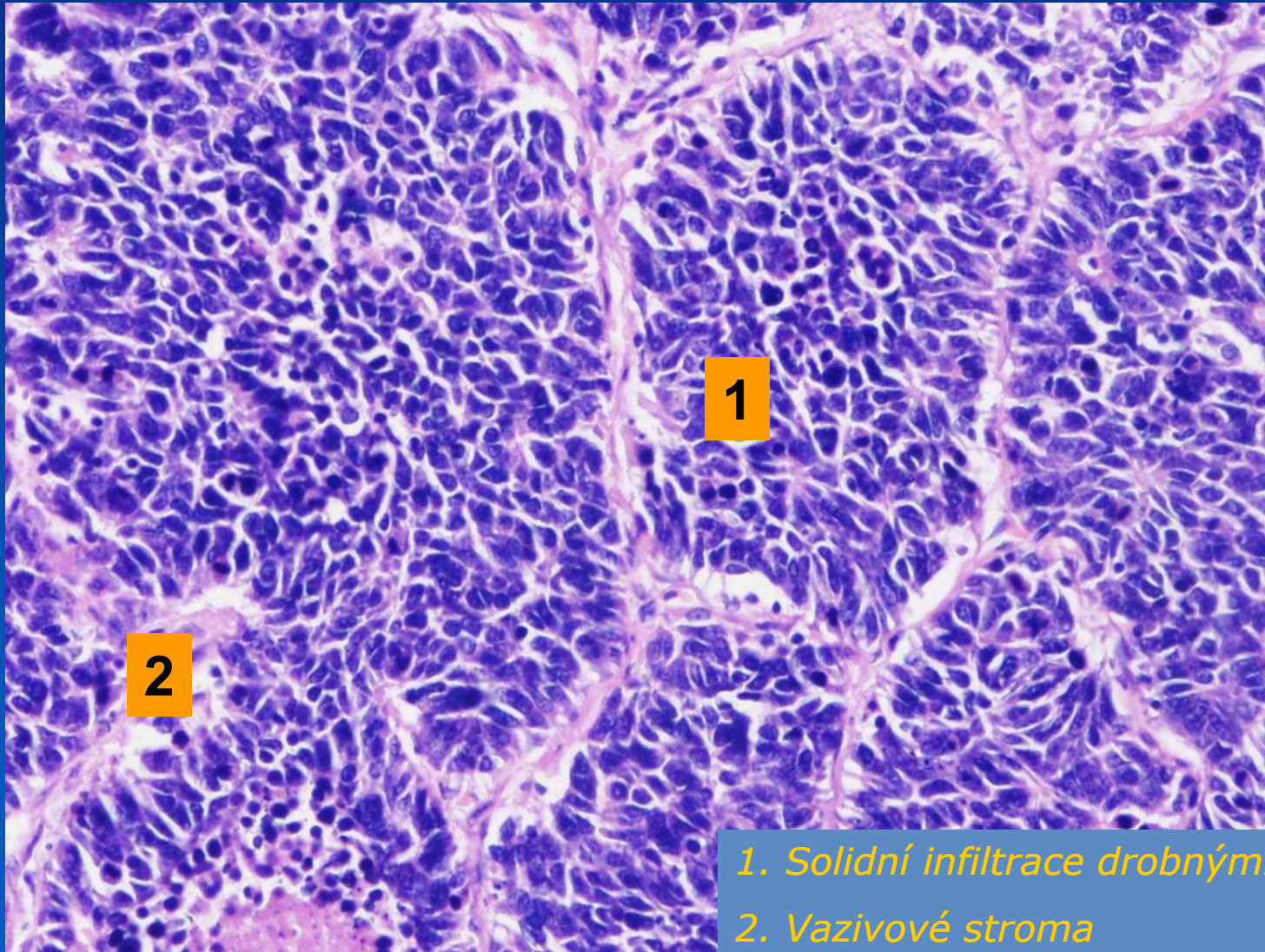
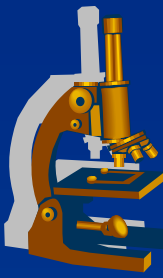
- chromogranin, synaptophysin

Malobuněčný karcinom plic

1. Solidní infiltrace drobnými buňkami
2. Nekróza
3. Vazivové stroma

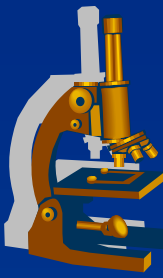
Malobuněčný karcinom plic

1. Solidní infiltrace drobnými buňkami
2. Vazivové stroma

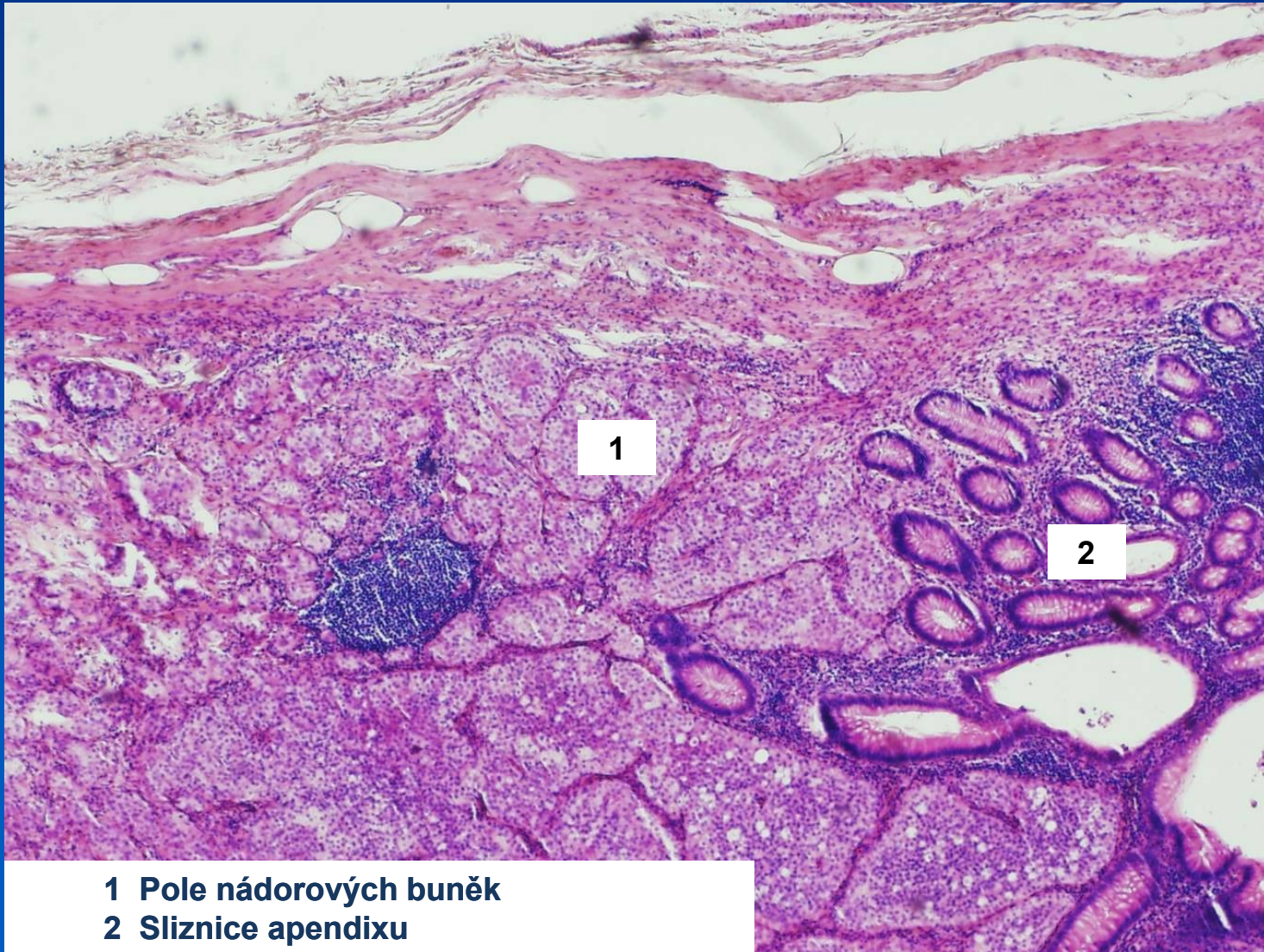

Karcinoid apendixu

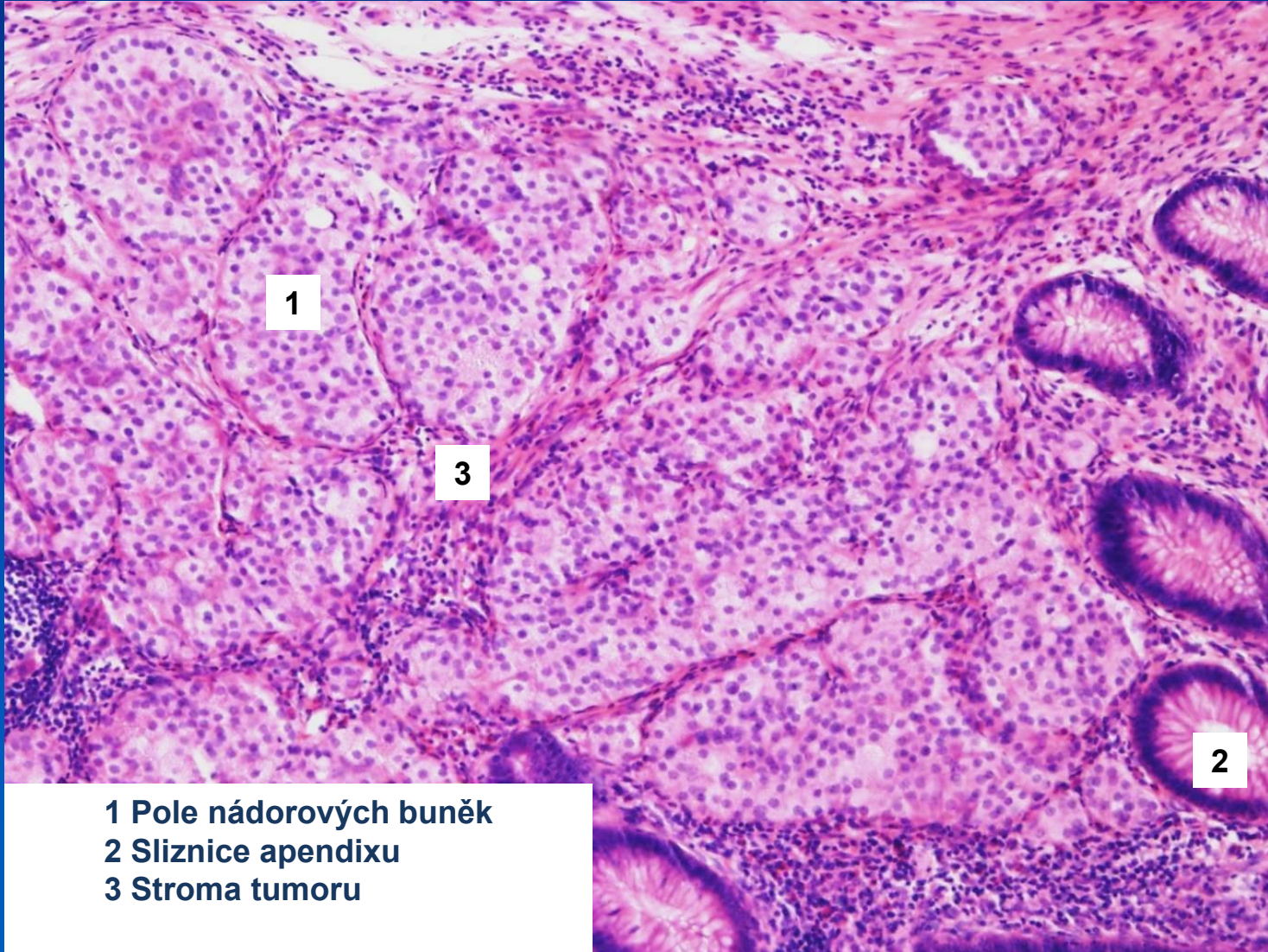
- ✘ dle WHO klasifikace z roku 2010:
  - ⇒ *neuroendokrinní tumor G1 (NET G1)*

- ✘ dle WHO klasifikace z roku 2000:
  - ⇒ *dobře diferencovaný neuroendokrinní nádor*

- ✘ Makro:
  - ⇒ *malé okrouhlé či ploché uzly žlutavé barvy, zasahující nestejně hluboko do stěny*
  - ⇒ *na povrchu intaktní nebo ulcerovaná sliznice*
  - ⇒ *někdy prominují do lumen*

- ✘ Mikro:
  - ⇒ *trabekulární, glandulární struktura- tubuly, palisády či smíšená struktura*
  - ⇒ *pravidelné bb. se světlou cytoplazmou a kulatým či oválným jádrem; mírná polymorfie jader*
  - ⇒ *nevelká mitotická aktivita*
  - ⇒ *v cytoplazmě chromogranin A*

Karcinoid apendixu

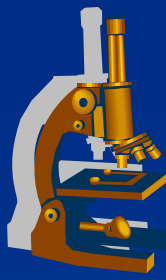

- 1 Pole nádorových buněk
- 2 Sliznice apendixu

Karcinoid apendixu

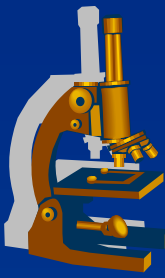
- 1 Pole nádorových buněk
- 2 Sliznice apendixu
- 3 Stroma tumoru

2. Mesenchymové nádory

- ✗ vyskytují se ubikvitně
- ✗ značně heterogenní skupina nádorů
- ✗ dělení z hlediska biologického chování na:
  - ⇒ *benigní*
  - ⇒ *nádory intermediální povahy (semimaligní)*
    - mohou lokálně recidivovat nebo vzácně metastazovat
  - ⇒ *maligní (sarkomy)*
    - vyšší metastatický potenciál

Mesenchymové nádory

× při imunohistochemickém vyšetření typická pozitivita vimentinu se současnou expresí dalších markerů typických pro danou tkáň:

⇒ *S-100 (tuková tkáň)*

⇒ *alfa aktin a desmin (svalová tkáň)*

⇒ *faktor VIII a CD31 (cévní endotel)*

Fibrom

x výskyt prakticky kdekoli

⇒ *kůže*

⇒ *sliznice*

⇒ *ovárium*

x zcela benigní

x ??nenádorový proces??

Fibrom

x Makro:

- ⇒ *dobře ohraničený, kulovitý*
- ⇒ *na řezu šedorůžový*
- ⇒ *snopcovité struktury*
- ⇒ *tuhé konzistence*

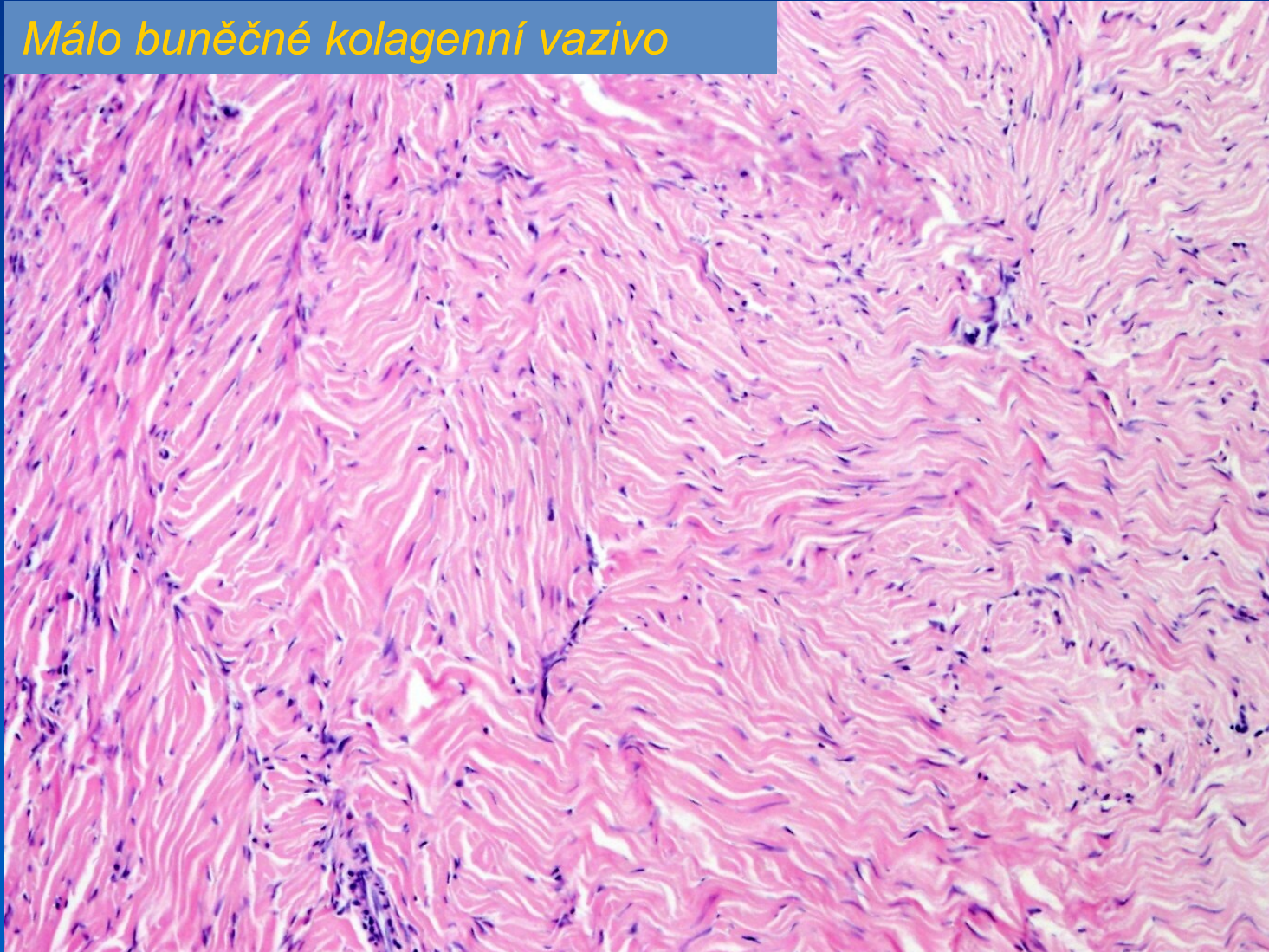
x Mikro:

- ⇒ *nahromadění fibrózního vaziva*
- ⇒ *tvořen nádorovými fibroblasty*
  - *zašpičatělé jádro, nezřetelná cytoplazma*
- ⇒ *produkce kolagenizované mezibuněčné matrix*
- ⇒ *málo celulární*

Fibrom

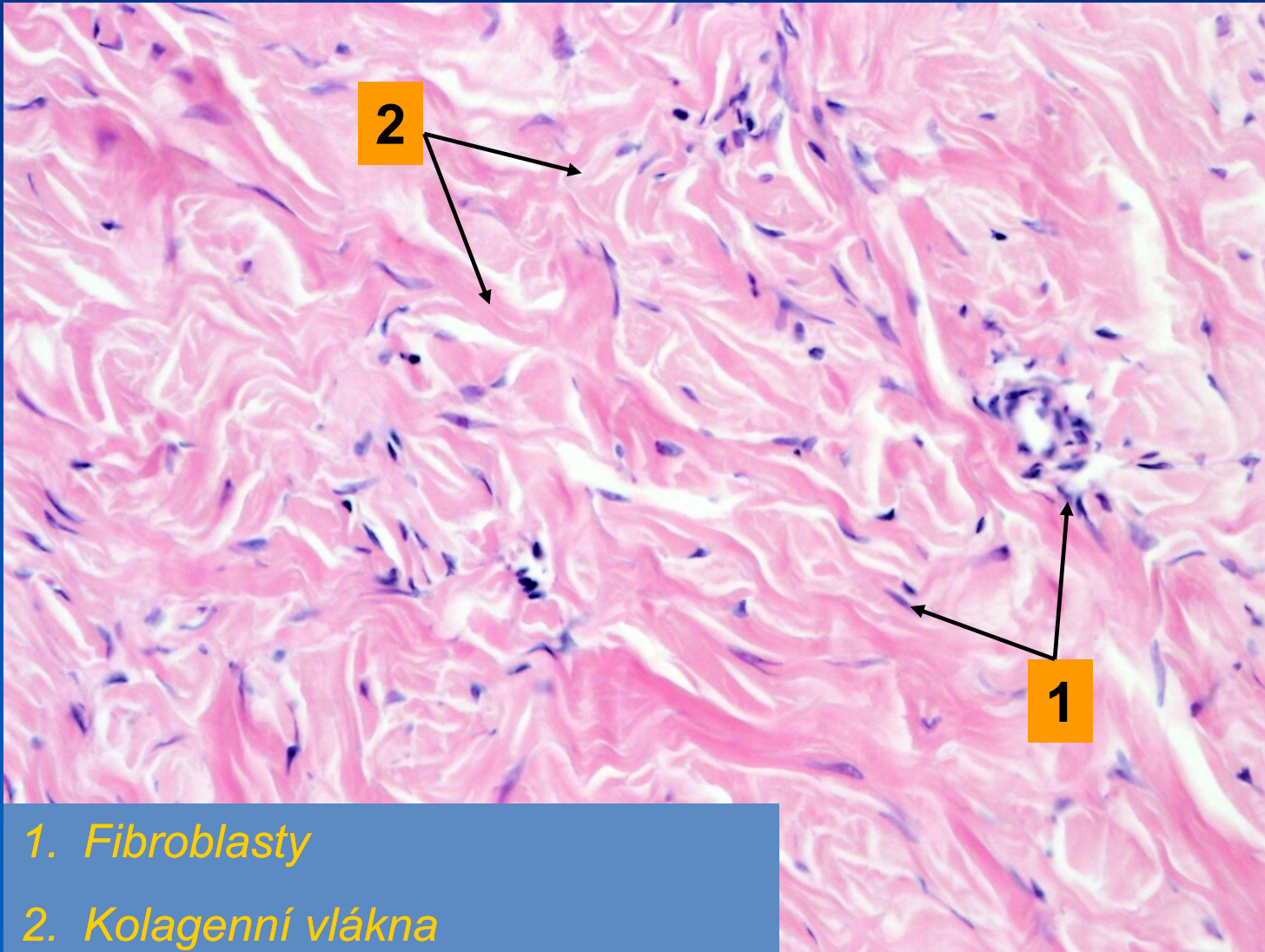

Málo buněčné kolagenní vazivo

Fibrom

1. *Fibroblasty*

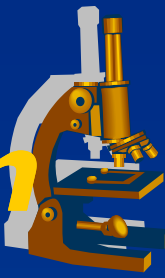
2. *Kolagenní vlákna*

Maligní fibrózní histiocyтом

- x vysoce maligní (high-grade) sarkom
- x 30% všech sarkomů měkkých tkání
- x postihuje často oblast stehna
- x častěji u mužů vyššího věku
- x diagnóza je stanovena většinou per exclusionem po vyloučení jiného málo diferencovaného mesenchymového nebo neuroektodermového nádoru

Maligní fibrózní histiocytom

x Makro:

⇒ *bělavé infiltrativní masy*

x Mikro:

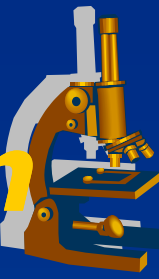
⇒ *výrazná pleomorfie*

⇒ *bizarní buňky*

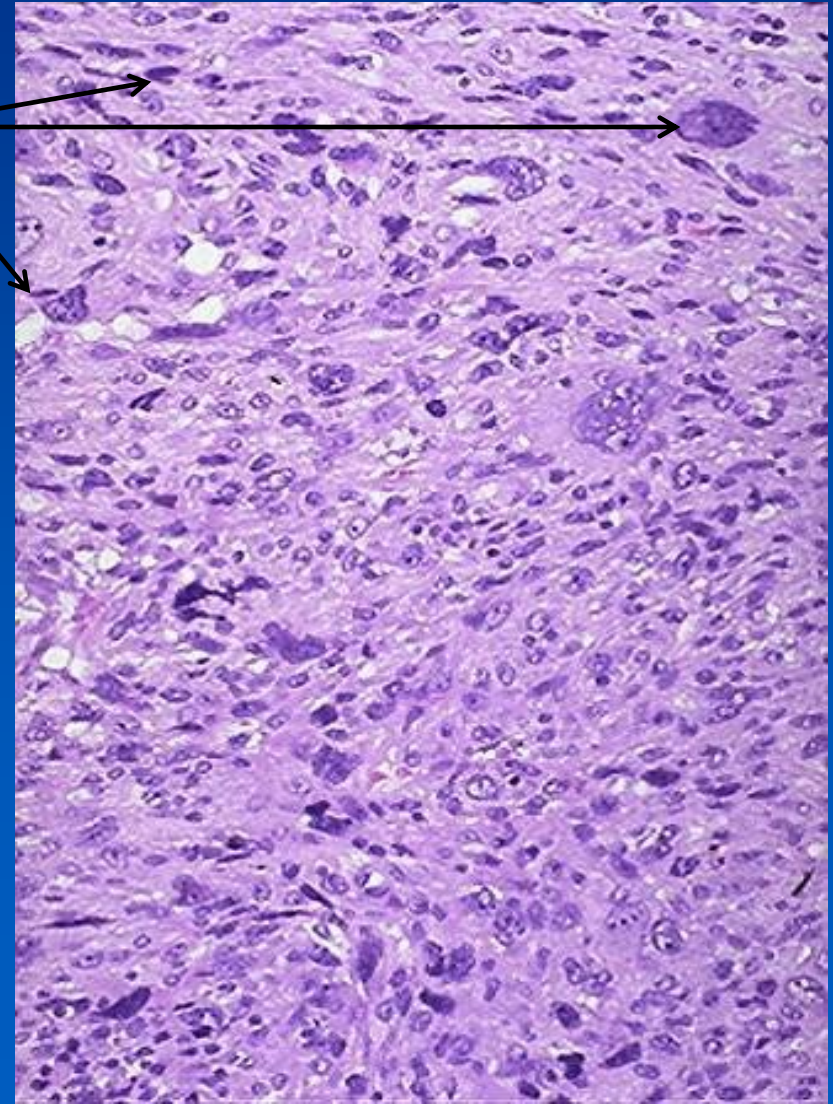
⇒ *varianty:*

- *zánětlivý*
- *obrovskobuněčný*
- *pleomorfní*

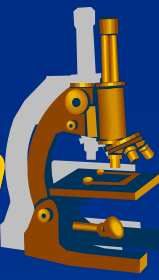
Malignní fibrózní histiocytom

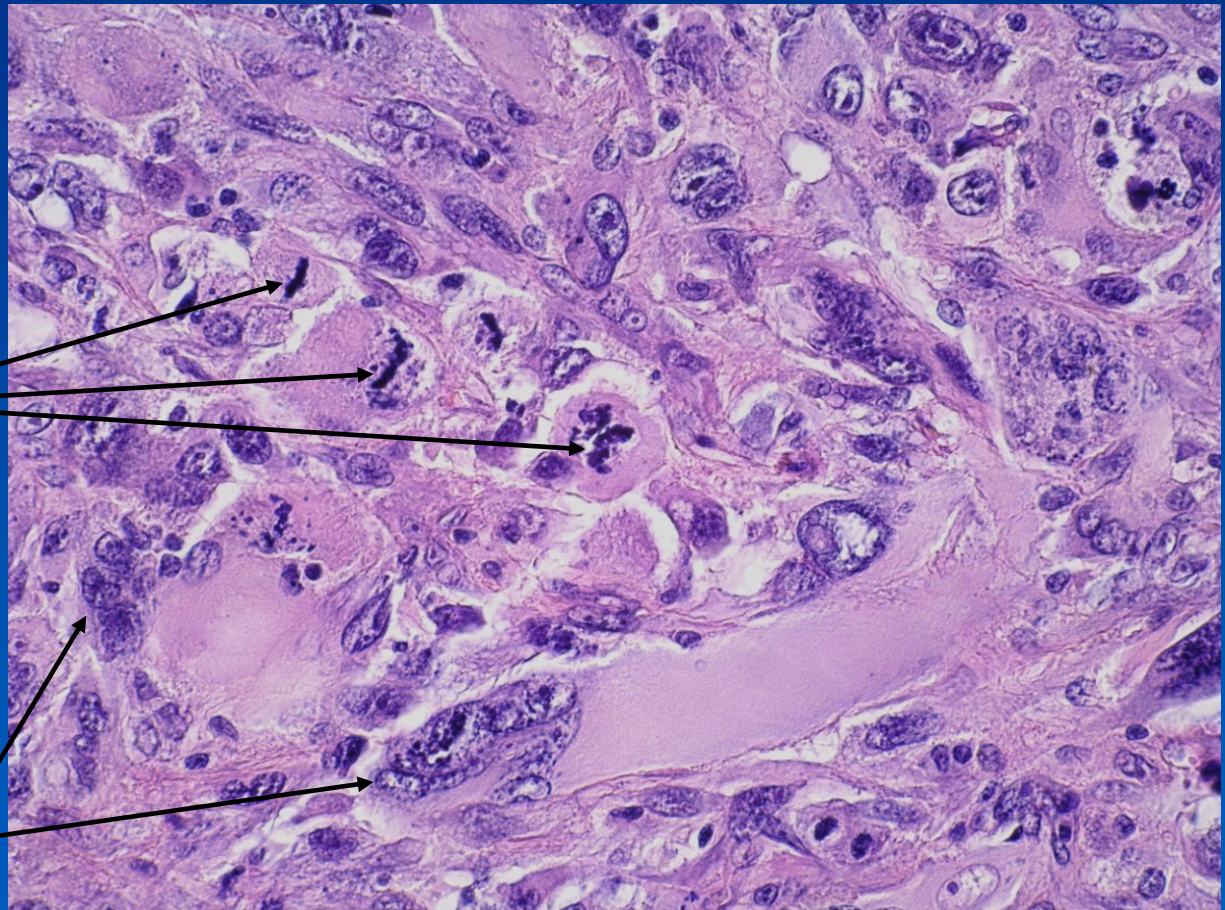
*Polymorfní jádra nádorových
fibroblastů*

Malignní fibrózní histiocytom

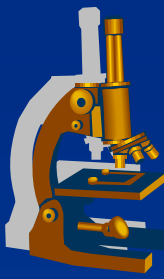

Mitózy

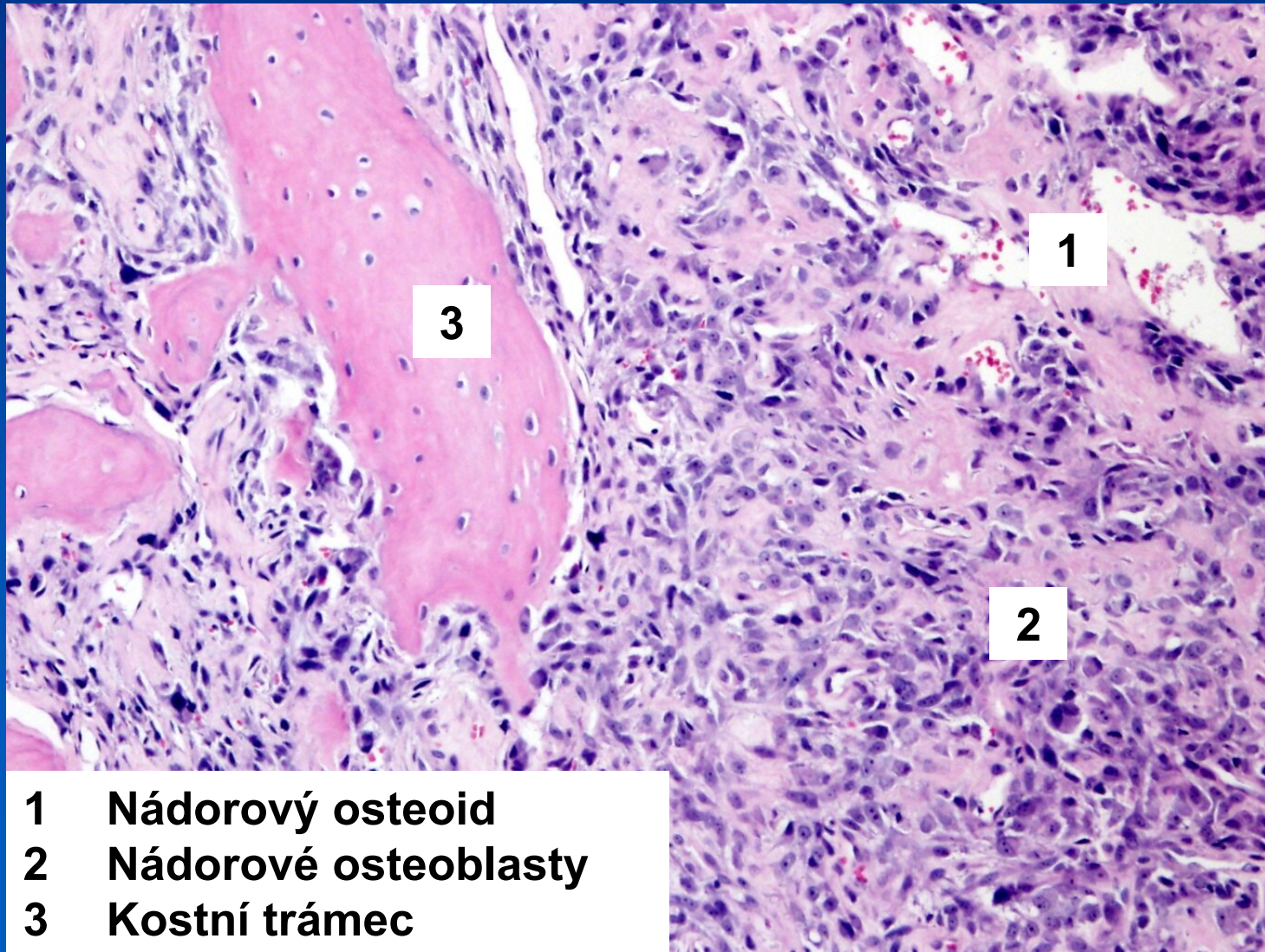
*Polymorfní jádra
nádorových fibroblastů*

Osteosarkom

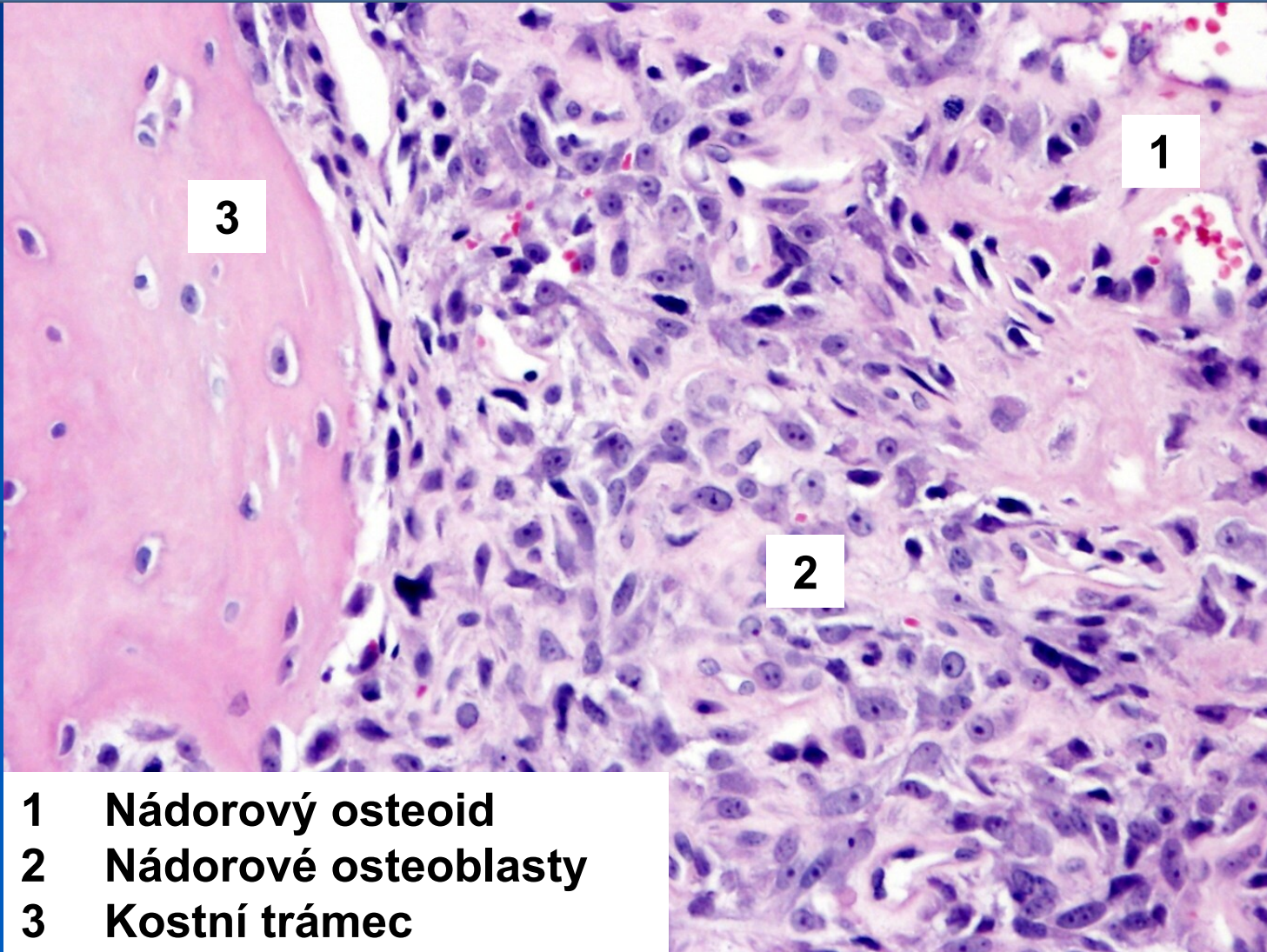
- ✗ postihuje mladé jedince do 25 let
- ✗ nejčastěji metafýzy dlouhých kostí
- ✗ 70% v distálním femuru a proximální tibii »
OBLAST KOLENE
- ✗ Mikro:
  - ⇒ tvoří nádorovou kostní tkáň (*osteoid*)
  - ⇒ vřetenité buňky plemorfnní, atypické, s vysokou mitotickou aktivitou
  - ⇒ tvorba osteoidu
  - ⇒ varianty:
    - fibroblastický, osteoblastický, chondroblastický

Osteosarkom

- 1 Nádorový osteoid
- 2 Nádorové osteoblasty
- 3 Kostní trámec

Osteosarkom

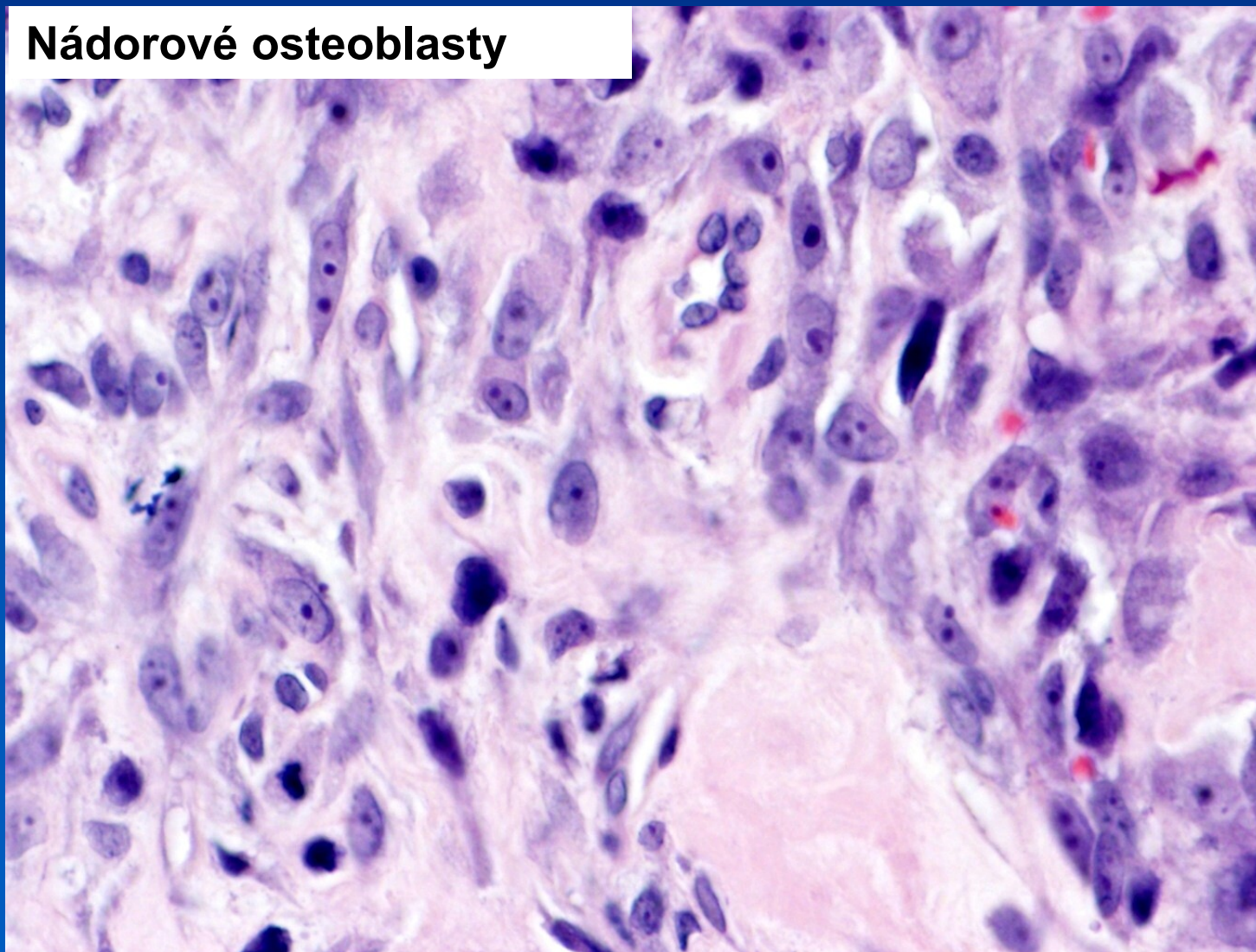
- 1 Nádorový osteoid
- 2 Nádorové osteoblasty
- 3 Kostní trámec

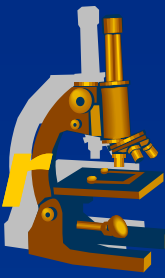
Osteosarkom

Nádorové osteoblasty

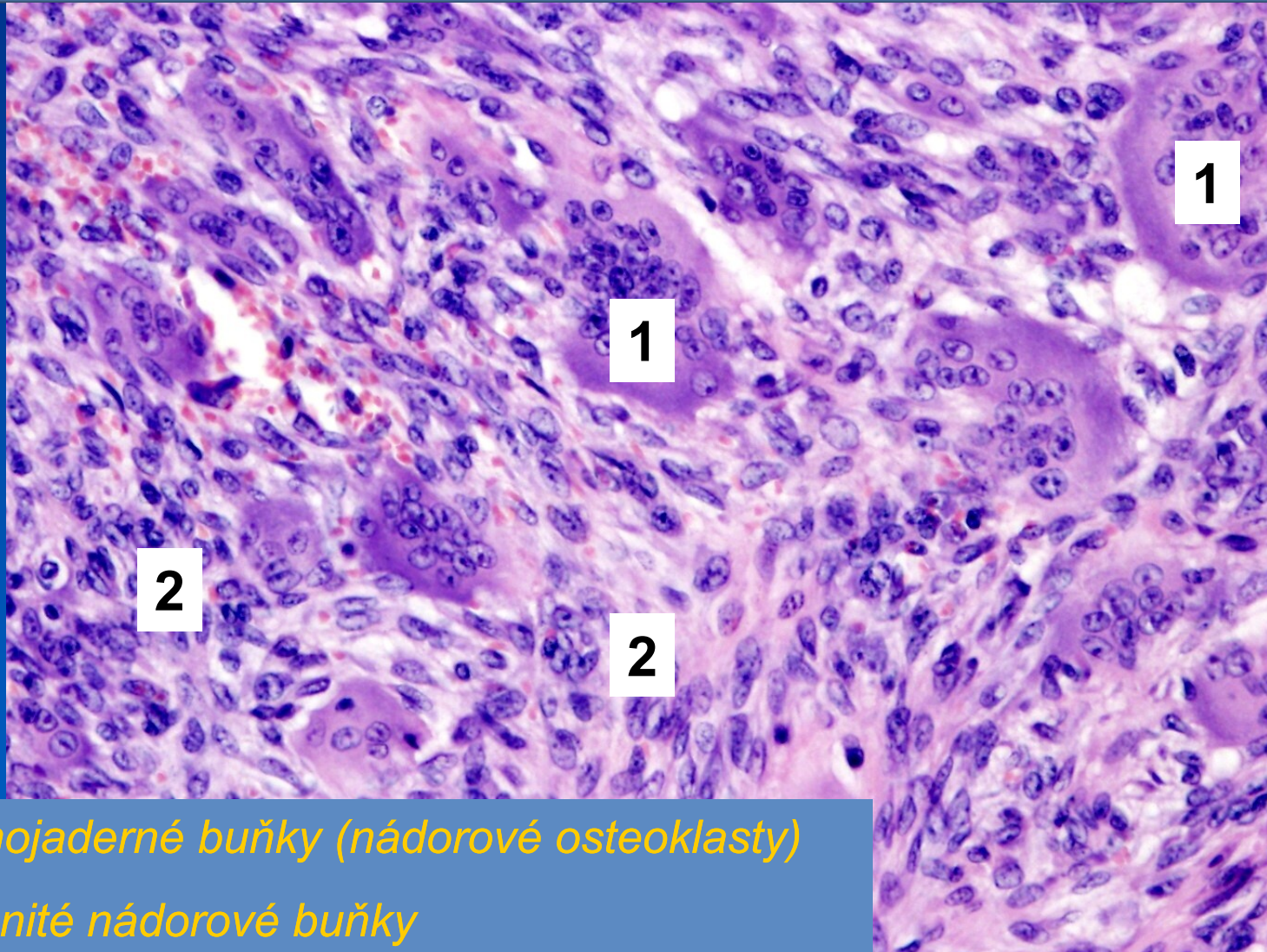
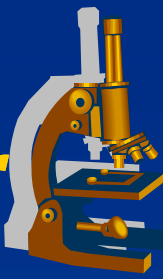

Obrovskobuněčný kostní nádor

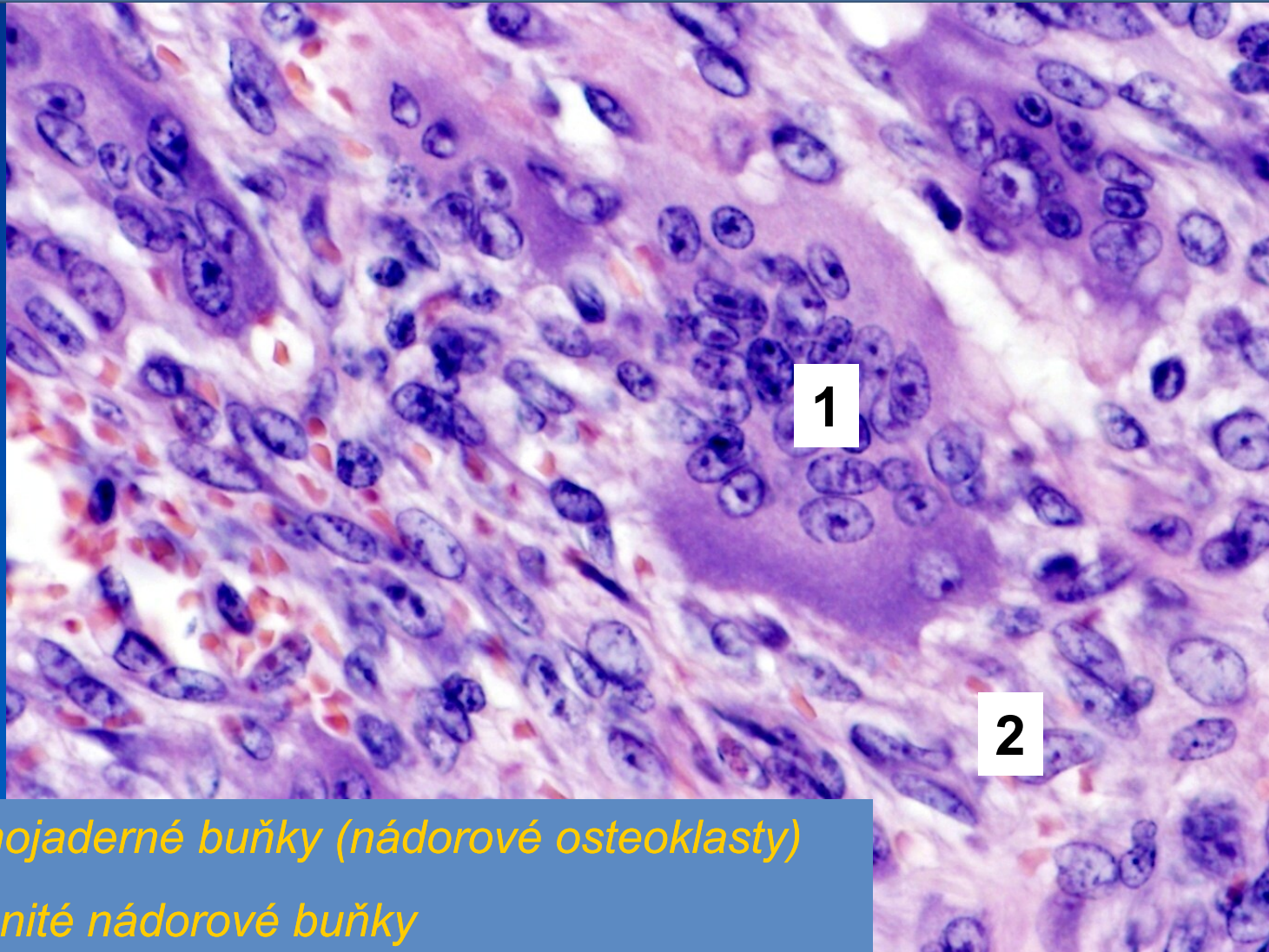
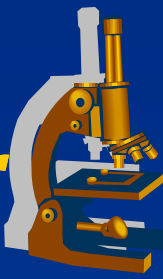
- ✗ histogeneze není známa (buňka původu?)
- ✗ dříve osteoklastom (osteoklastoidní obrovské mnohojaderné elementy)
- ✗ Makro:
  - ⇒ *hnědavý tumor v epifýze kosti, destruktivní*
- ✗ Mikro: 2 buněčné populace:
  - ⇒ *menší oválné buňky*
  - ⇒ *velké obrovské mnohojaderné buňky (až 100 jader)*

Obrovskobuněčný kostní nádor

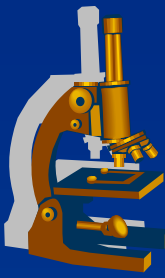
1. Mnohojaderné buňky (nádorové osteoklasty)
2. Vřetenité nádorové buňky

Obrovskobuněčný kostní nádor

1. Mnohojaderné buňky (nádorové osteoklasty)
2. Vřetenité nádorové buňky

Chondrohamartom plic

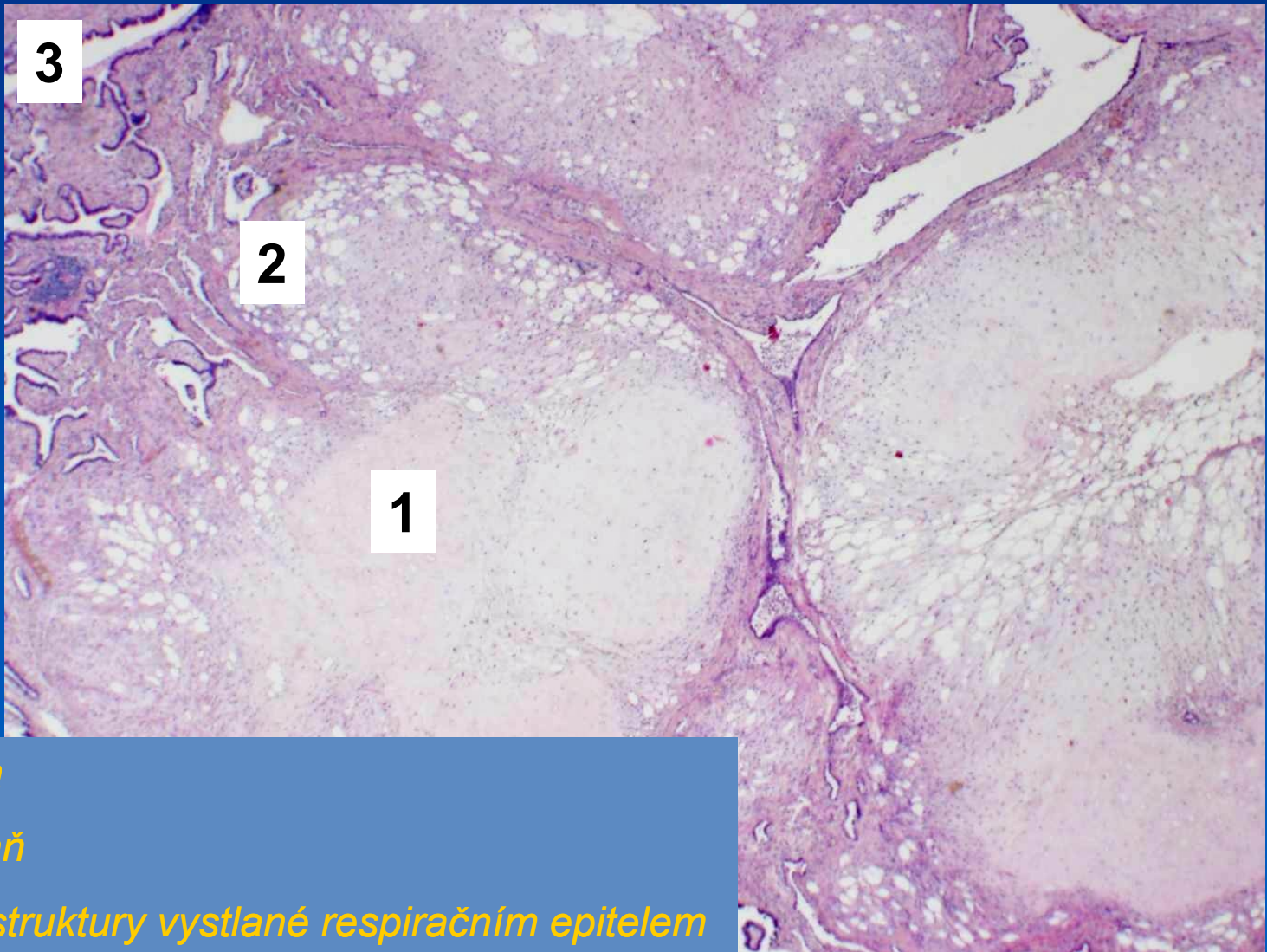
x pseudonádorová léze HAMARTOM:

⇒ tkáně, které se v daném orgánu vyskytují, ale nejsou organizované, jsou afunkční

x tvořený chrupavkou, tukem, vazivem, hladkou, svalovinou, respiračním epitelem

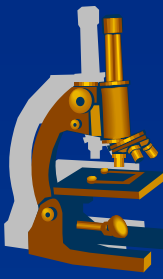
x obvykle převládá chrupavka

Chondrohamartom plic

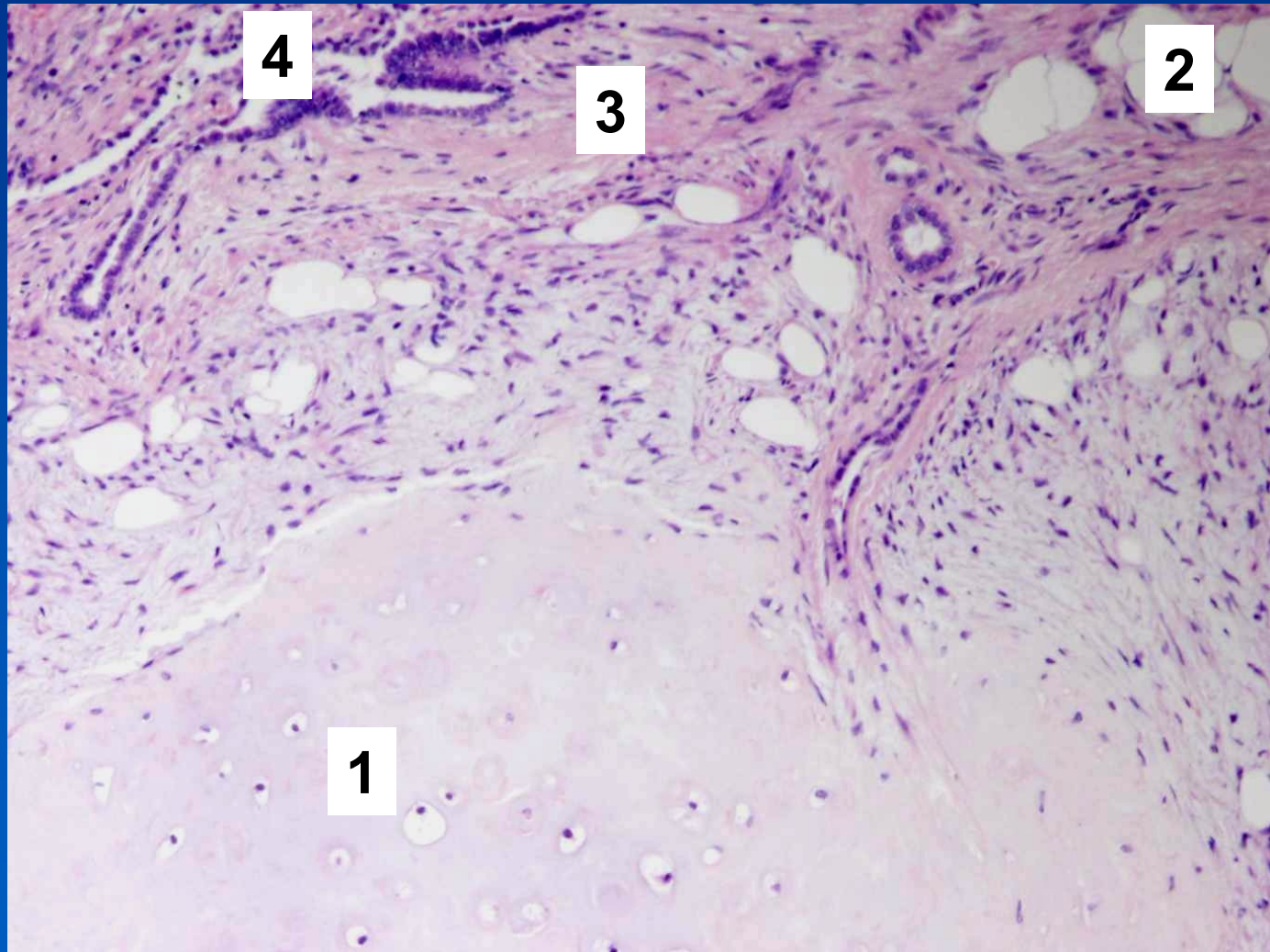

1. Chrupavka
2. Tuková tkáň
3. Tubulární struktury vystlané respiračním epitelem

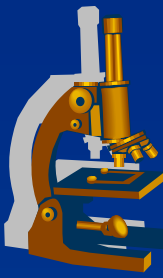
Chondrohamartom plic

1. Chrupavka
2. Tuková tkáň
3. Vazivo
4. Tubulární struktury

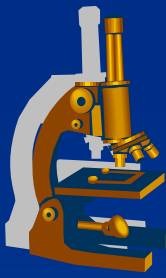
Hemangiom

- ✗ benigní nádor z krevních cév

- ✗ podle kalibru cévních průsvitů a podle architektoniky se rozlišuje velké množství variant

- ✗ 3 základní varianty:
  - ⇒ *kapilární hemangiom*
  - ⇒ *kavernózní hemangiom*
  - ⇒ *arteriovenózní hemangiom*

Kapilární hemangiom

× častý v kůži a sliznicích

× Makro:

⇒ *skvrny až výrůstky červené až modré barvy*

× Mikro:

⇒ *drobná cévní lumina*

⇒ *nemusí být přítomny erytrocyty (vytlačení při zákroku)*

⇒ *některé průsvity utlačené*

⇒ *většinou zásobován 1 arterií » regresivní změny:*

- edém
- hemoragie
- fibróza
- depozita hemosiderinu po krváceních

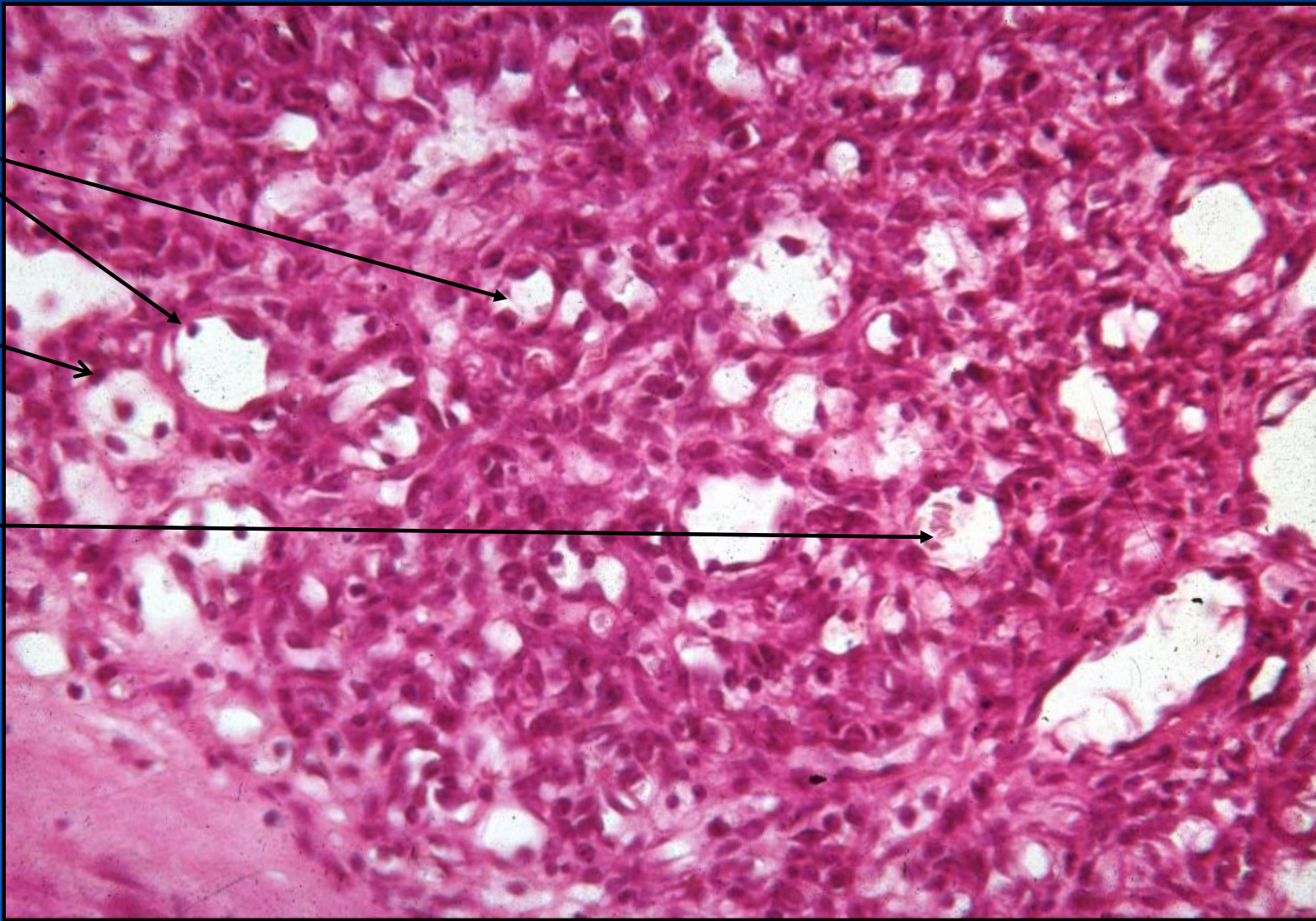
Kapilární hemangiom kůže

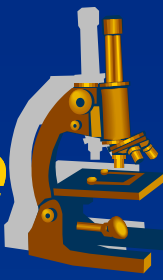
Kapiláry

Endotelie

Erytrocyty

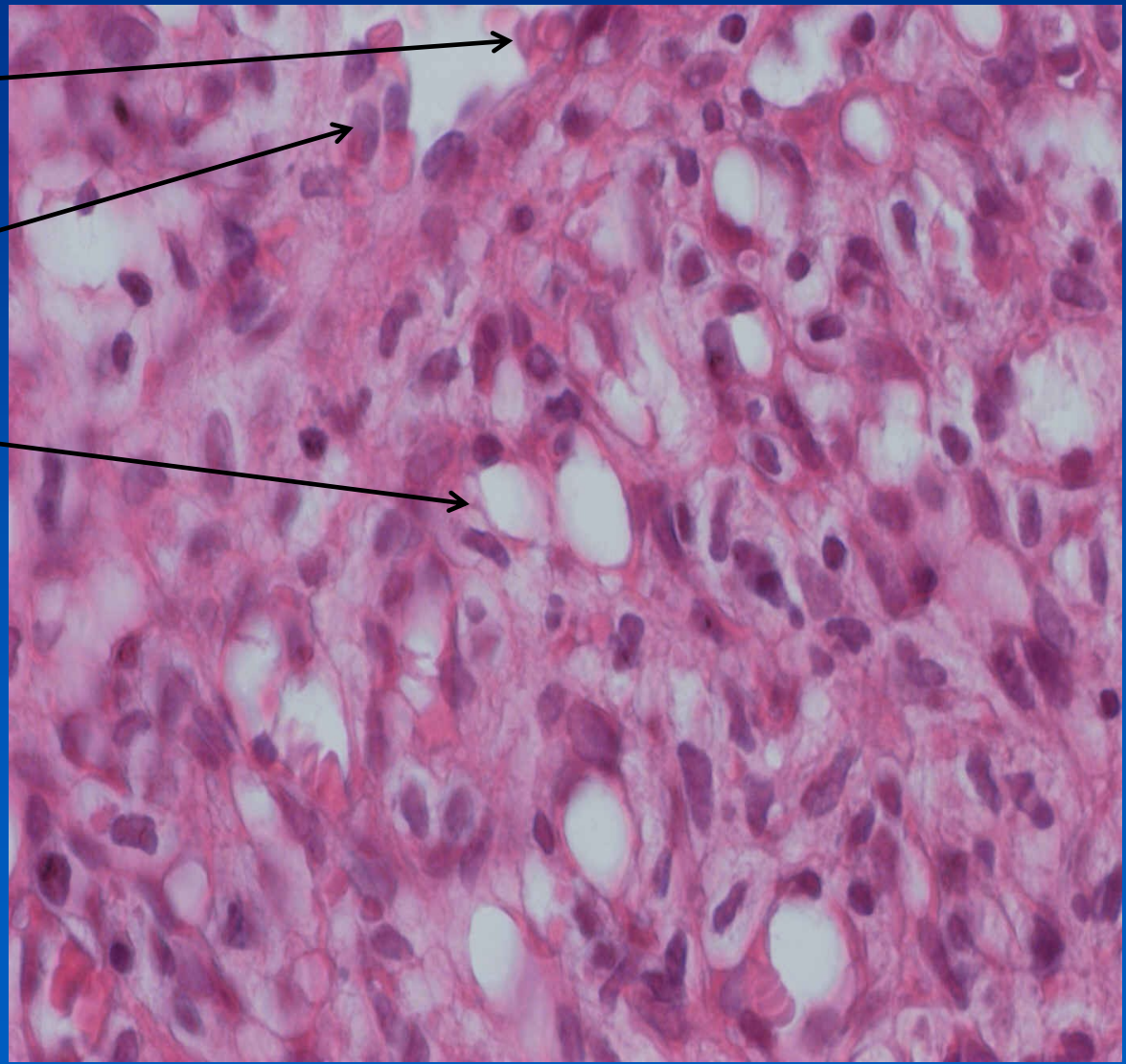
Kapilární hemangiom kůže

Erythrocyty

Endotelie

Kapiláry

Kavernózní hemangiom

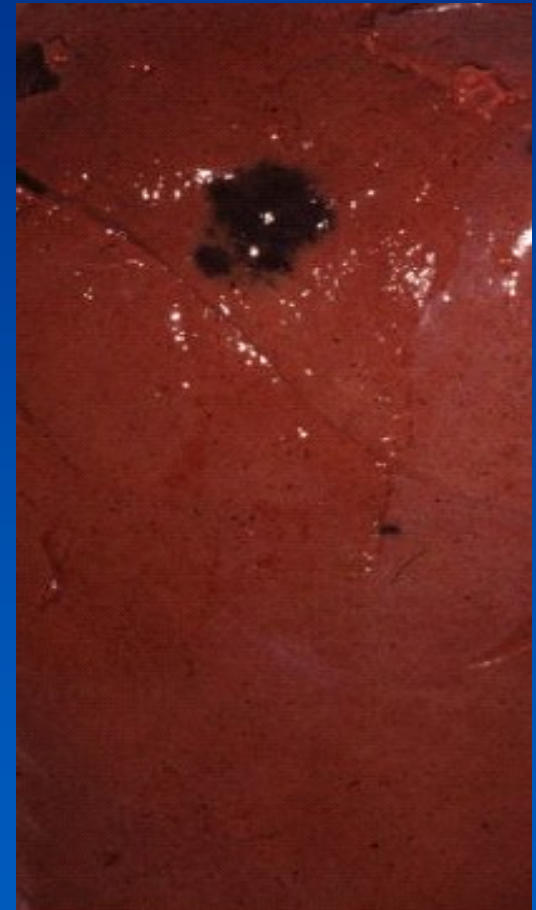
× Makro:

- ⇒ uzel červené až modré barvy
- ⇒ může dosáhnout značných rozměrů
- ⇒ výskyt v játrech, méně slezina, kůže

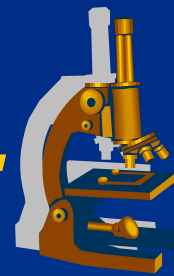
× Mikro:

- ⇒ široké prostory oddělené fibrózními septy, obsahují erytrocyty (podobné kavernám topořivých těles)

× nebezpečí krvácení do dutiny břišní

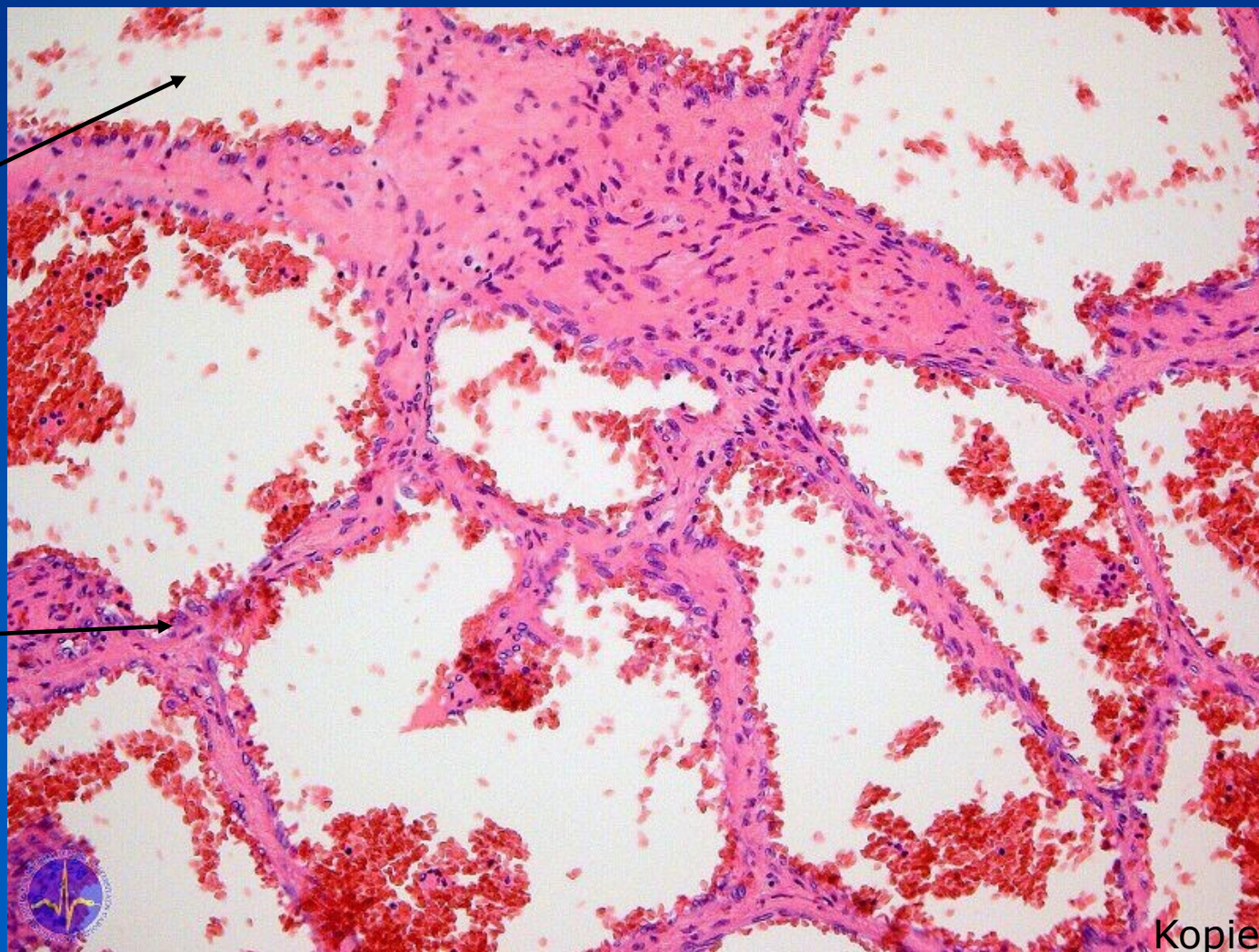

Kavernózní hemangiom jater

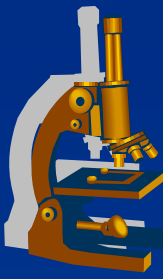
*Krevní
prostory s
endotelovou
výstelkou*

*Vazivová
septa*

Kopie

Leiomyom

× nádor hladké svaloviny, nejčastější mezenchymový nádor

× Makro:

⇒ *ostře ohraničený kulovitý uzel*

⇒ *často s regresivními změnami, fibrózou, kalcifikacemi*

× Mikro:

⇒ *svazky vřetenitých buněk s nezřetelnou eozinofilní cytoplazmou*

⇒ *fascikulární uspořádání*

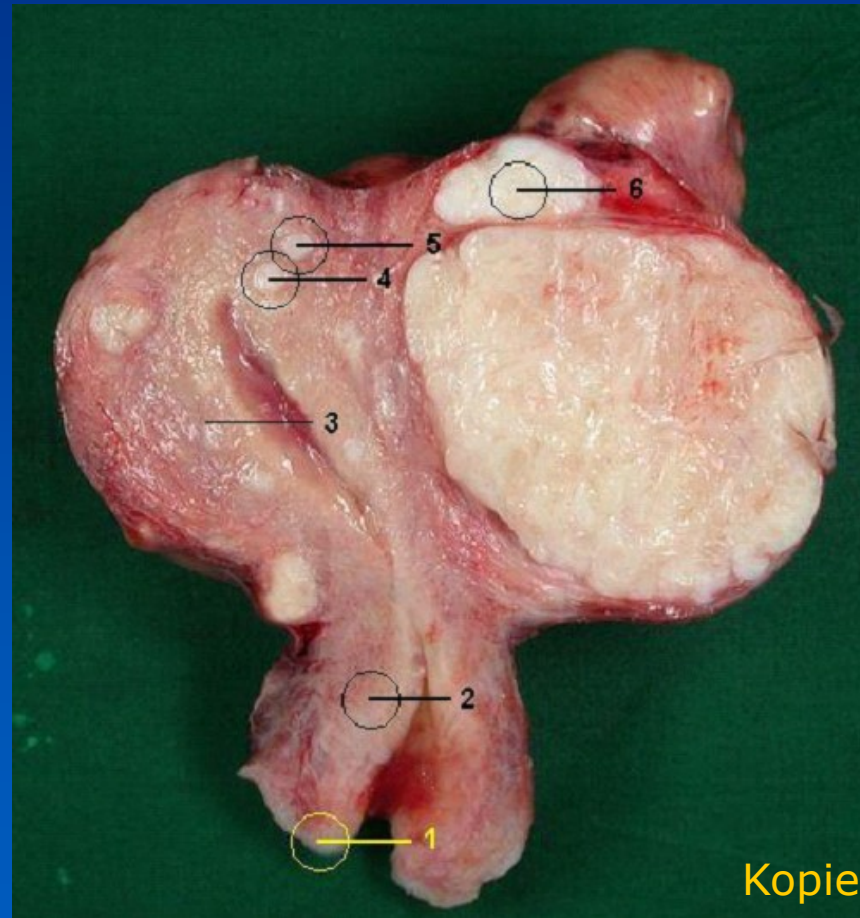
⇒ *doutníková jádra*

⇒ *absence cytonukleárních atypií či koagulčních nekróz*

Uterus myomatosus

1. *Vaginální porce čípku*
2. *Endocervikální porce čípku*
3. *Tělo děložní*
4. *Submukózní leiomyom*
5. *Intramurální leiomyom*
6. *Subserózní leiomyom*

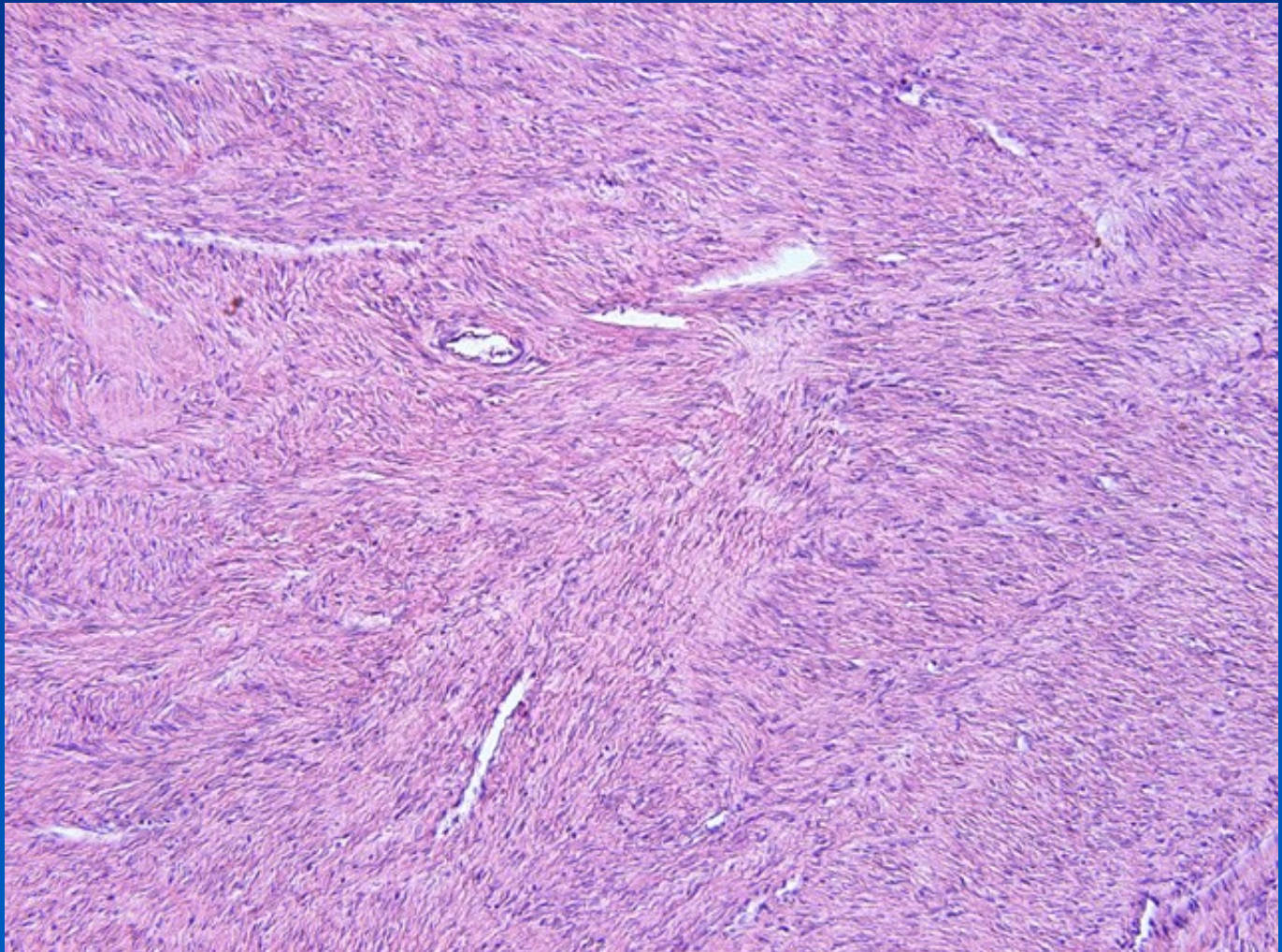

Kopie

Leiomyom

*Pravidelné
vřetenité buňky
fascikulární
uspořádání*

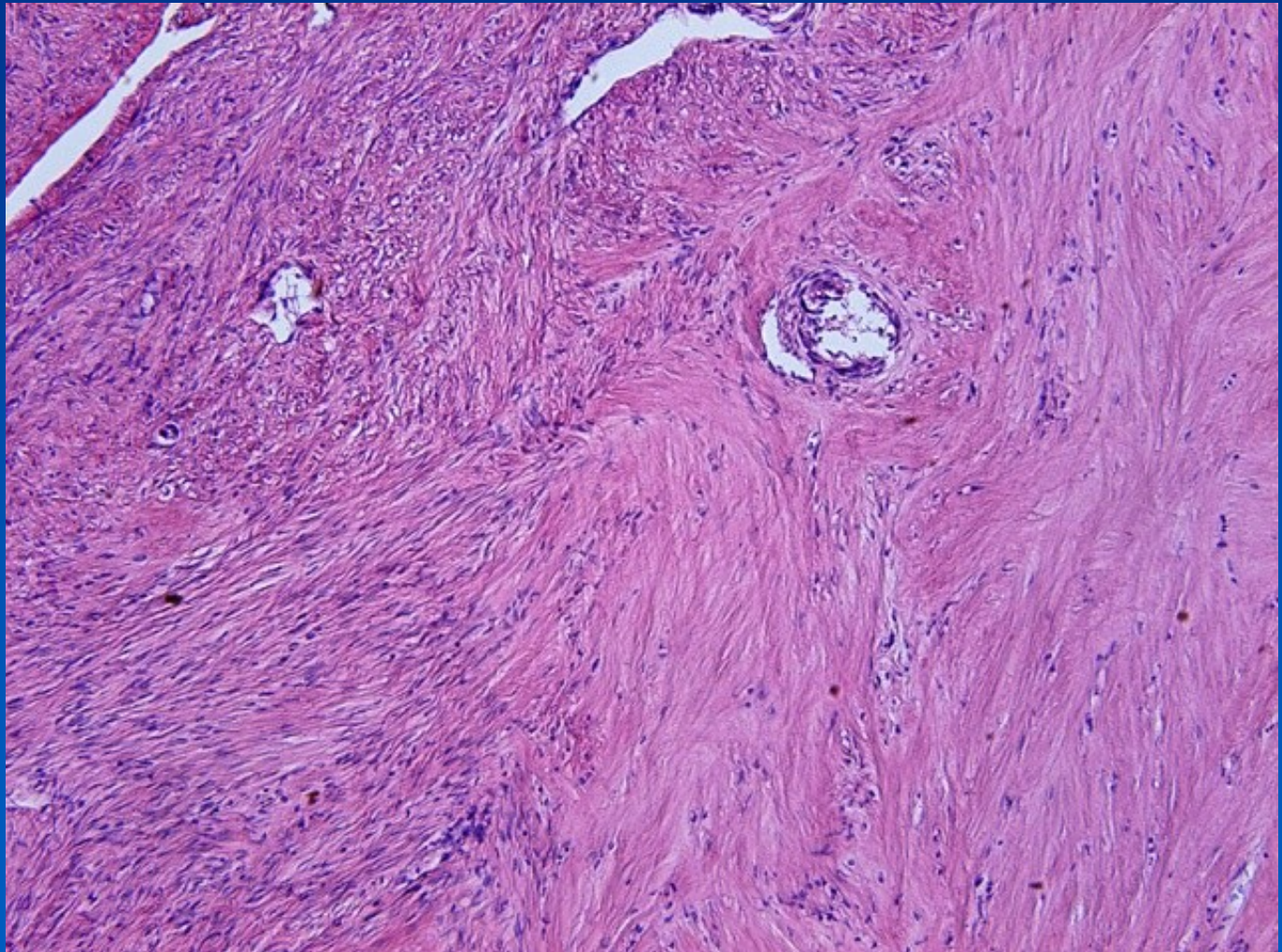

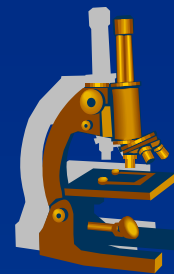
Leiomyom

*Pravidelné
vřetenité buňky
fascikulární
uspořádání*

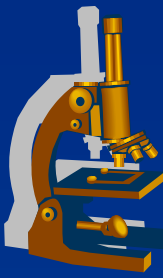

Gastrointestinální stromální tumory

- x** výchozí buňky:
  - ⇒ *pacemakery GIT (Cajalovy bb) ovlivňují peristaltiku*

- x** imunohistochemie:
  - ⇒ *pozitivita CD 34 a CD 117 (c-kit)*

- x** lokalizace všude v GIT- hl. žaludek a tenké střevo

Gastrointestinální stromální tumory

x Makro:

- ⇒ *uzel ve stěně vyklenující se do lumen*
- ⇒ *sliznice nad nádorem intaktní nebo ulcerovaná*

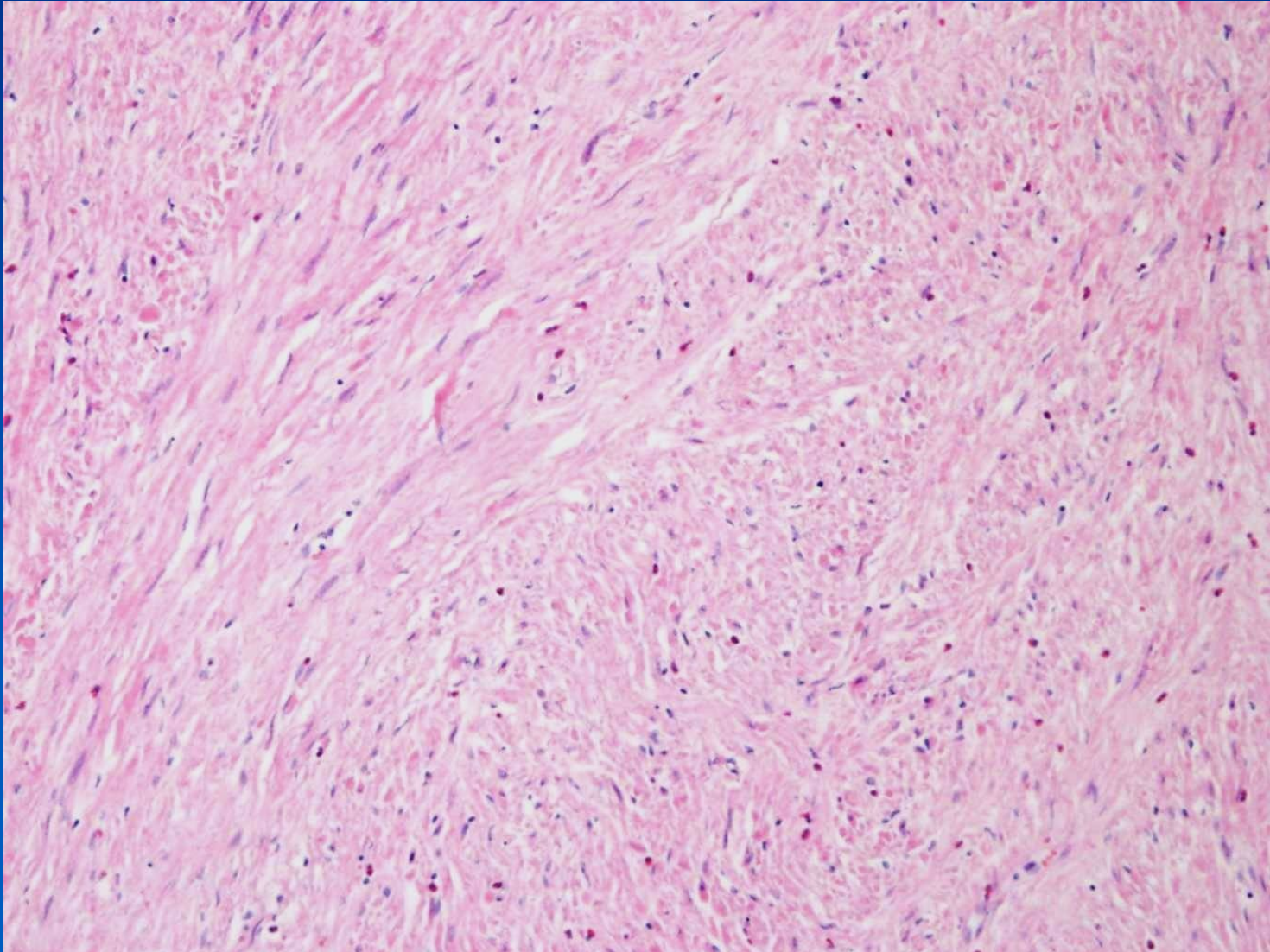
x Mikro:

- ⇒ *varianta z bb. protáhlých a epiteloidních*

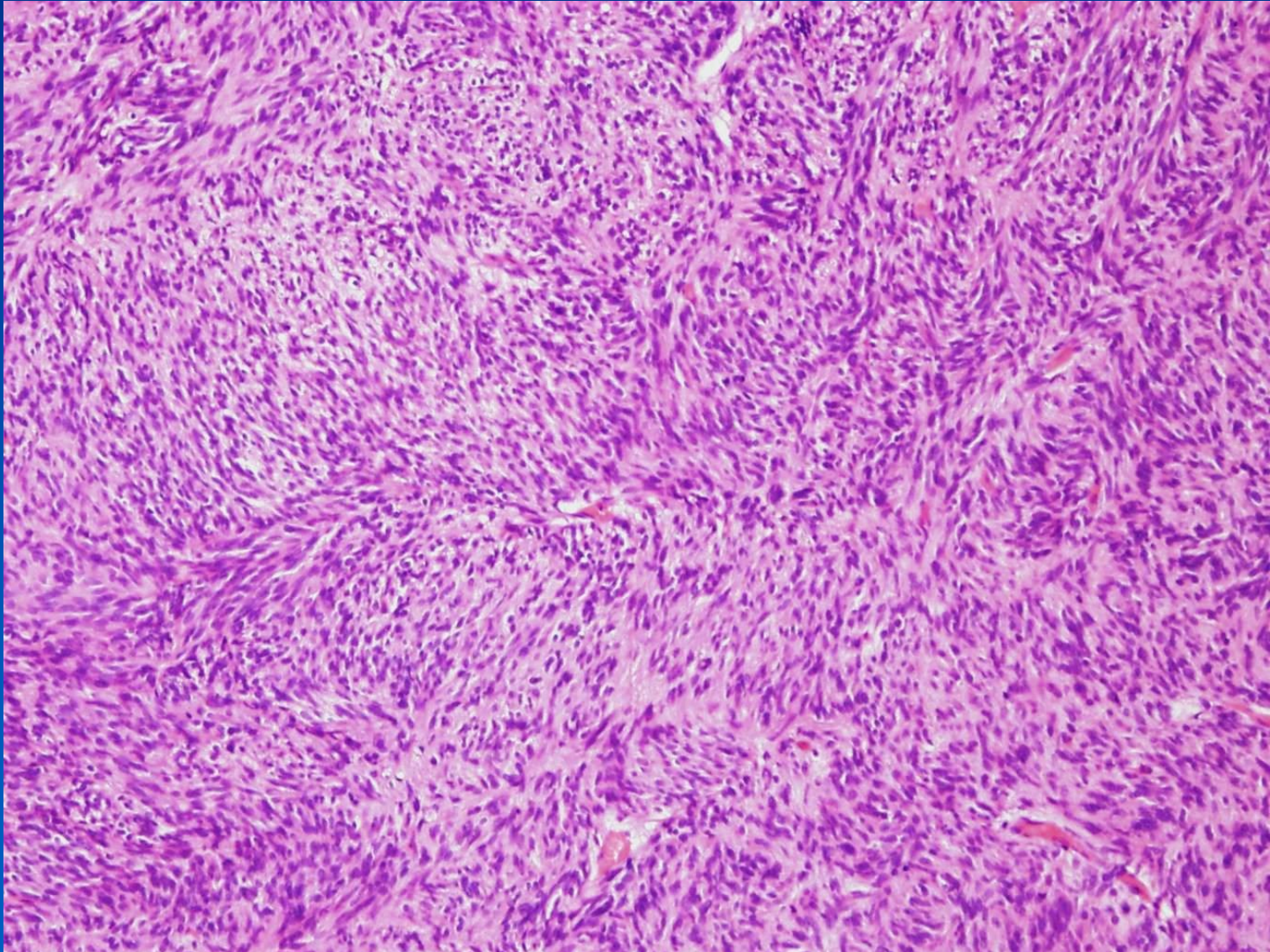
x predikce biologického chování:

- ⇒ *mitózy*
- ⇒ *velikost*
- ⇒ *lokalizace*

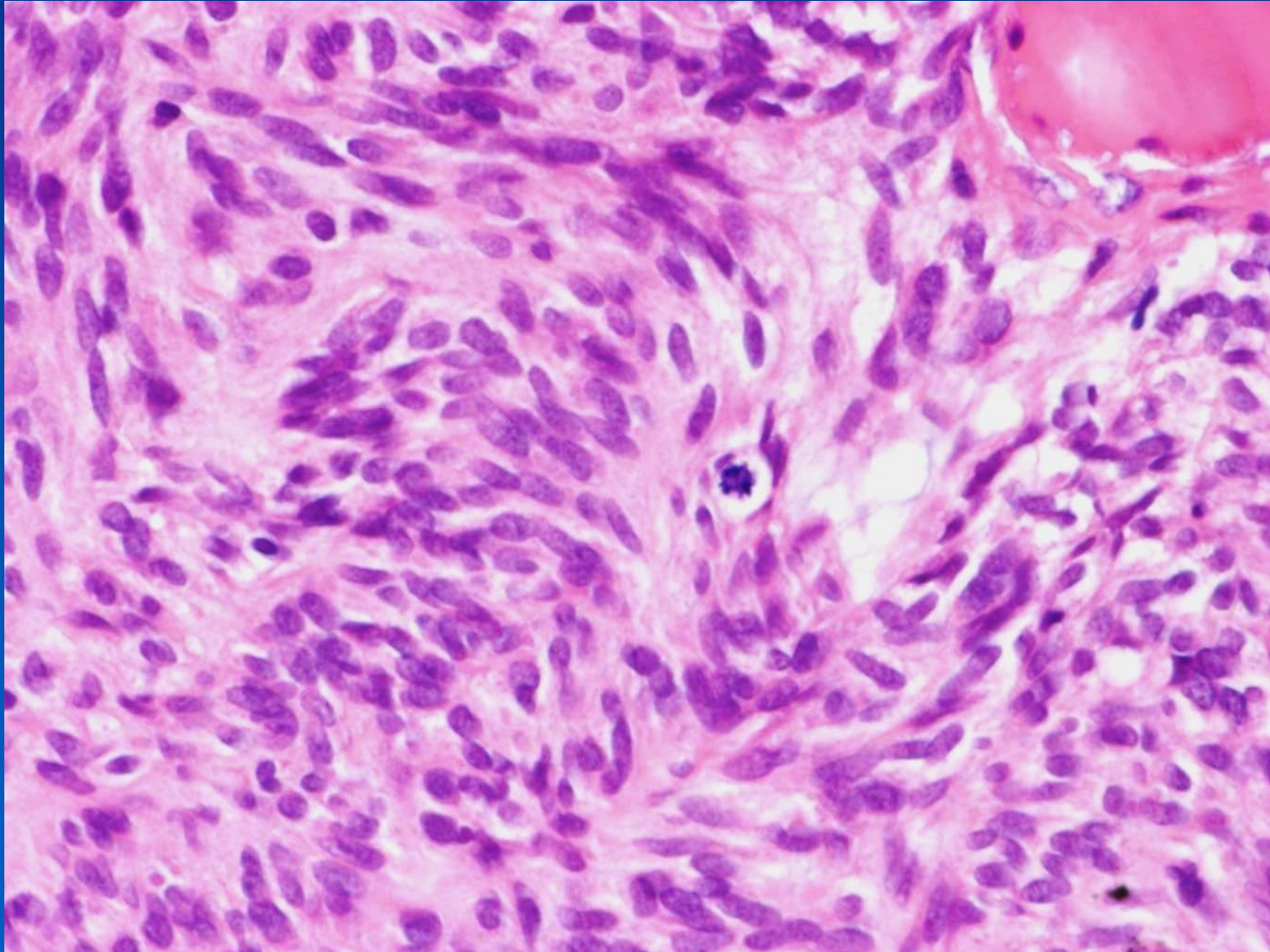
Gastrointestinální stromální tumory – nízce maligní

Gastrointestinální stromální tumory – vysoce maligní

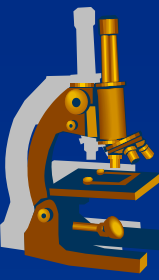

Gastrointestinální stromální tumory – vysoce maligní

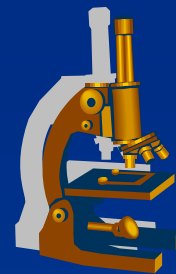
3. *Nádory neuroektodermové*

- x nádory centrálního nervového systému
- x periferní neuroektodermální nádory
- x nádory autonomního nervového systému
- x melanocytické nádory

Vybrané nádory CNS

xAstrocytické nádory:

⇒ např. pilocytární astrocytom (Grade I dle WHO):

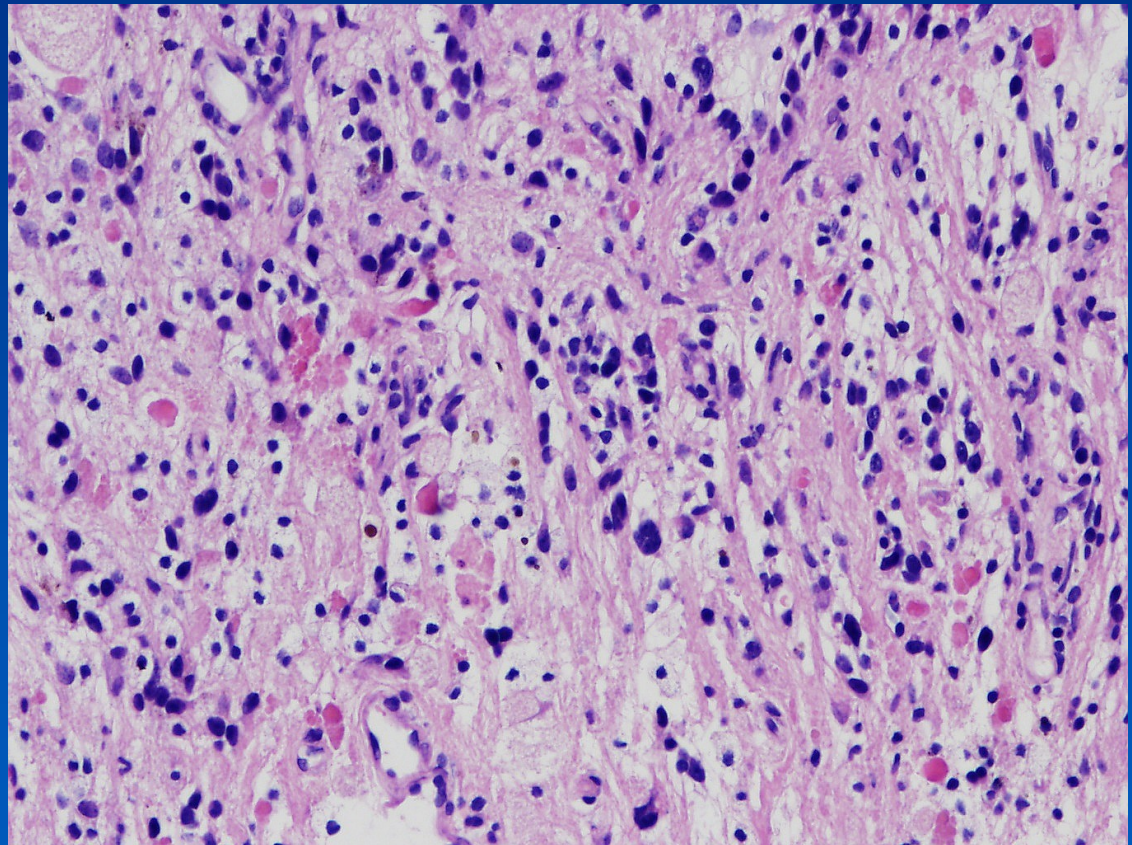
- bifazická stavba:
  - kompaktní oblasti s bipolárními nádorovými astrocyty s eosinofilními Rosenthalovými vlákny
  - mikrocystické řídké celulární oblasti s multipolárními nádorovými buňkami s granulárními eosinofilními tělísky a eosinofilními globulemi
- degenerativní atypie a kalcifikace
- nepočetné mitózy, jaderné pleiomorfie a hyperchromazie
- glomeruloidní vaskulární proliferáty
- možné drobné nepalisádující nekrózy

Pilocytární astrocytom

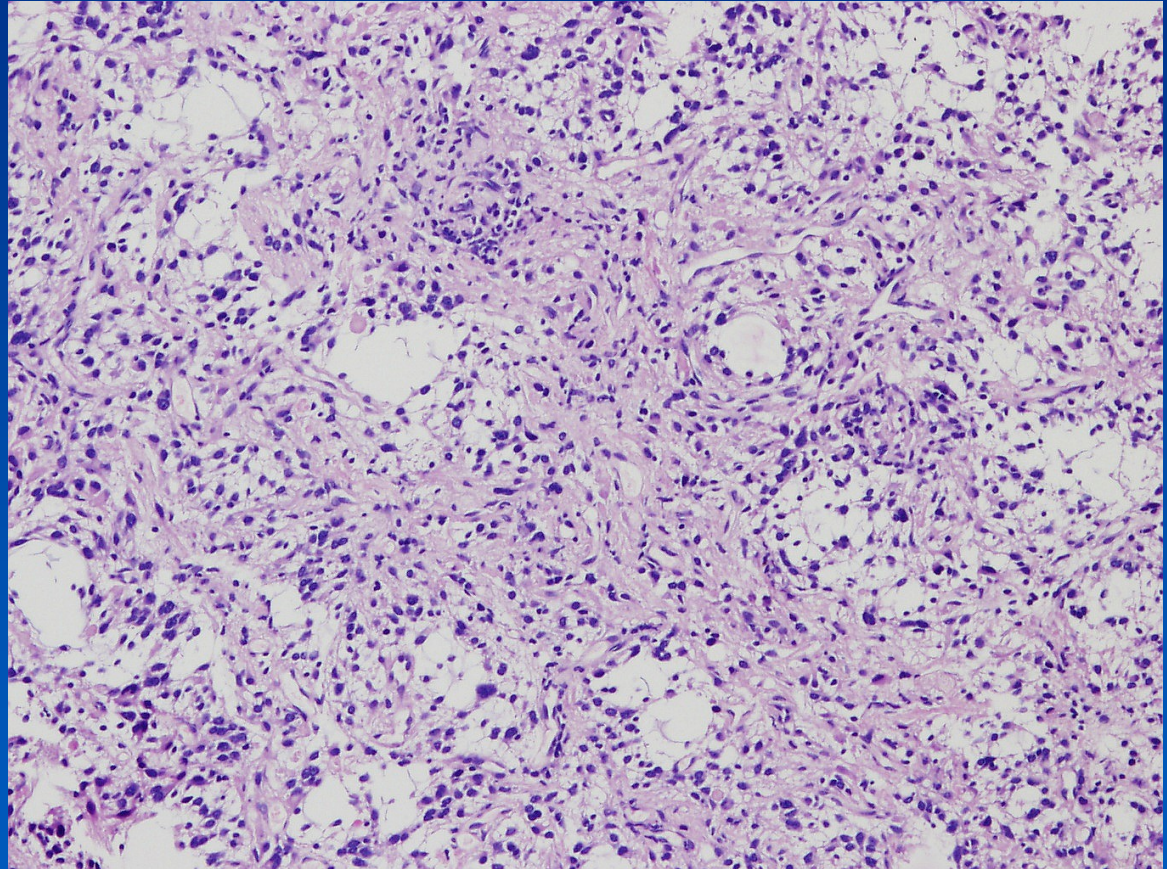
Bipolární piloidní buňky s
granulárními
eosinofilními tělísky a
Rosenthalovými vlákny

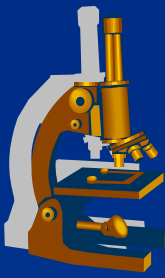
Pilocytární astrocytom

Mikrocystická oblast s
multipolárními
nádorovými buňkami

Vybrané nádory CNS

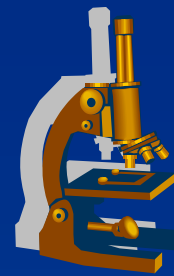

× Astrocytické nádory:

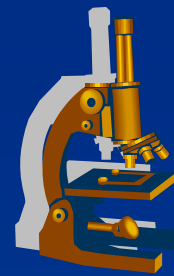
⇒ např. *glioblastoma multiforme* (Grade IV dle WHO):

- anaplastický buněčný gliom
- tvořen pleiomorfními buňkami s výraznými buněčnými i jadernými atypii, vysokou mitotickou aktivitou
- prominentní mikrovaskulární proliferace a/nebo nekrózy
- palisádovité řazení nádorových buněk v okolí nekróz
- regionální heterogenita nádoru:
  - atypické pleiomorfní úseky se mohou střídat s úseky s pravidelnějším uspořádáním

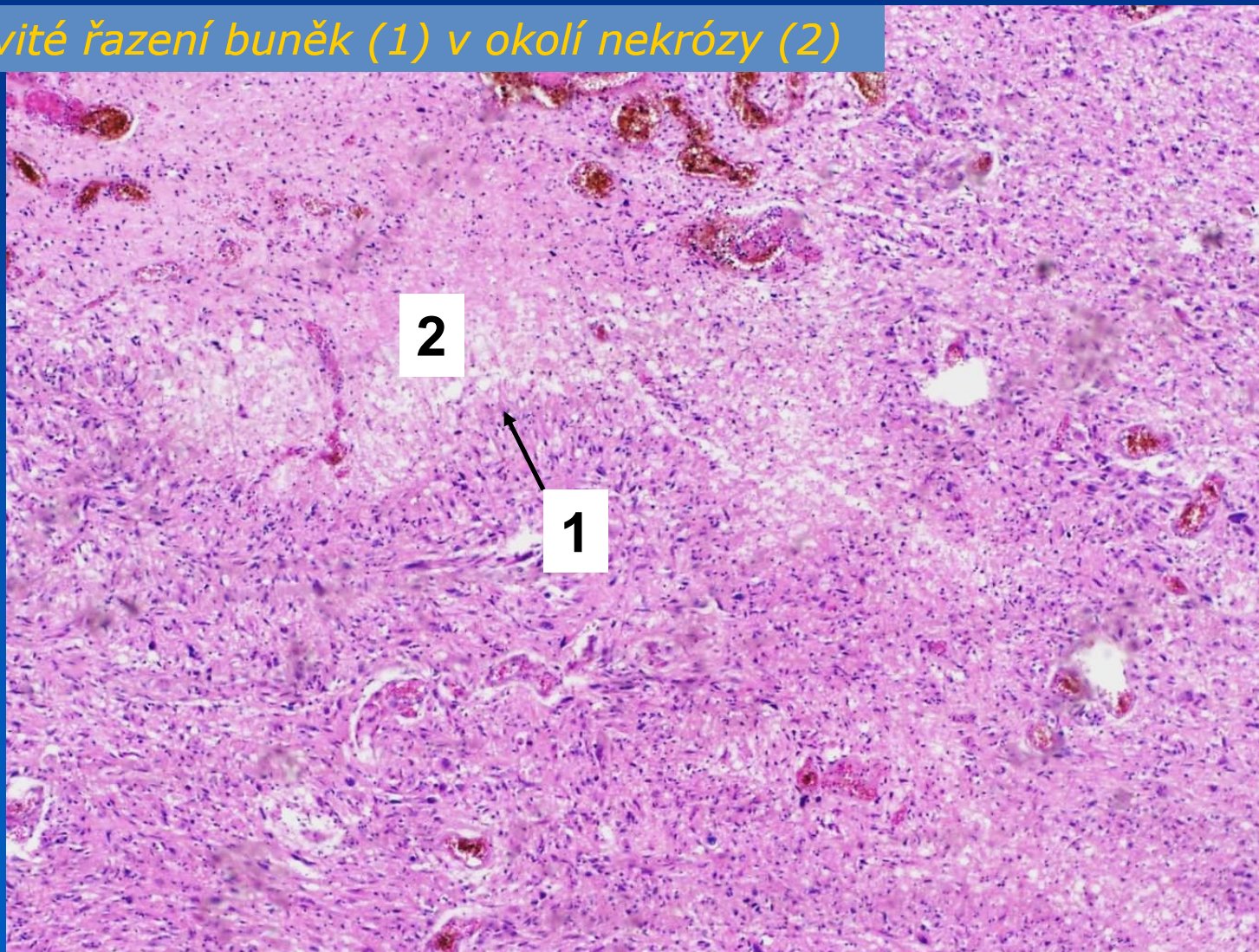
Multiformní glioblastom

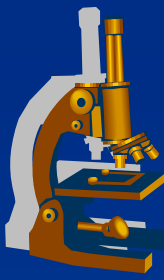
Multiformní glioblastom

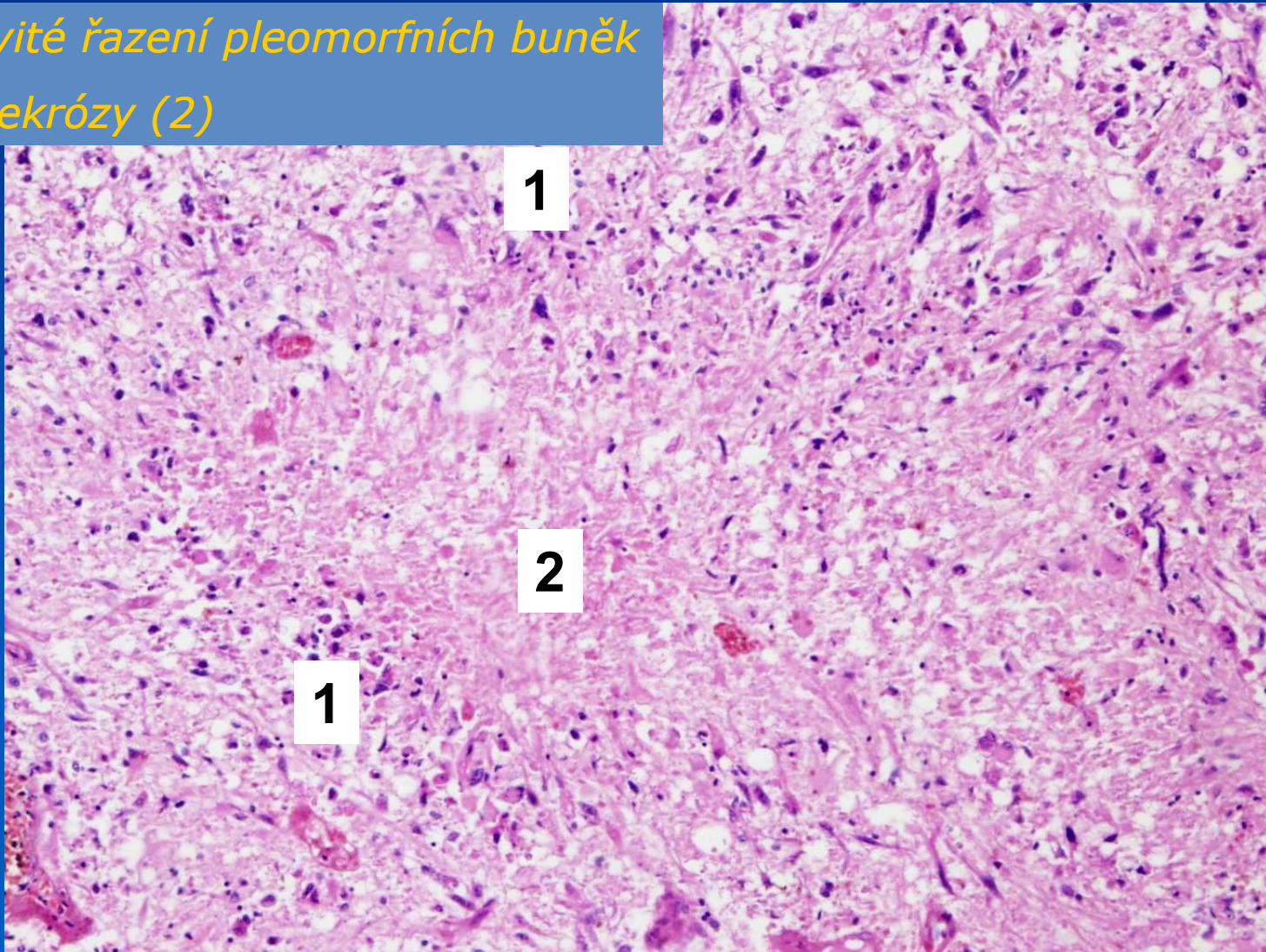
Palisádovité řazení buněk (1) v okolí nekrózy (2)

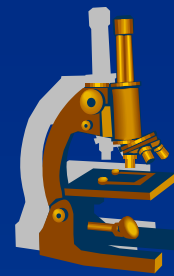
Multiformní glioblastom

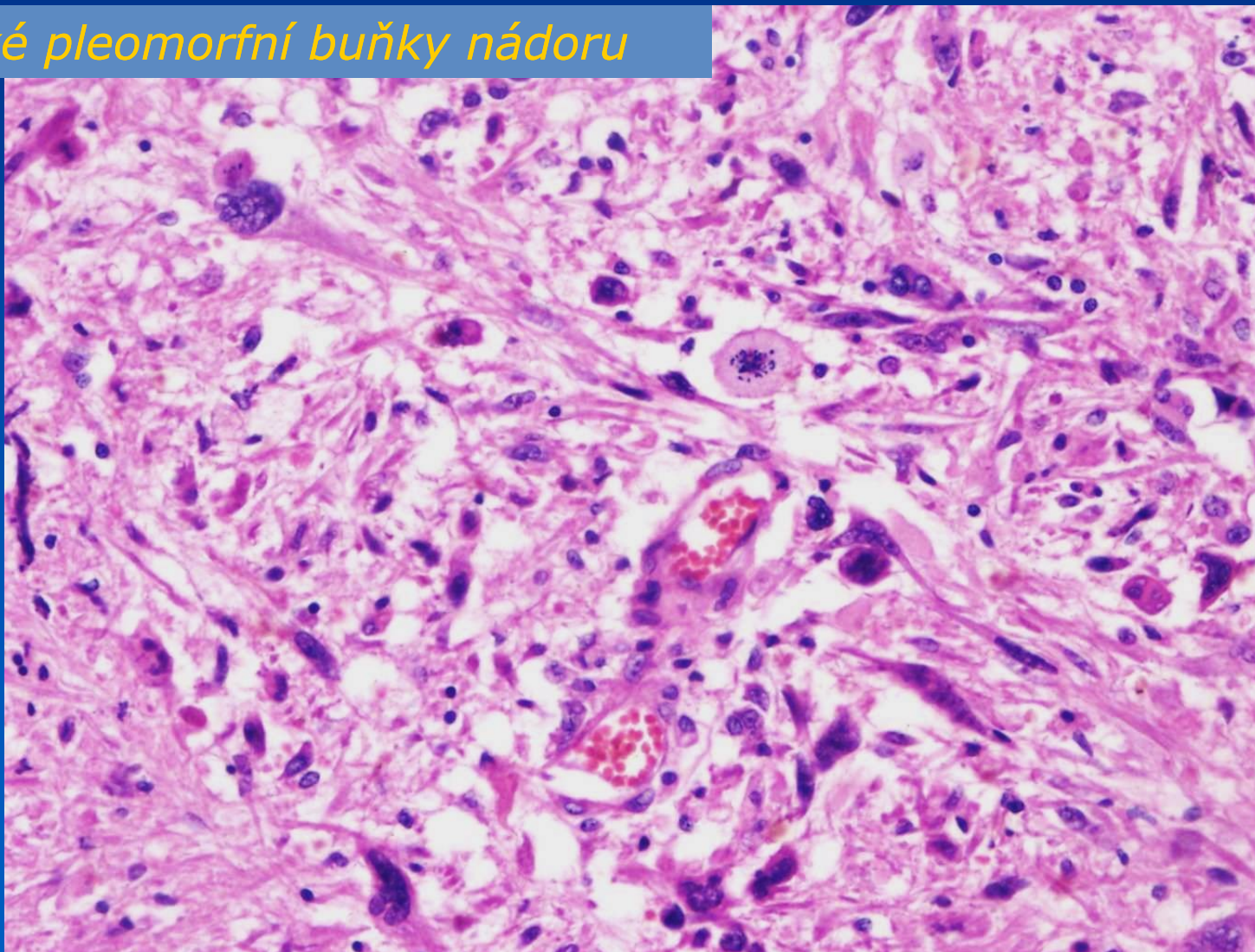
*Palisádovité řazení pleomorfních buněk
v okolí nekrózy (2)*

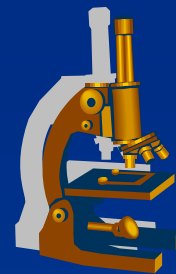
Multiformní glioblastom

Atypické pleomorfní buňky nádoru

Vybrané nádory CNS

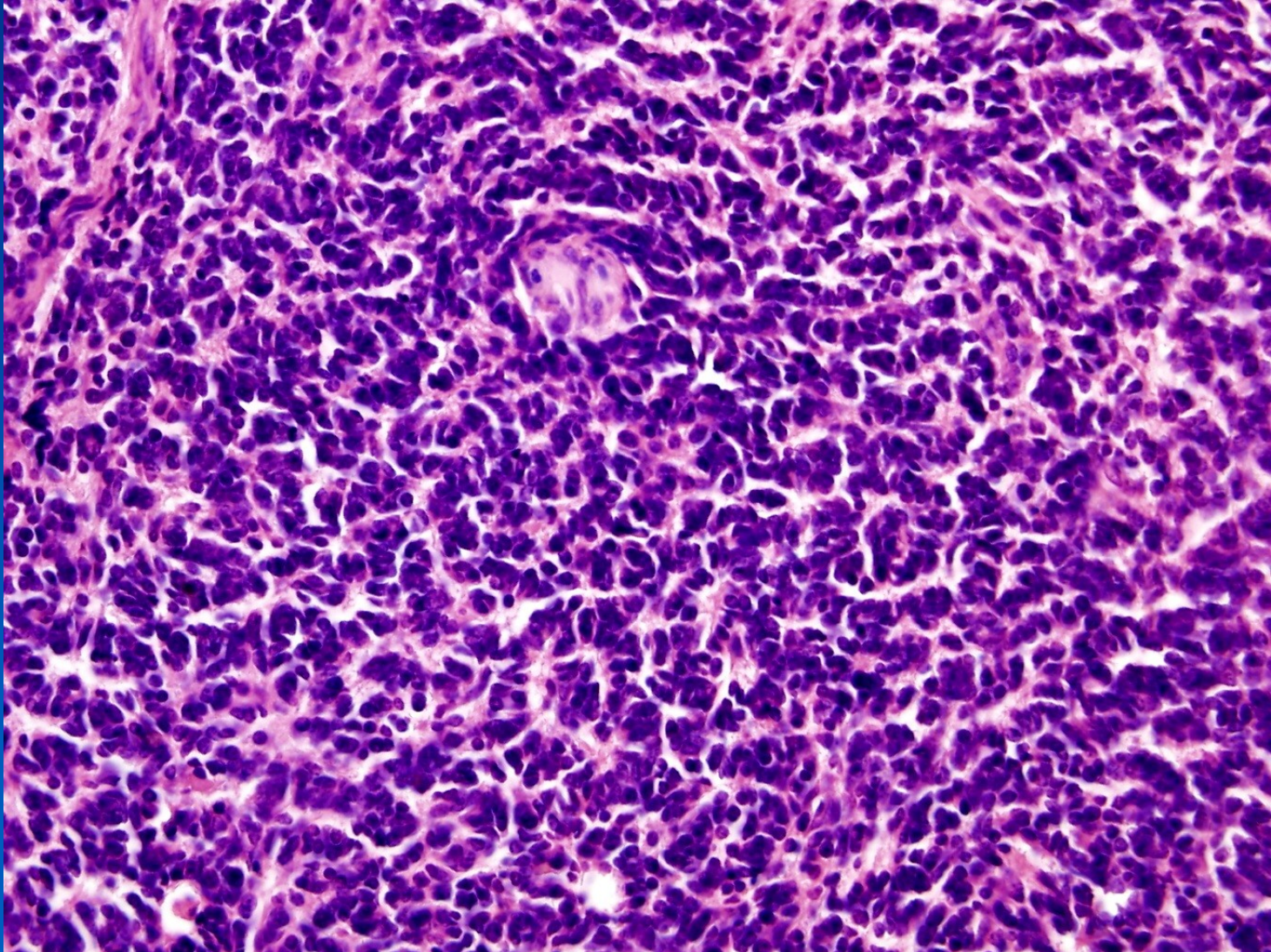
x Embryonální tumory:

⇒ např. *medulloblastom*:

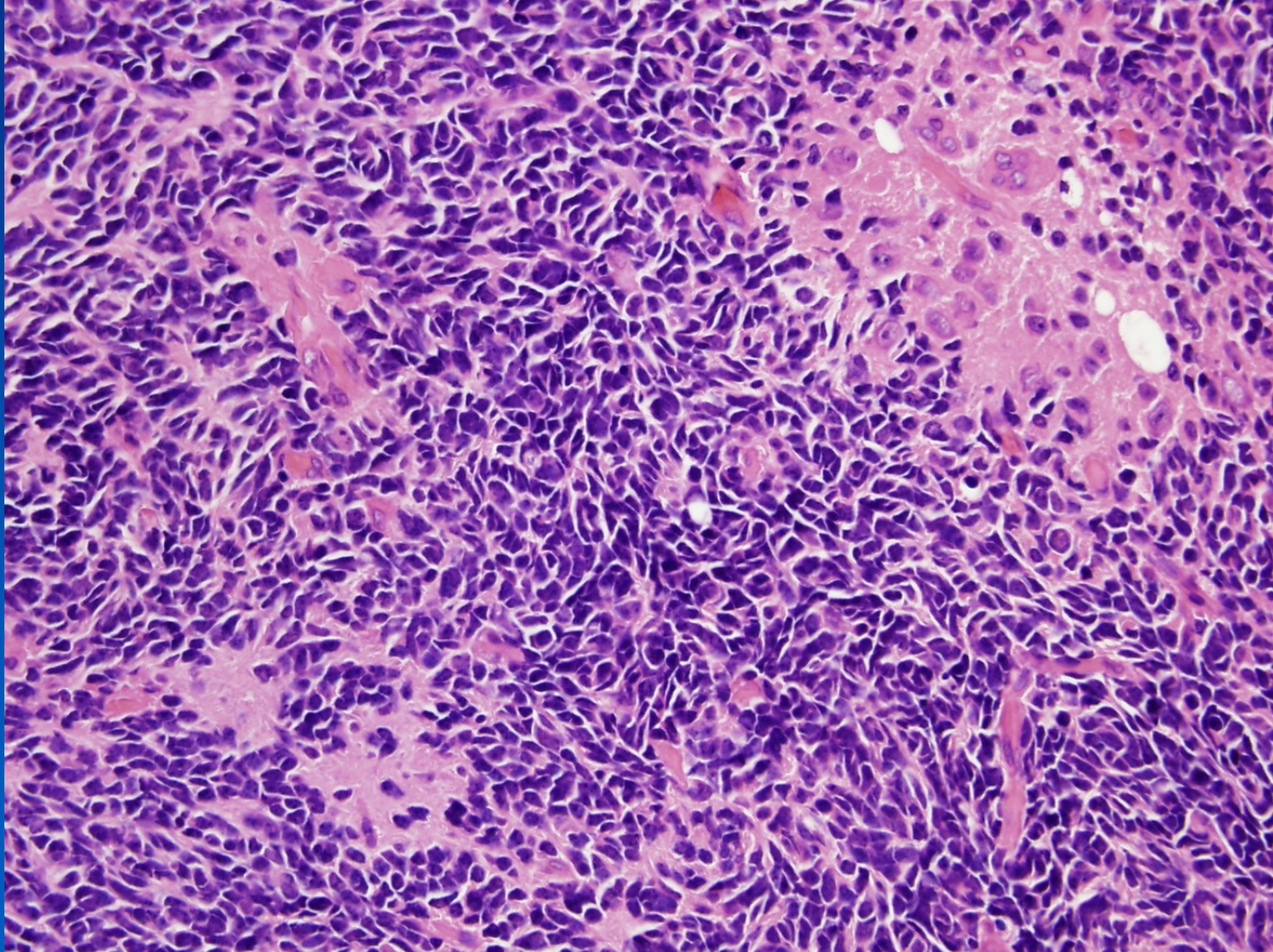
- extrémně buněčný
- buňky drobné kulaté nebo protahlé (podobné řepě)
- hyperchromní jádra s hojnými mitózami
- charakteristické **neuroblastické rozety** (Homer-Wrightovy):
  - tvořené kruhovým seskupením buněk okolo spletených plazmatických výběžků

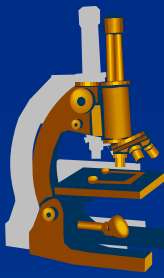
Medulloblastom

Medulloblastom

Nádory mening

× Meningeom (Grade I dle WHO):

⇒ Makro:

- různě velký, dobře ohraničený, často kulovitý
- Ine k tvrdé pleně

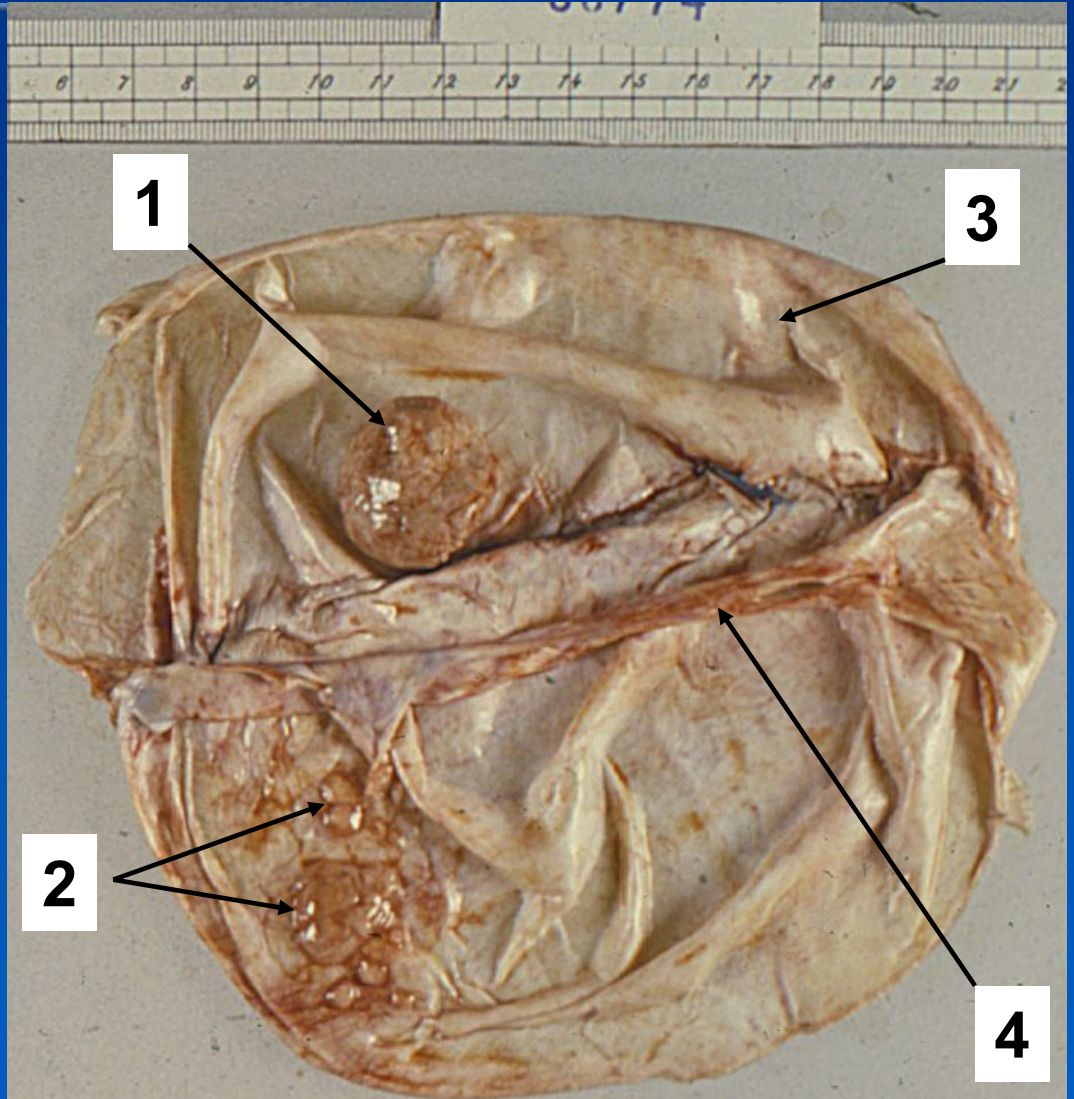
⇒ Mikro:

- vřetenité buňky
- uspořádání ve vírech, pruzích, nodulech
- častá psammomatózní tělíska:
  - bazofilní, koncentrická lamelární stavba

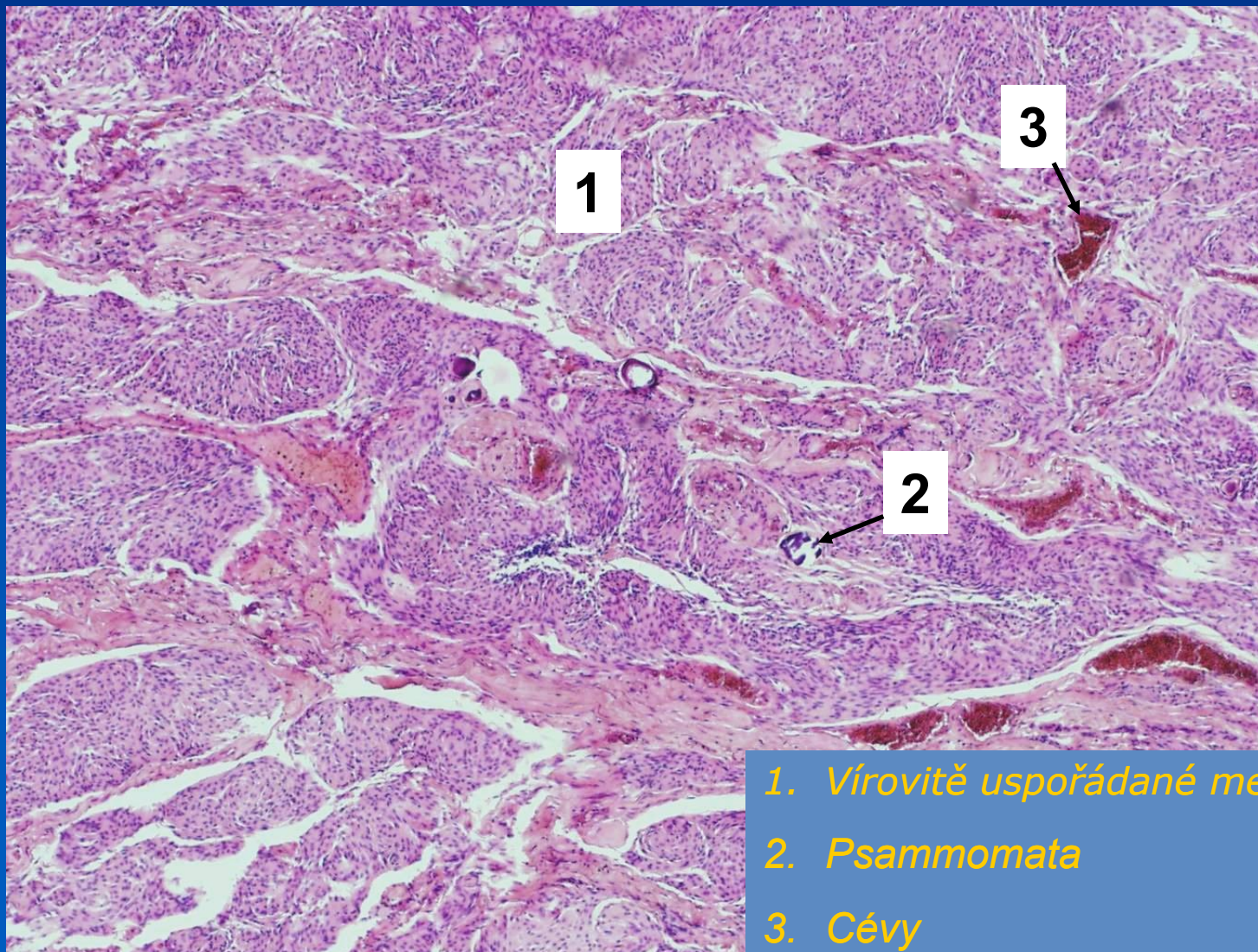
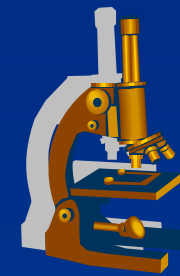
Meningeom

1. Kulovitý meningeom
2. Ploché meningeomy
3. Dura mater
4. Falx cerebri

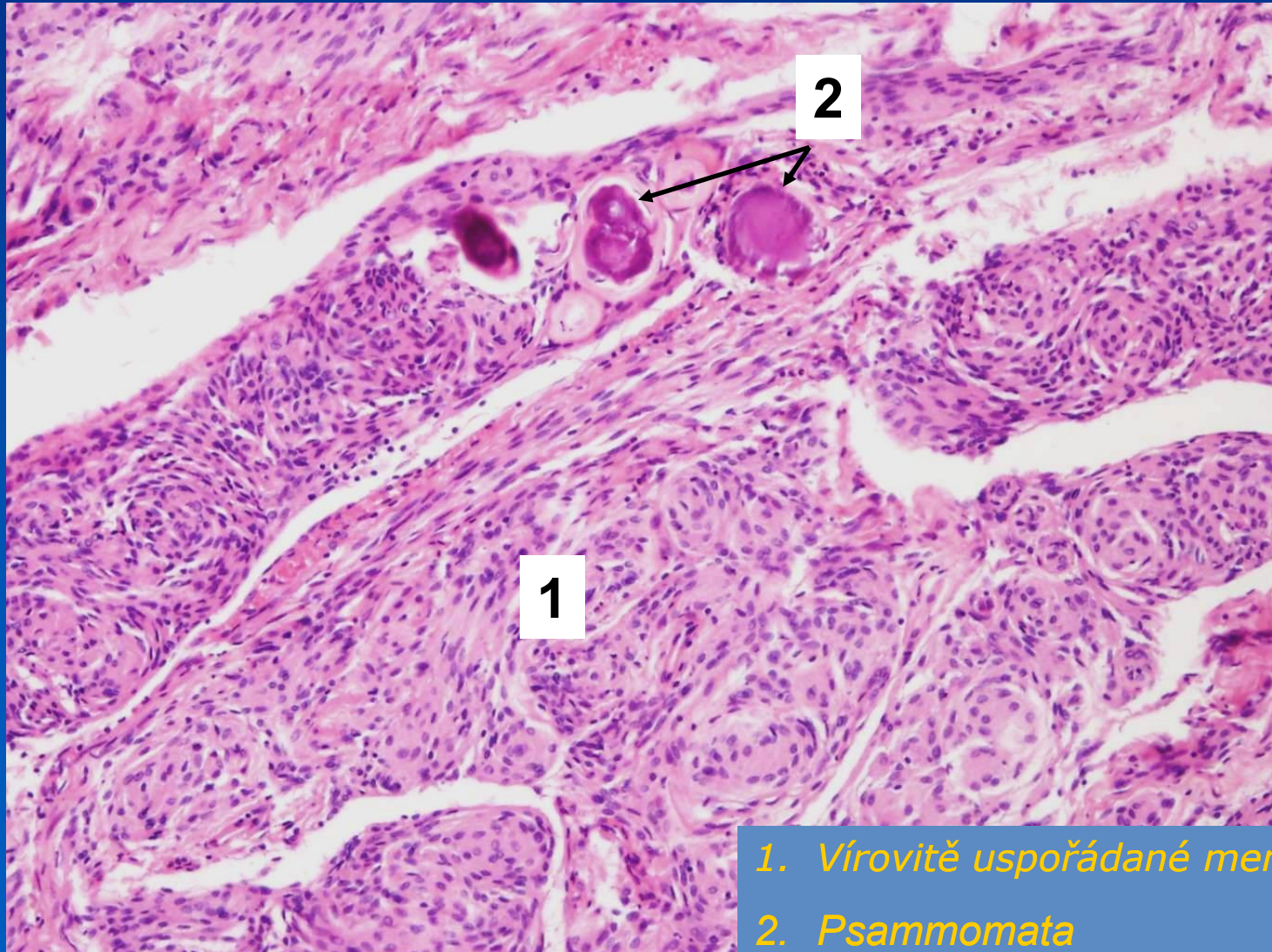

Meningeom

- 1. Vírovitě uspořádané meningocyty*
- 2. Psammomata*
- 3. Cévy*

Meningeom

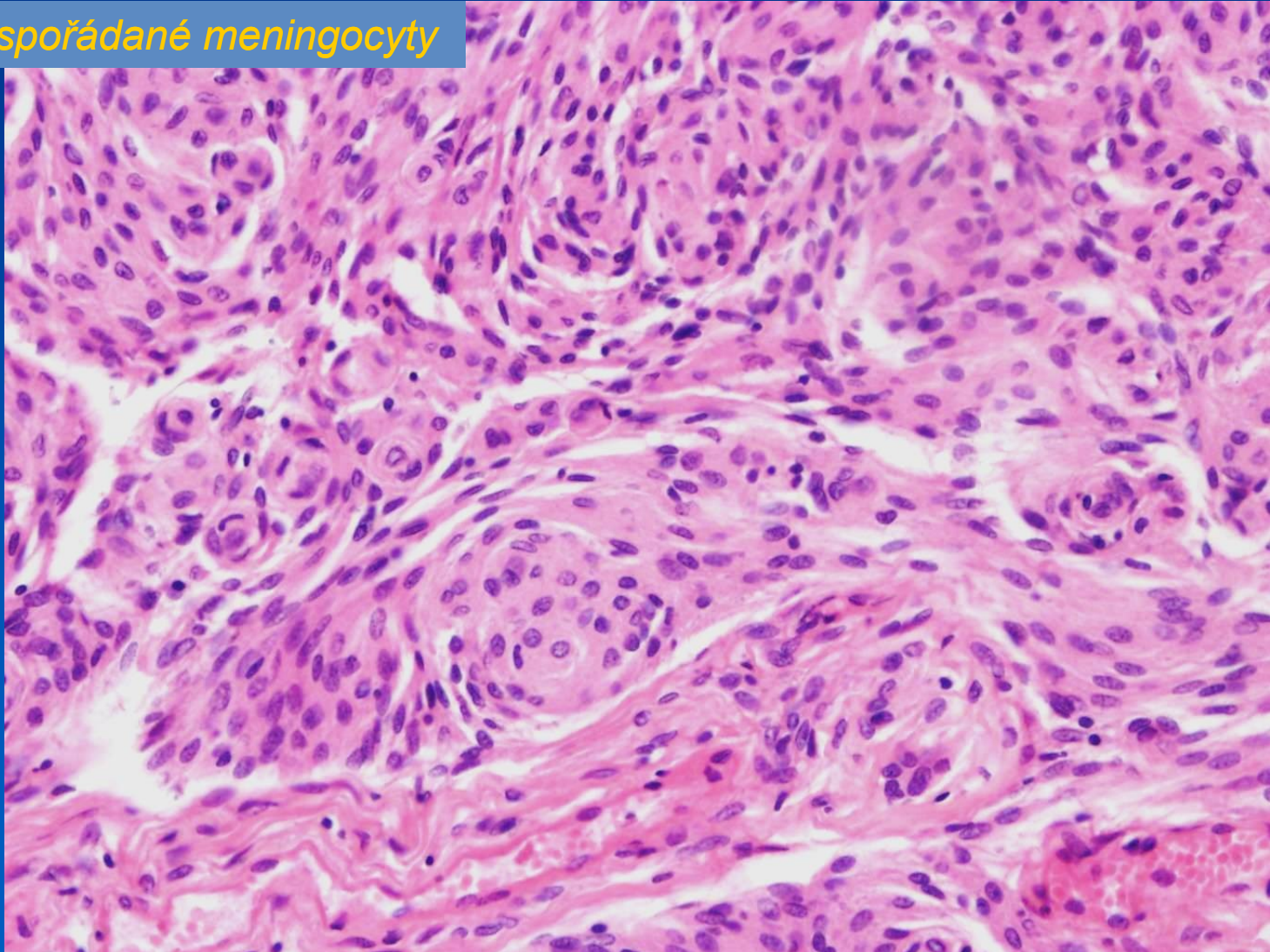

- 1. Vírovitě uspořádané meningocyty*
- 2. Psammomata*

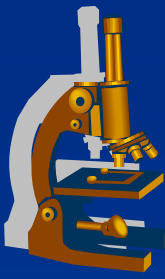
Meningeom

Vírovitě uspořádané meningocyty

Vybrané periferní neuroektodermální nádory

✗ např. neurinom (schwannom, neurilemmom)

⇒ *roste v souvislosti s periferními nervy i intrakraniálně*

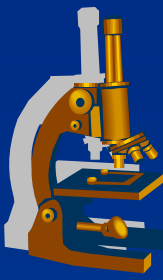
⇒ **Mikro:**

- buněčné úseky se šikováním jader (**struktura Antoni A**)
- méně buněčné úseky, často edematózní s volným uspořádáním (**struktura Antoni B**)

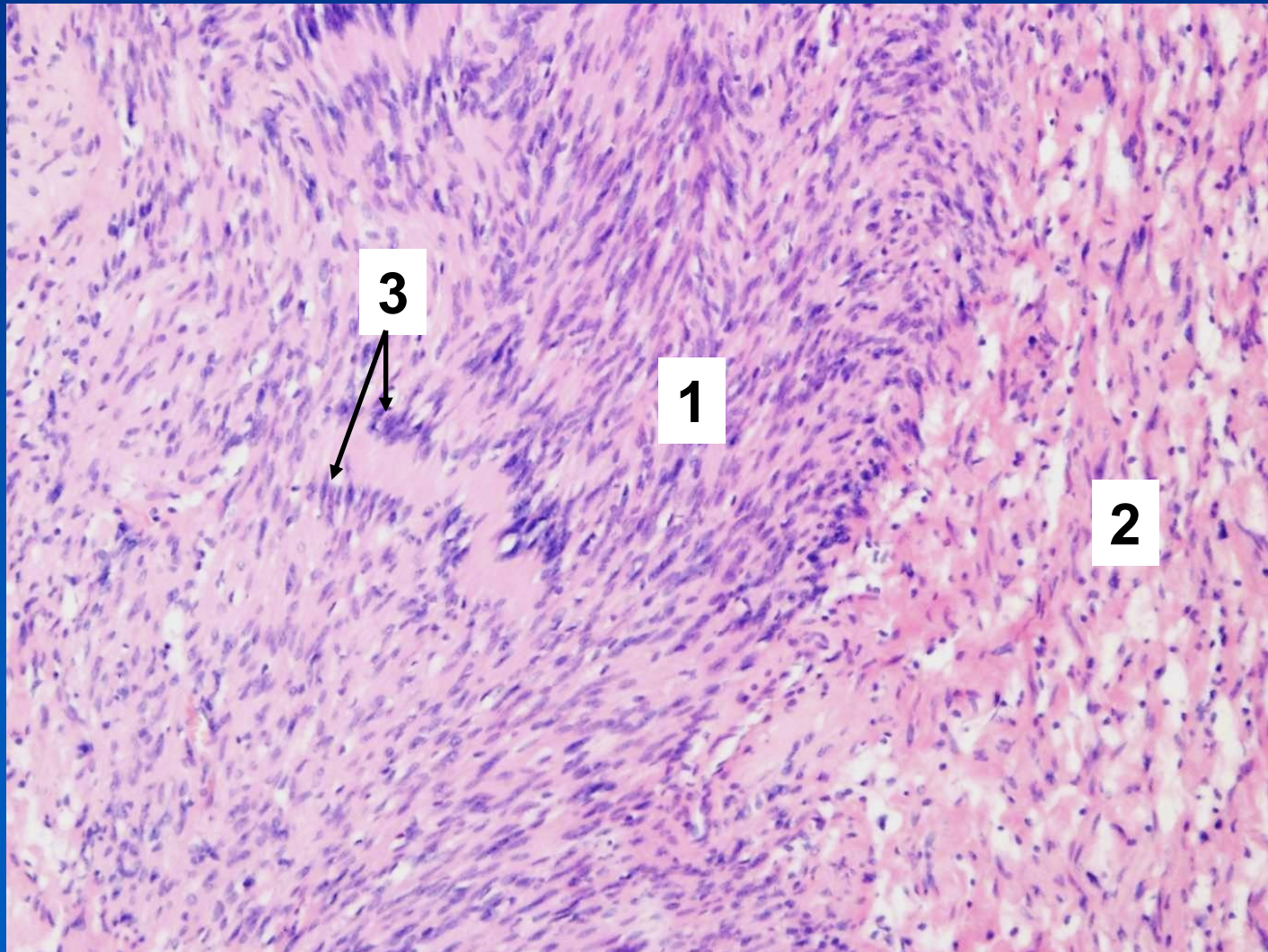
Neurinom

Neurinom

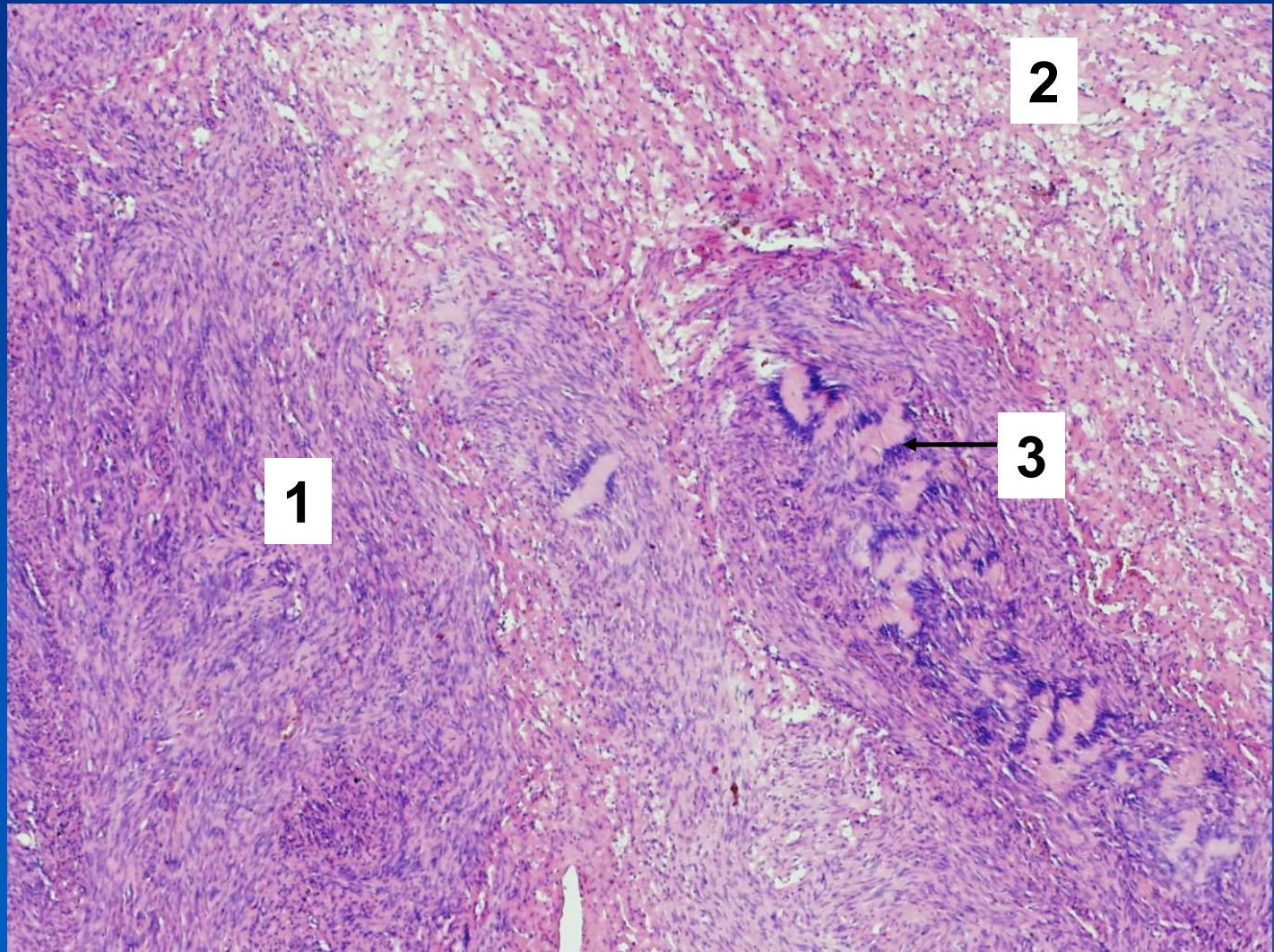
- 1. Antoni A
- 2. Antoni B
- 3. Sešikování jader

Neurinom

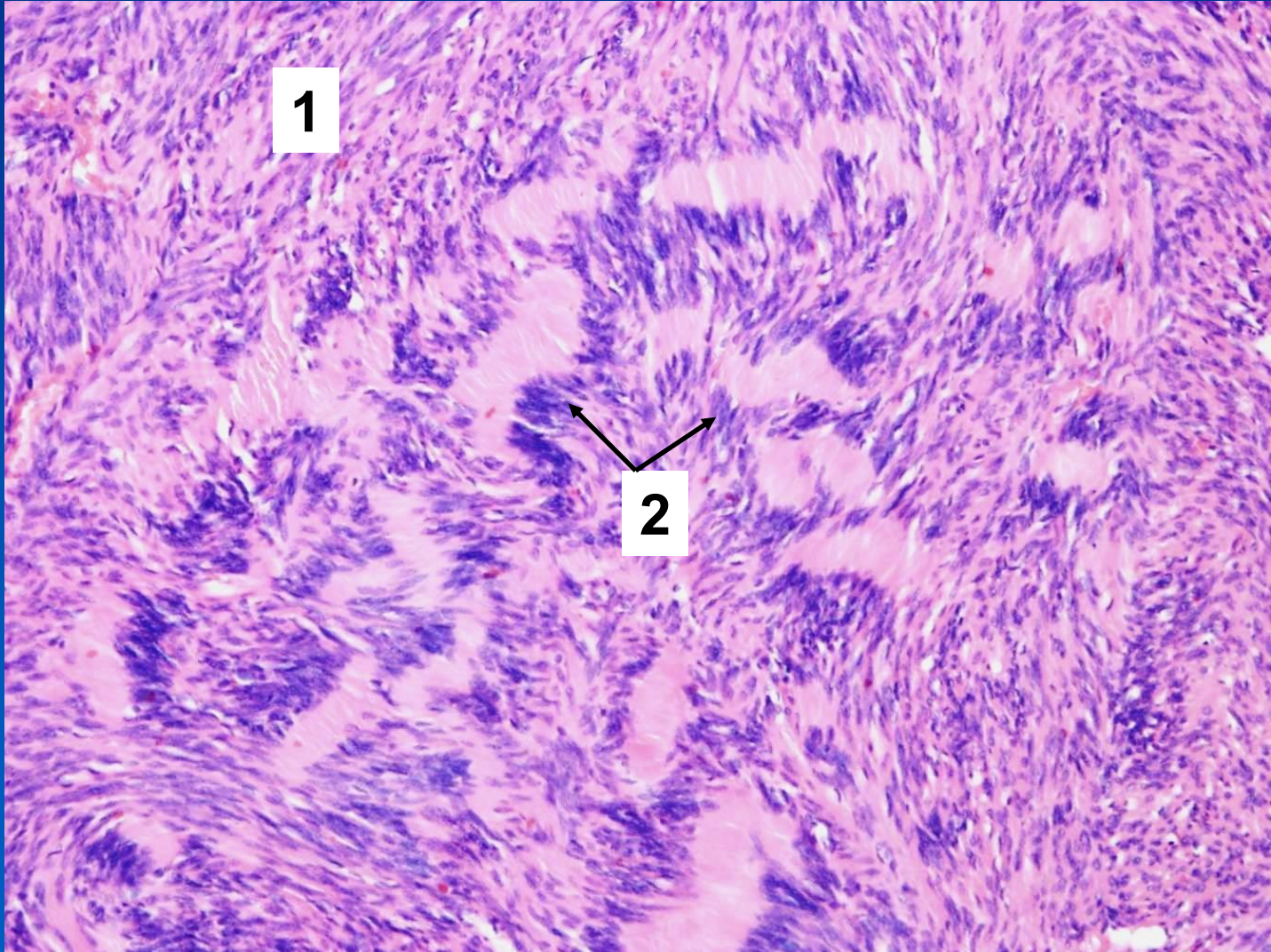
1. *Antoni A*
2. *Antoni B*
3. *Sešikování jader*

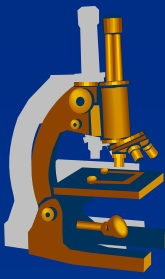
Neurinom

1. *Antoni A*
2. *Sešikování jader*

Vybrané periferní neuroektodermální nádory

xnapř. neurofibrom:

⇒ *vychází z nervových obalů*

⇒ *neurofibromy mohou mít tendenci k malignizaci*

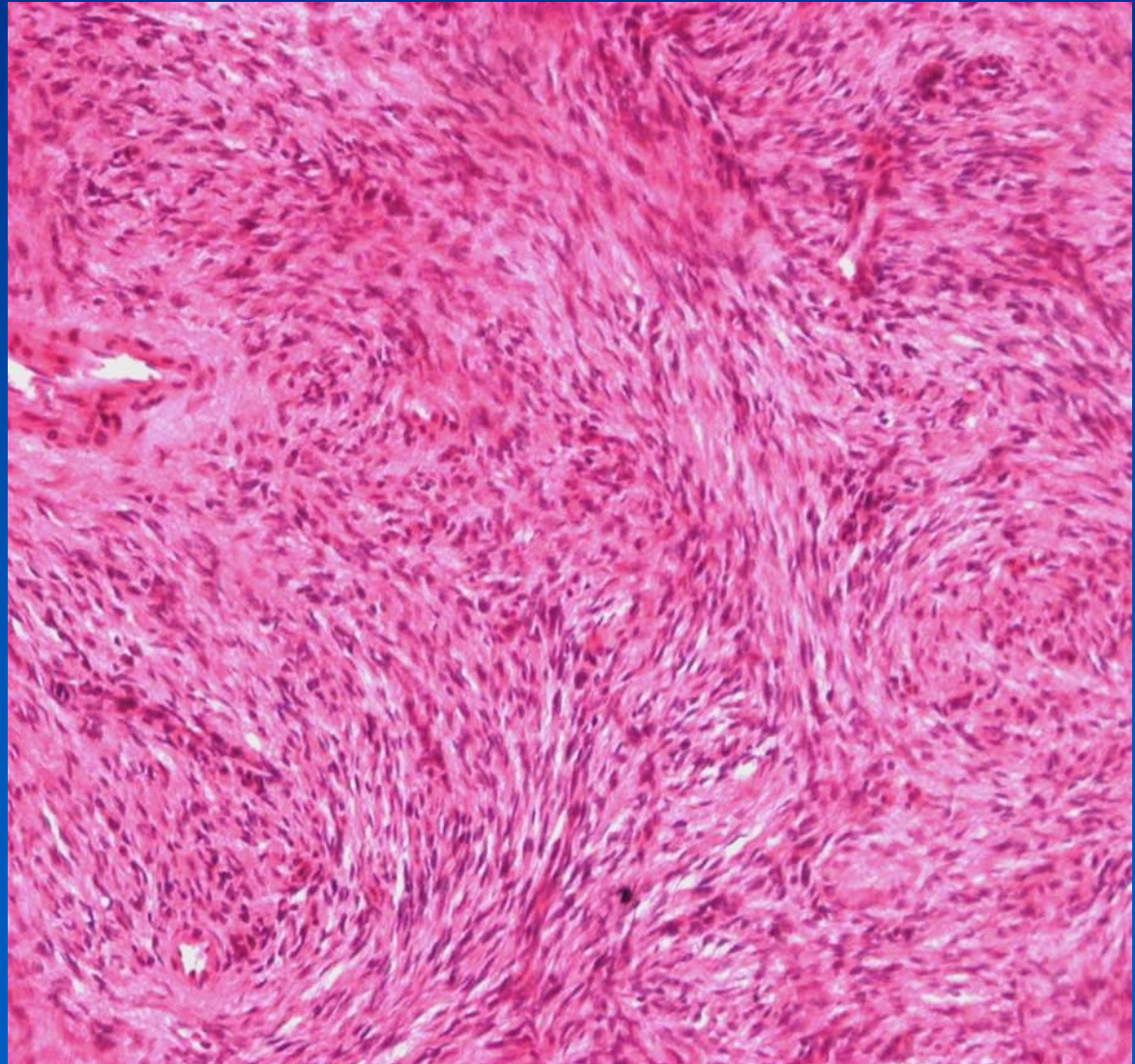
⇒ **Mikro:**

- vřetenité buňky s jádry tvaru písmene S
- okolní stroma kolagenizované, variabilně myxoidní
- nečetné drobné cévní průsvity

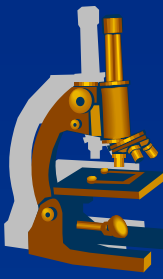
Neurofibrom

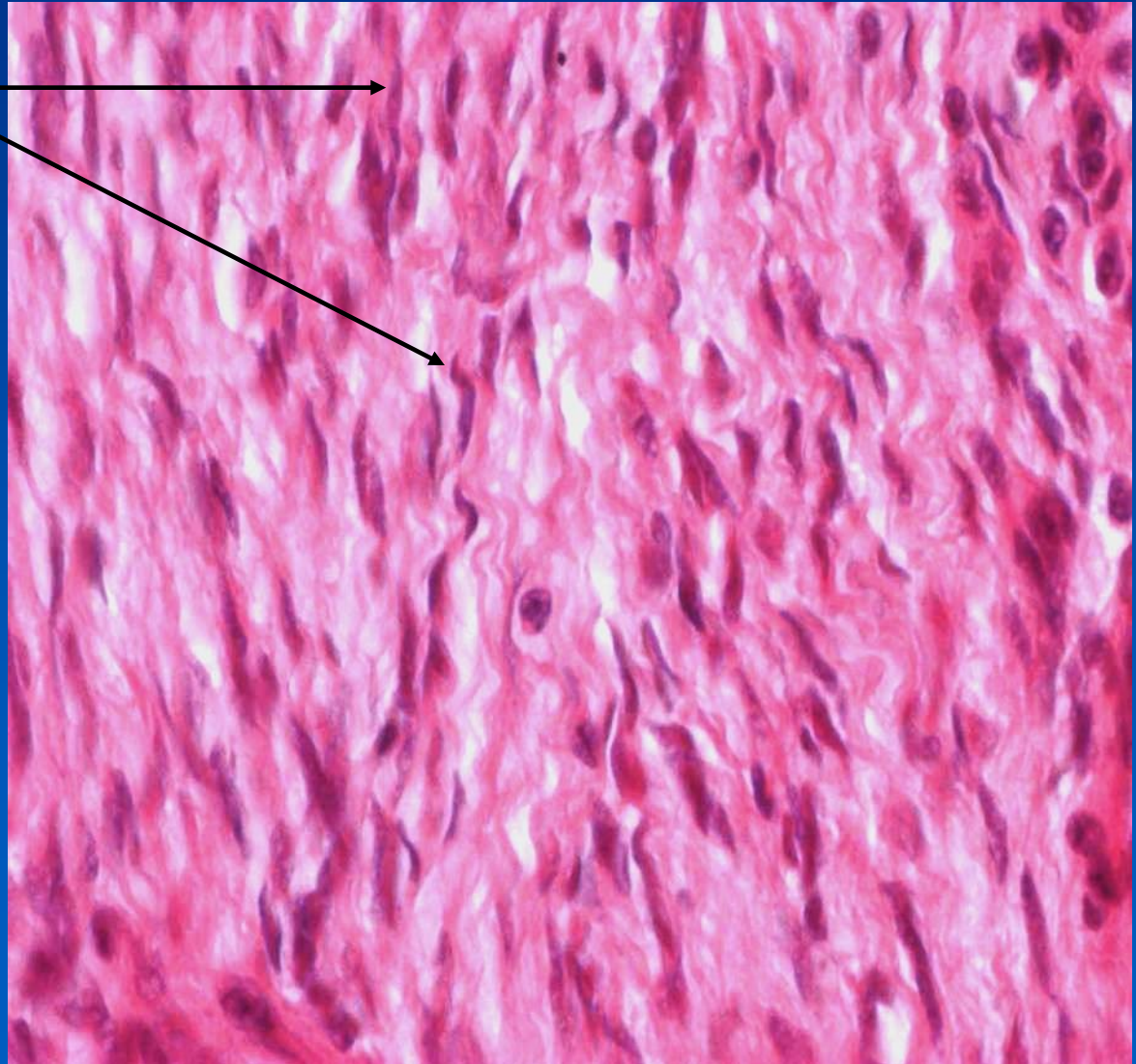
Vřetenité buňky v
kolagenizovaném
stromatu

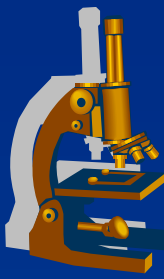
Neurofibrom

Zvlňená jãdra tvaru
písmene S

Melanocytické léze

x Benigní:

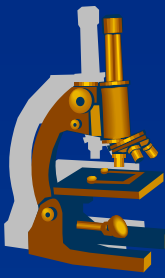
- ⇒ *piha (ephelides)*
- ⇒ *benigní lentigo*
- ⇒ *pigmentové névy*
- ⇒ *Spitzové névus*
- ⇒ *dysplastický névus*

x Maligní melanom:

- ⇒ *Nodulární*
- ⇒ *Povrchově se šířící*
- ⇒ *Lentigo maligna*
- ⇒ *Akrolentiginózní melanom*

Melanocytární névus

✗ benigní tumor, malignizuje vzácně

✗ Makro:

⇒ *většinou drobná ložiska tmavší než okolní kůže*

⇒ *plochá nebo vyvýšená s ostře ohraničeným okrajem*

⇒ *vrozené névy bývají větší*

Melanocytární névus

✖Mikro:

⇒ *junkční névus*

- skupiny pigmentových buněk(= hnízda) proliferují v dolních vrstvách epidermis (junkční zóna)

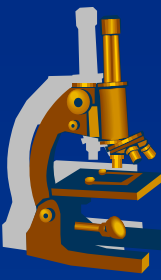
⇒ *smíšený névus*

- hnízda buněk jsou jak v junkční zóně, tak v dermis, kde jsou i ve formě pruhů a jsou složeny z menších bb.

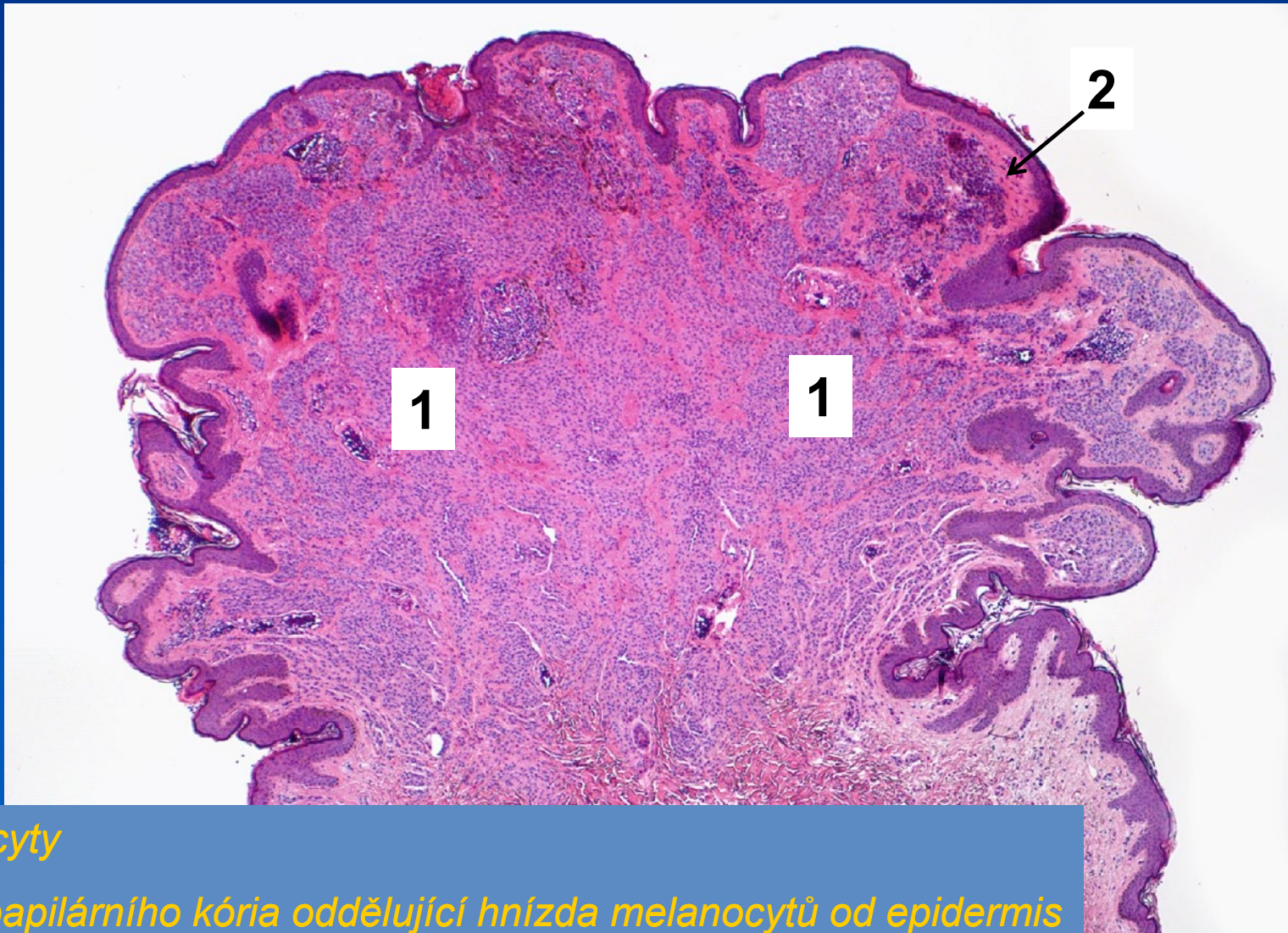
⇒ *intradermální névus*

- výše popsané změny jsou pouze v dermis

Melanocytární névus

Intradermální melanocytární névus

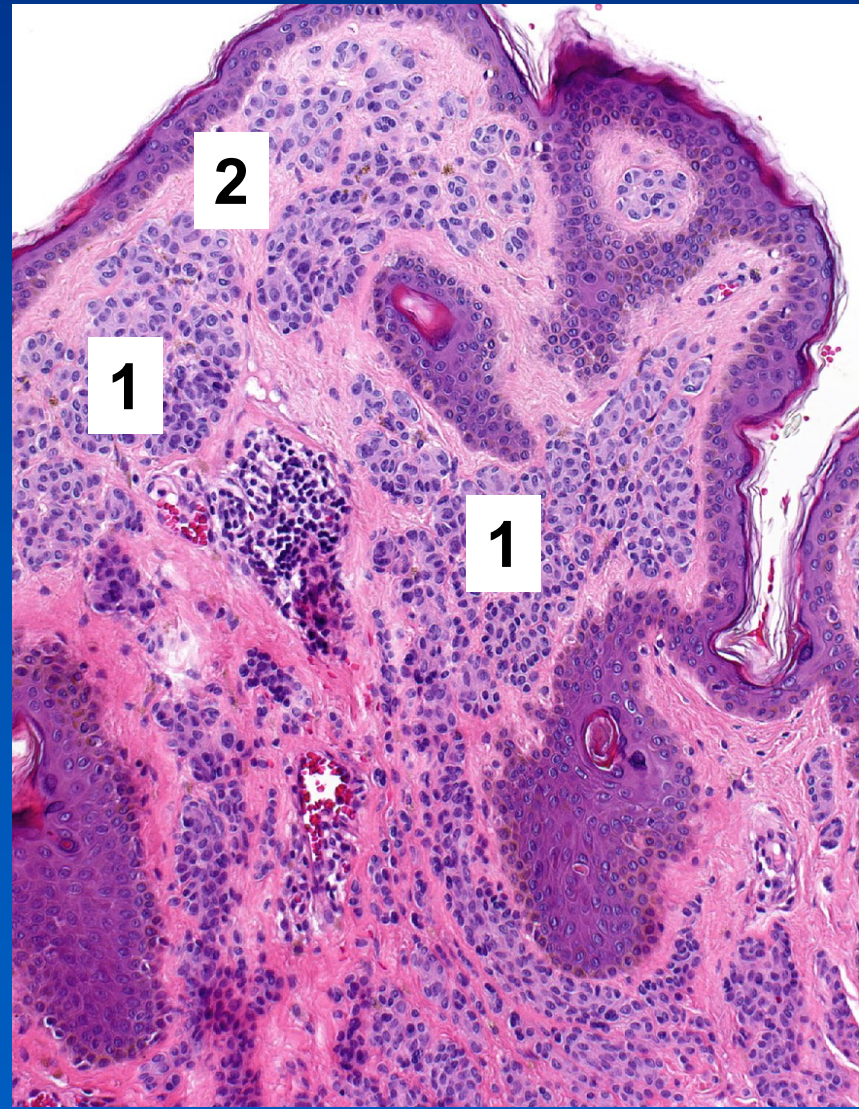
1. Melanocyty

2. Vrstva papilárního kória oddělující hnízda melanocytů od epidermis

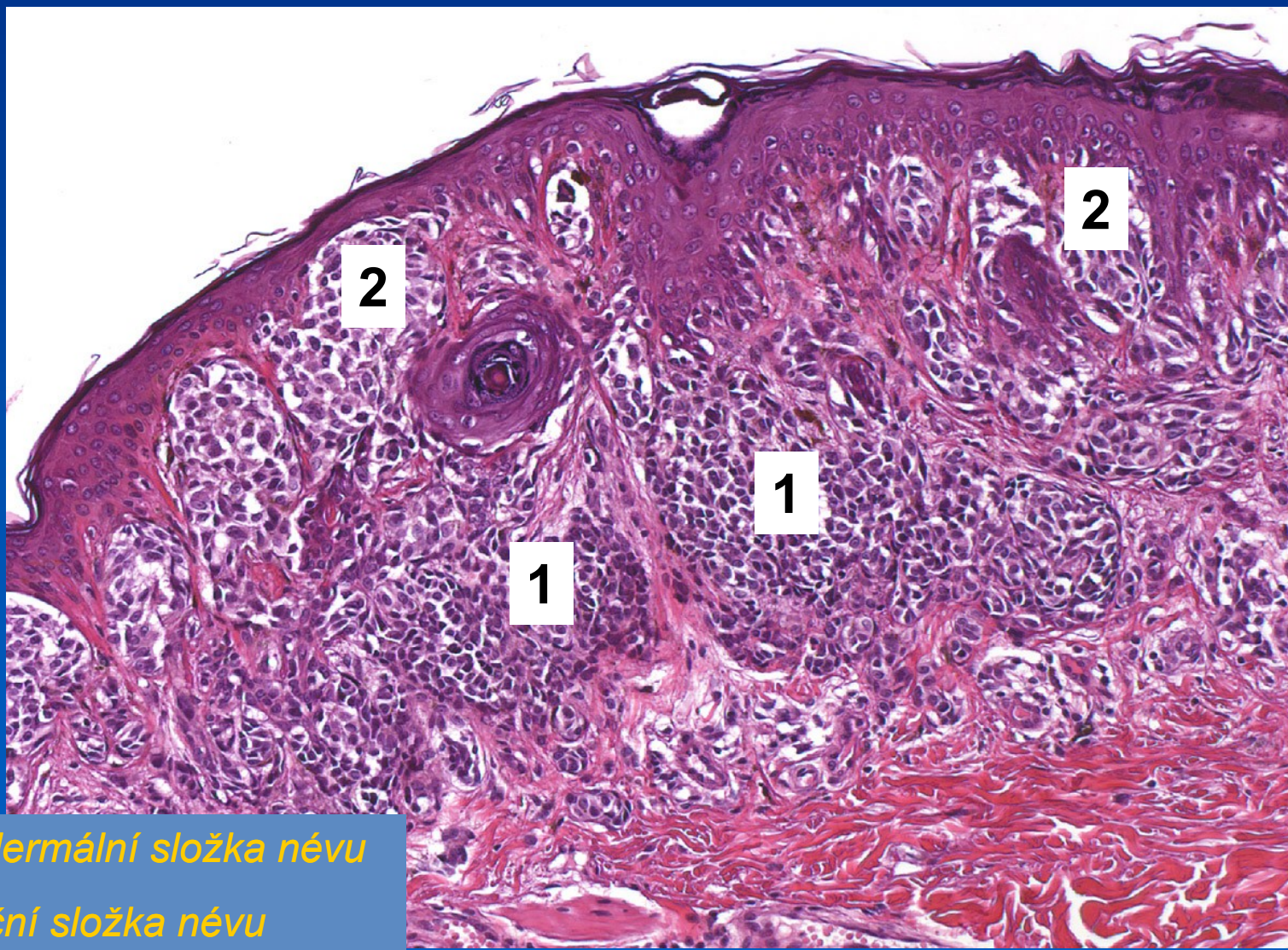
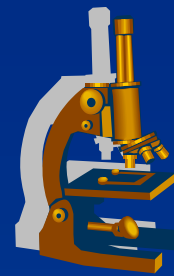
Intradermální melanocytární névus

- 1. Melanocyty*
- 2. Vrstva papilárního kória oddělující
hnízda melanocytů od epidermis*

Smíšený melanocytární névus

1. Intradermální složka névu

2. Junkční složka névu

Maligní melanom

xvzniká:

⇒ malignizací névů

⇒ *de novo*

xvýskyt:

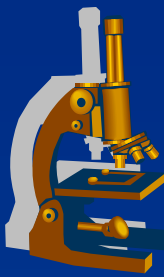
⇒ *kůže*

⇒ *sliznice*

⇒ *meningy*

⇒ *oko*

Maligní melanom

× Makro:

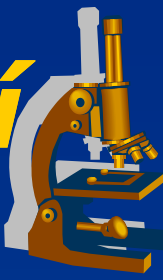
- ⇒ *v časných stádiích podobnost s mateřským znaménkem*
- ⇒ *nepravidelné okraje*
- ⇒ *nepravidelná pigmentace*
- ⇒ *v pozdějších stádiích léze ulceruje, tmavne*

× Mikro:

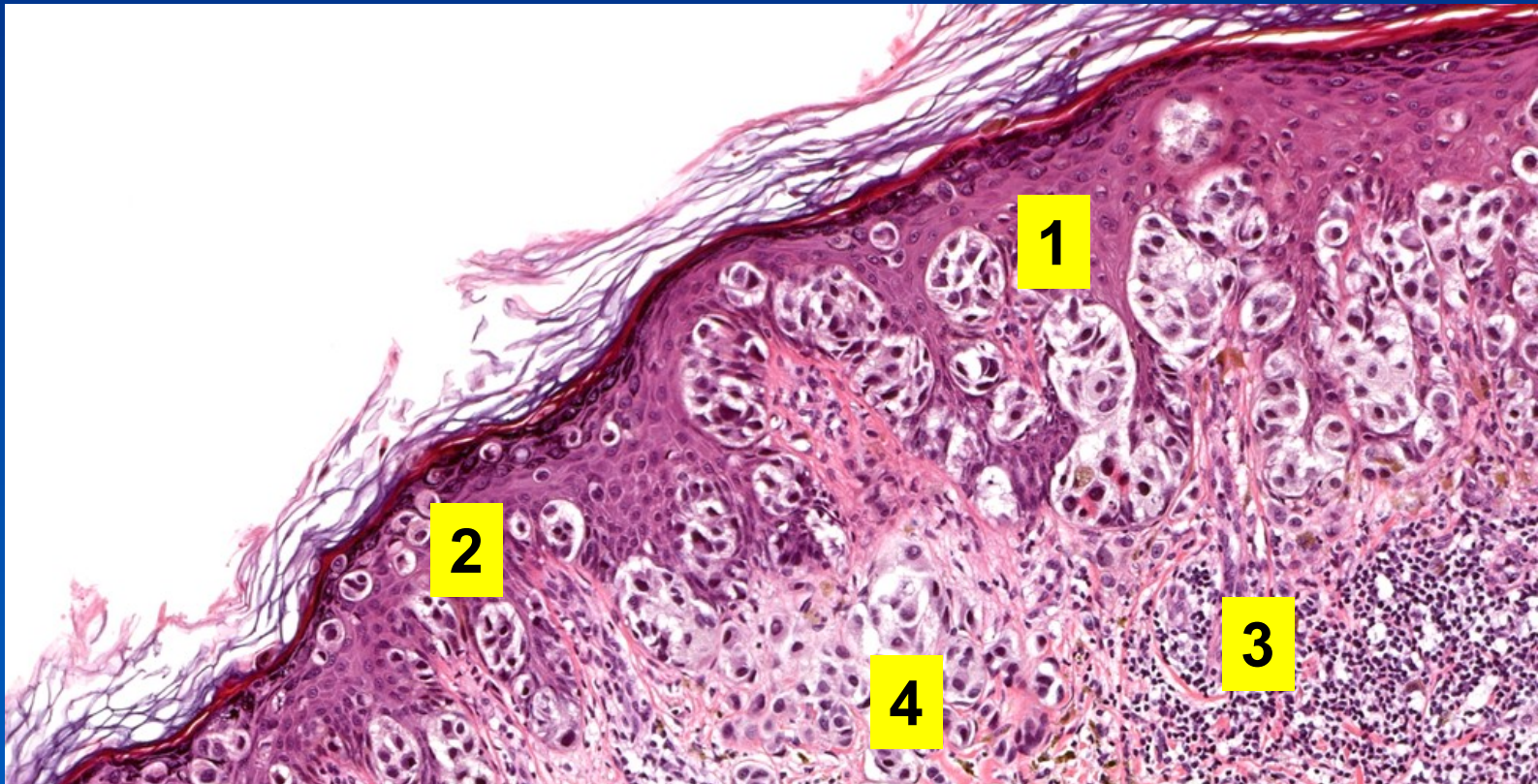
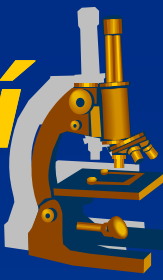
- ⇒ *asymetrie léze*
- ⇒ *atypické pleomorfní epiteloidní resp. vřetenité buňky*
- ⇒ *velká hyperchromní jádra s výraznými jadérky*
- ⇒ *mitózy*
- ⇒ *asymetrické rozložení pigmentu*
  - *i kompletně apigmentované formy*
- ⇒ *imunoprofil:*
  - *Melan A, S-100, HMB-45*

Maligní melanom – radiální růstová fáze

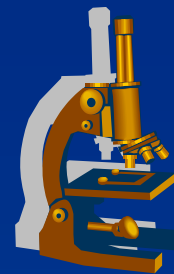

Maligní melanom – radiální růstová fáze

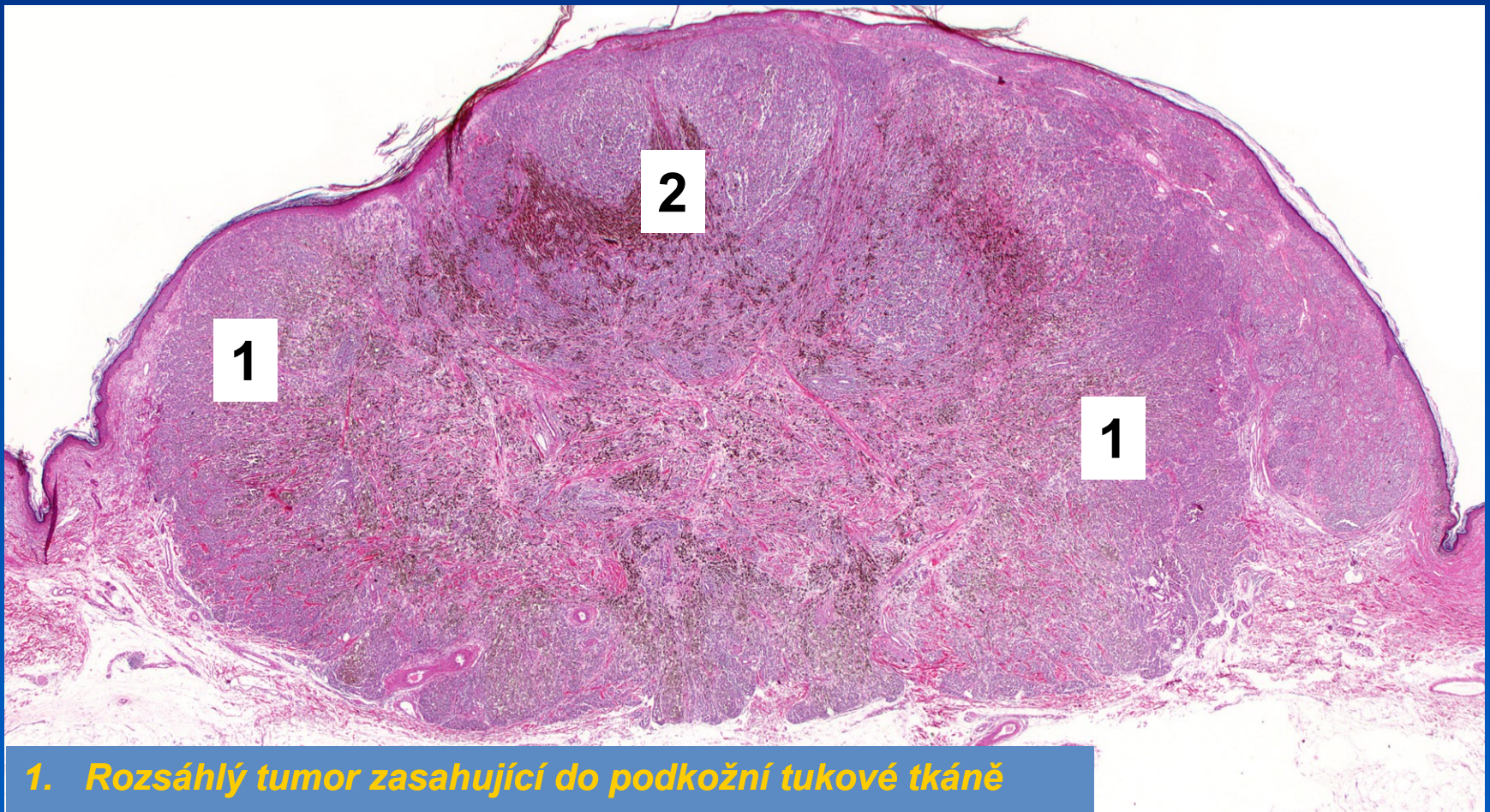
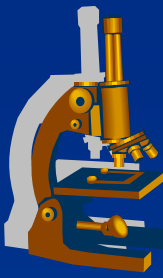

- 1. Nepravidelně rozložená junkční hnízdá*
- 2. Melanocyty jednotlivě ve vyšších vrstvách v epidermis*
- 3. Lymfocytární infiltrát ve spodině*
- 4. Invaze do papilární dermis (zde Clark 3)*

Nodulární melanom

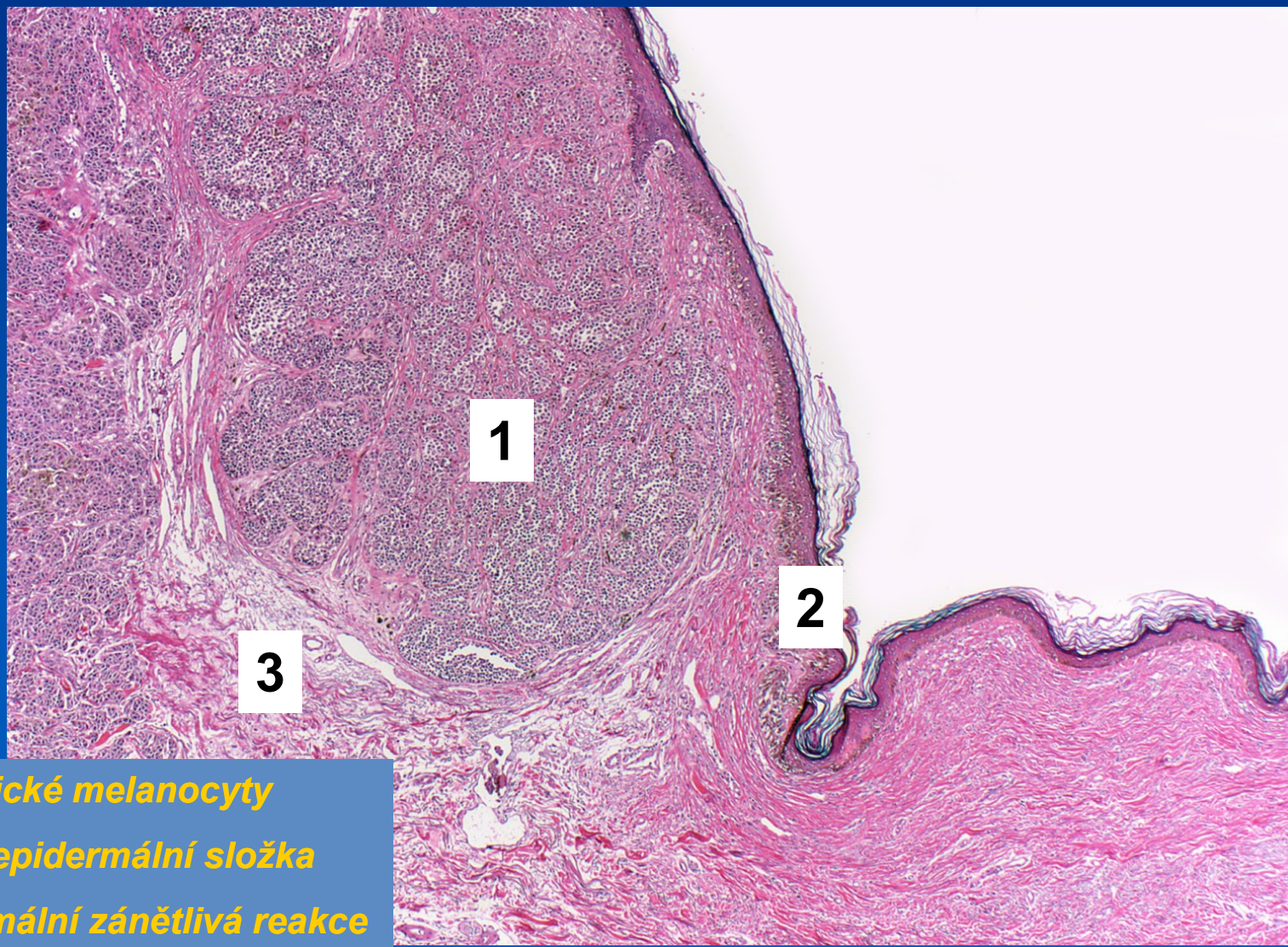
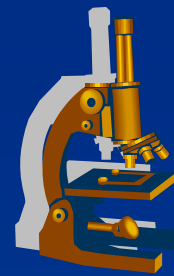

Nodulární melanom

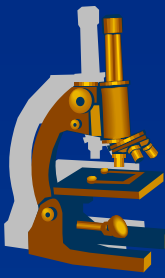
1. *Rozsáhlý tumor zasahující do podkožní tukové tkáně*
2. *Fokálně tvorba melaninu*

Nodulární melanom

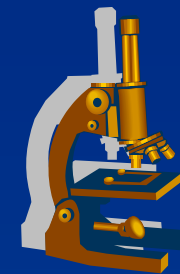
1. *Atypické melanocyty*
2. *Intraepidermální složka*
3. *Minimální zánětlivá reakce*

4. Germinální nádory

- x nejčastěji se vyskytují v gonádách
- x někdy i v extragonadální lokalizaci:
  - ⇒ *přední mediastinum, retroperitoneum, epifýza*
- x mohou se vyskytovat i kongenitálně
  - ⇒ *např. teratom v sakrální lokalizaci*

Germinální nádory

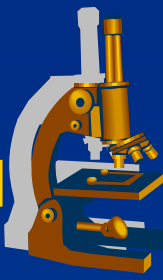
x klasifikace:

⇒ *tumory jednoho histologického typu*

- seminom
- neseminové nádory
  - choriokarcinom
  - embryonální karcinom
  - nádor ze žloutkového váčku (yolk sac tumor)
  - teratomy
    - » zralé
    - » nezralé
    - » s maligní transformací somatických elementů

⇒ *smíšené germinální nádory (tumory více než jednoho histologického typu)*

Histogeneze germinálních tumorů

Diferenciace primitivní buňky podél gonadální linie
(gonocyt, spermatogonie), bez rozvinutí diferenciálních potencií
- **Seminom**

Výchozí primitivní
germinální buňka

Totipotentní buňka

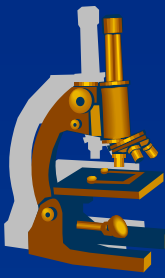
Nediferencovaná buňka
- **Embryonální karcinom**

Extraembryonálně diferencovaná
- **Nádor ze žloutkového váčku**
- **Chorionkarcinom**

Intraembryonálně diferencovaná
- **Teratom** (zralý, nezralý, s malignizací somatických elementů)
- **(Polyembryom)**

Seminom

✗ tvoří cca 50% všech germinálních nádorů

✗ Makro:

⇒ *solidní, homogenní, šedorůžový s nekrózami*

⇒ *často postižena velká část varlete, roste destruktivně*

⇒ *i při značné velikosti často lokalizován intratestikulárně*

⇒ *v pokročilých případech se šíří do rete testis, nadvarlete, semenného provazce, skrotálního vaku*

Seminom

×Mikro:

⇒ *roste převážně solidně*

- ojediněle i mikrocysticky, solidně alveolárně, kribriformně či tubulárně

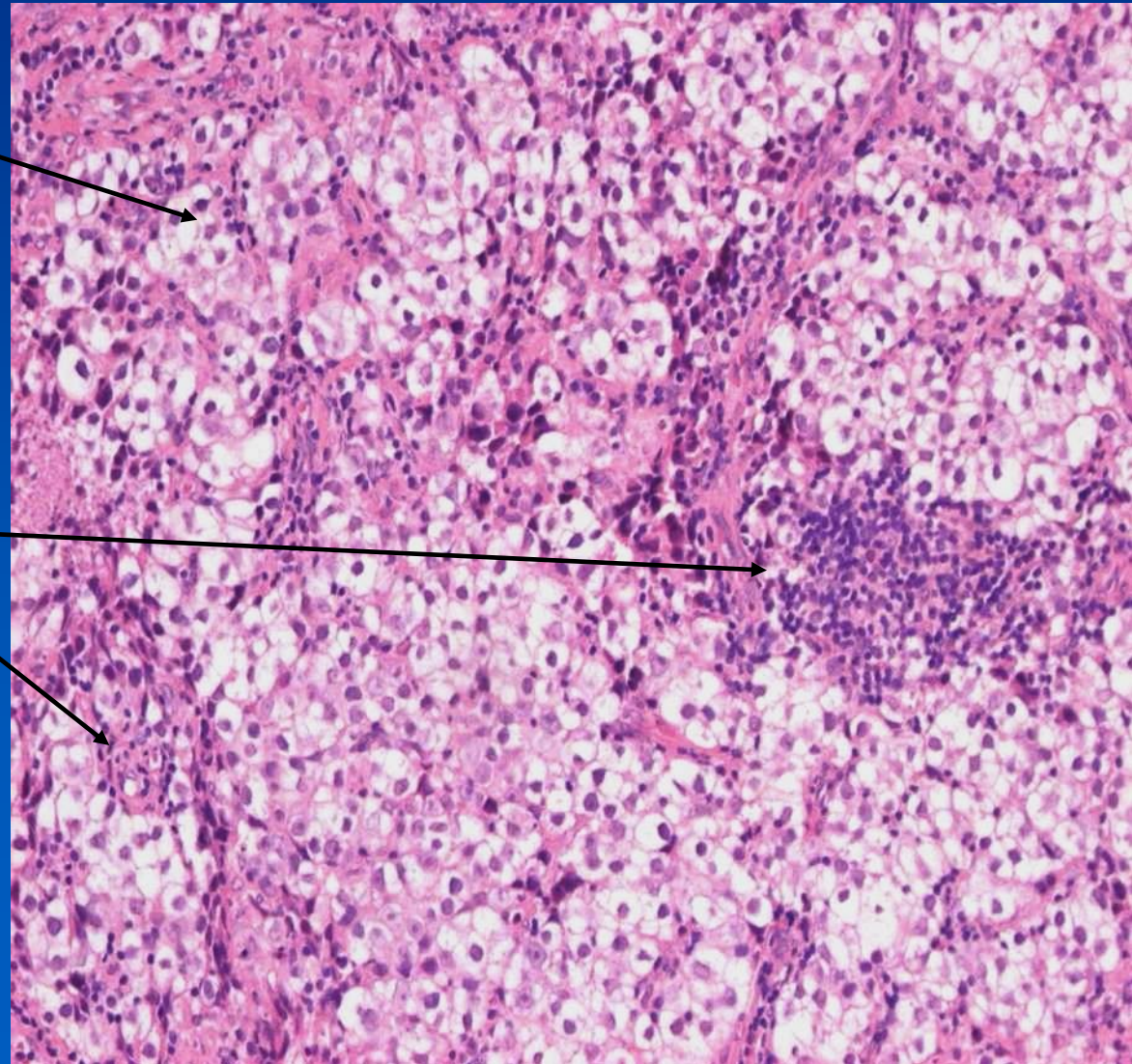
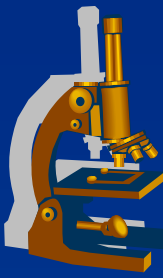
⇒ *uniformní polygonální buňky se zřetelnou membránou*

⇒ *světlá cytoplazma buněk (depozita glykogenu)*

⇒ *velká jádra s jedním až dvěma výraznými jadérky*

⇒ *stroma charakteru tenkých fibrovaskulárních sept s lymfocytární infiltrací s příměsí plazmatických buněk*

Seminom klasický

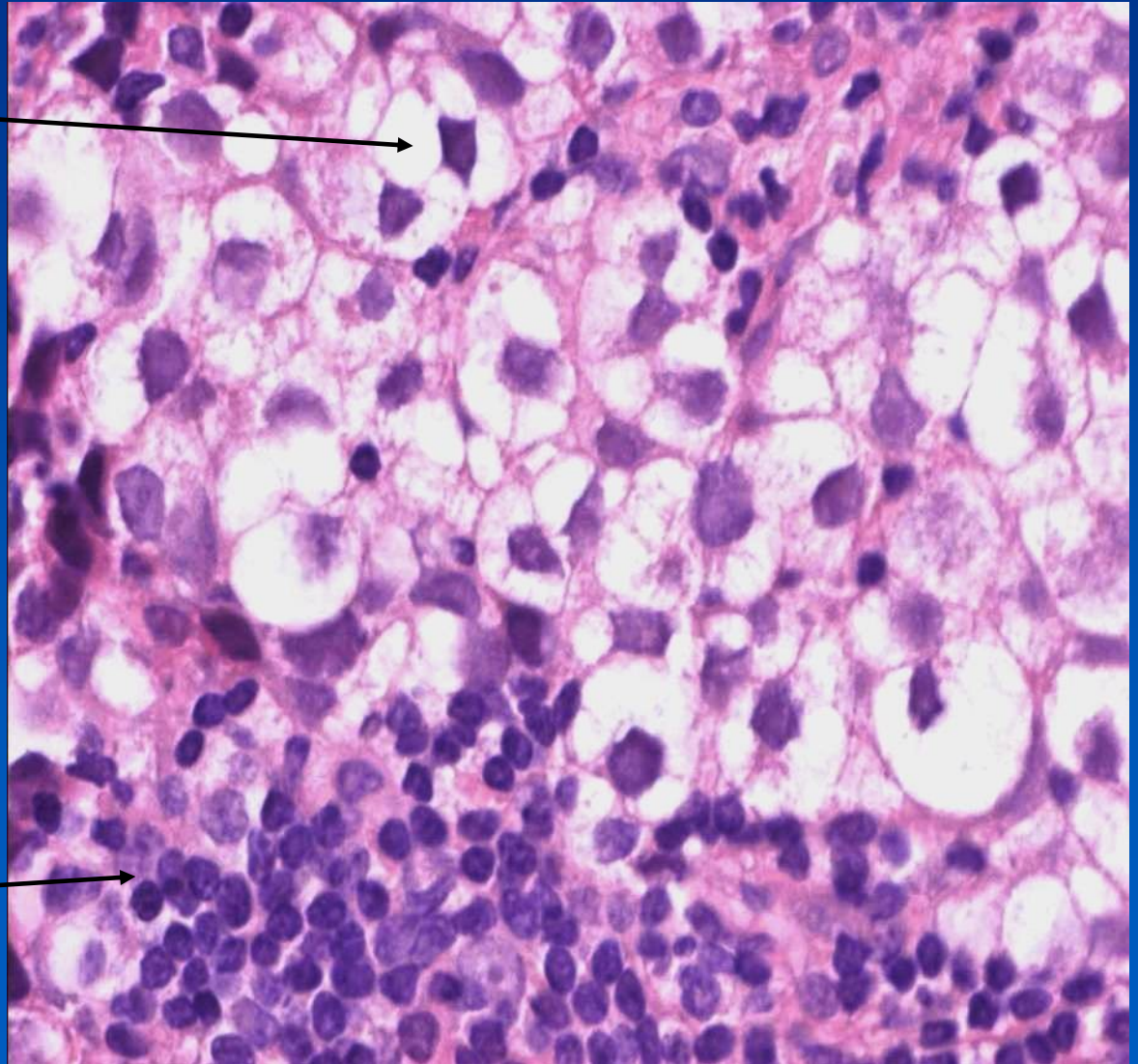
*Solidní struktury
seminomu*

*Fibrovaskulární
septa s
lymfocytární
celulizací*

Seminom klasický

*Nádorové buňky s opticky
prázdnou cytoplazmou*

*Lymfocytární infiltrace
vazivových sept*

Neseminové nádory

- ✗ diferenciací germinálních buněk v populaci totipotentních buněk vznikají:
  - choriokarcinom
  - embryonální karcinom
  - nádor ze žloutkového vaku (yolk sac tumor)

- ✗ diferenciací germinálních buněk směrem k somatickým buňkám vznikají:
  - teratomy

Teratomy

✘ smíšené nádory složené z jednoho, dvou či tří zárodečných listů

✘ Makro:

⇒ *cystické (většinou benigní)*

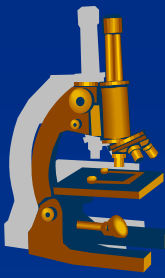
⇒ *solidní*

✘ Mikro:

⇒ *obsahují různé typy tkání:*

- mozek, zuby, epitelové struktury, endokrinní orgány, svaly, chrupavku, kost,..
- často struktury epidermoidní či dermoidní cysty s chlupy

Teratomy

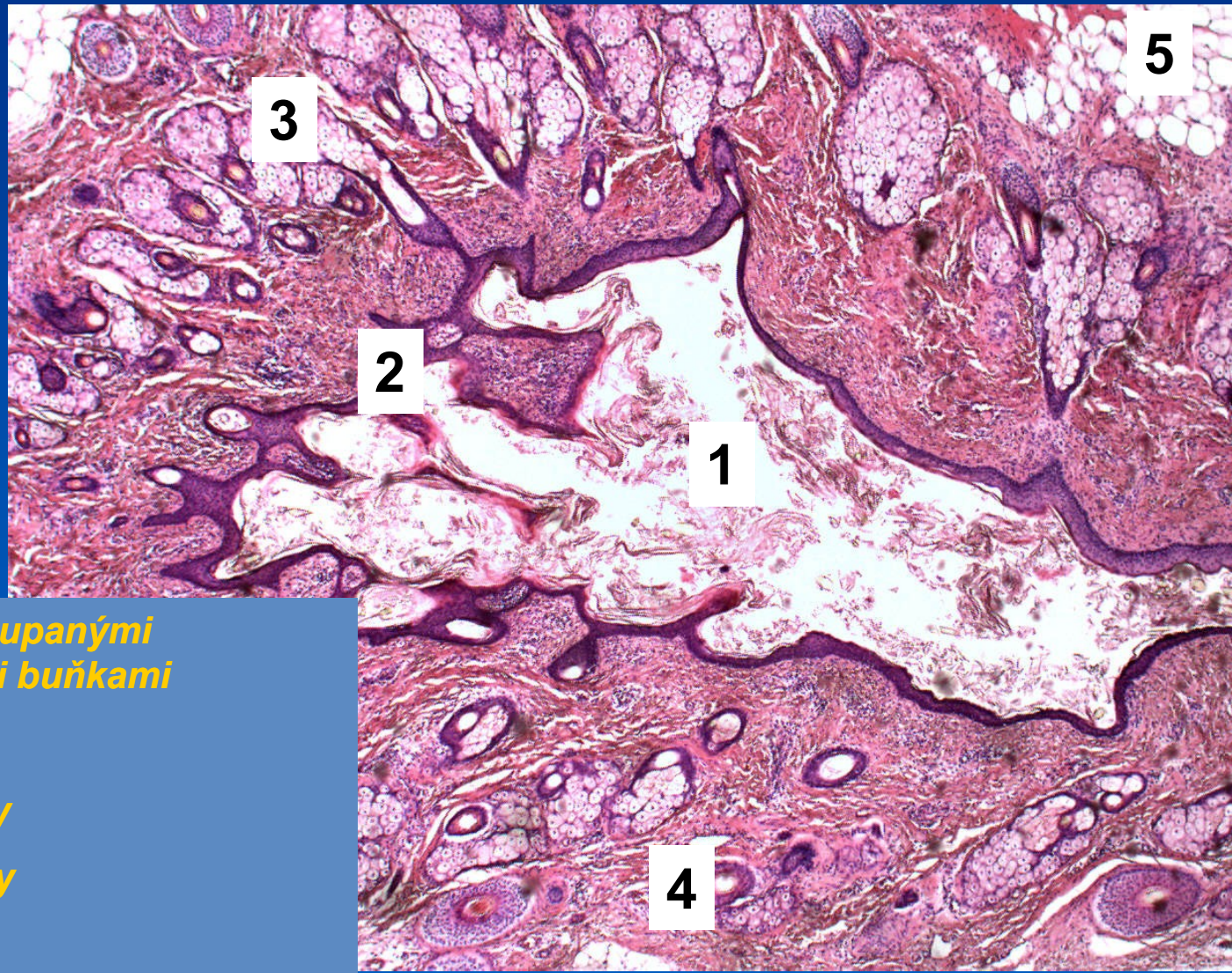
x dělení dle vyzrálosti jednotlivých struktur na:

⇒ *zralé*

⇒ *nezralé*

⇒ *s maligní transformací somatických elementů*

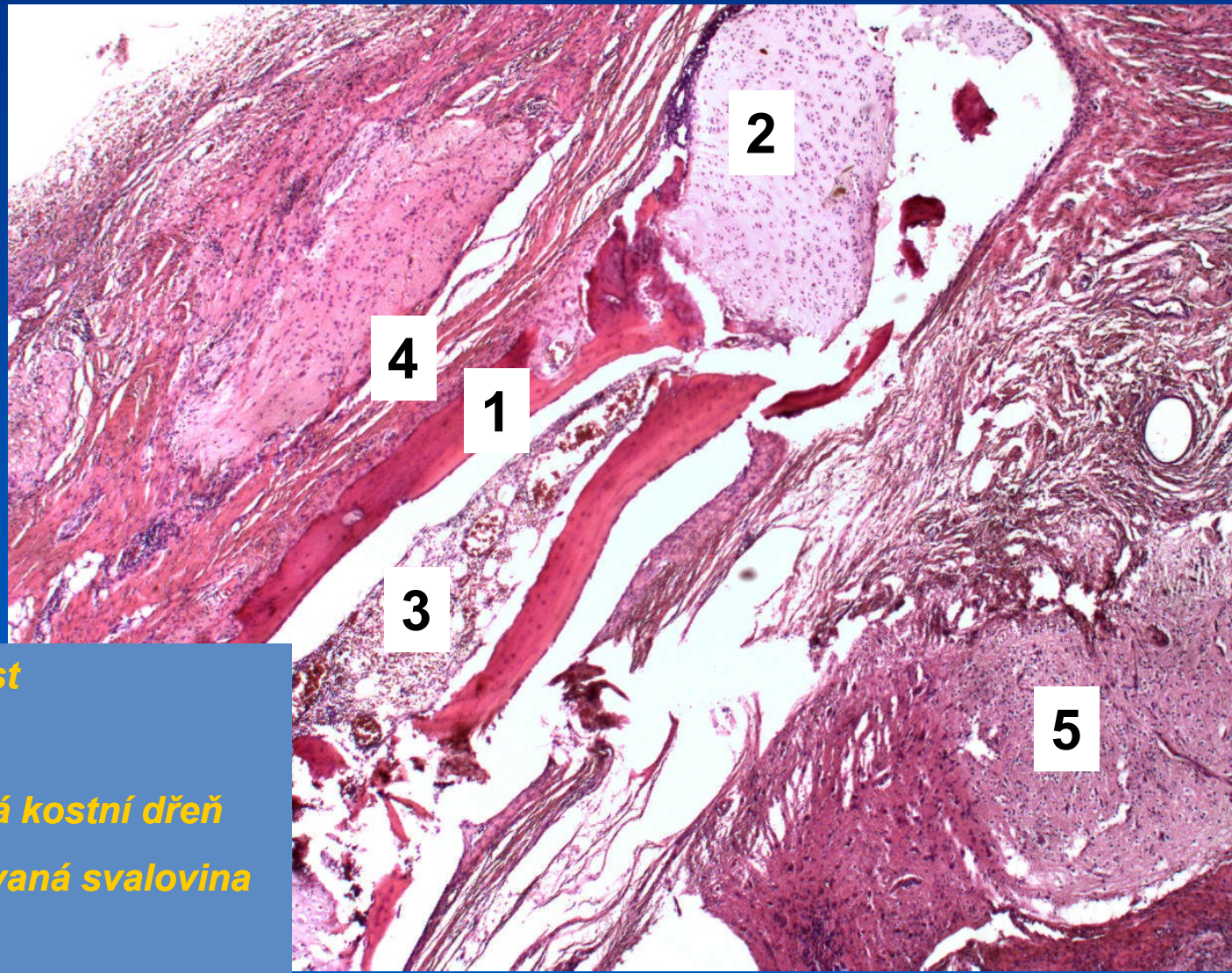
Dermoidní cysta (zralý teratom)

- 1. Lumen s odloupanými zrohovatělými buňkami***
- 2. Epidermis***
- 3. Mazové žlazky***
- 4. Vlasové folikly***
- 5. Tuková tkáň***

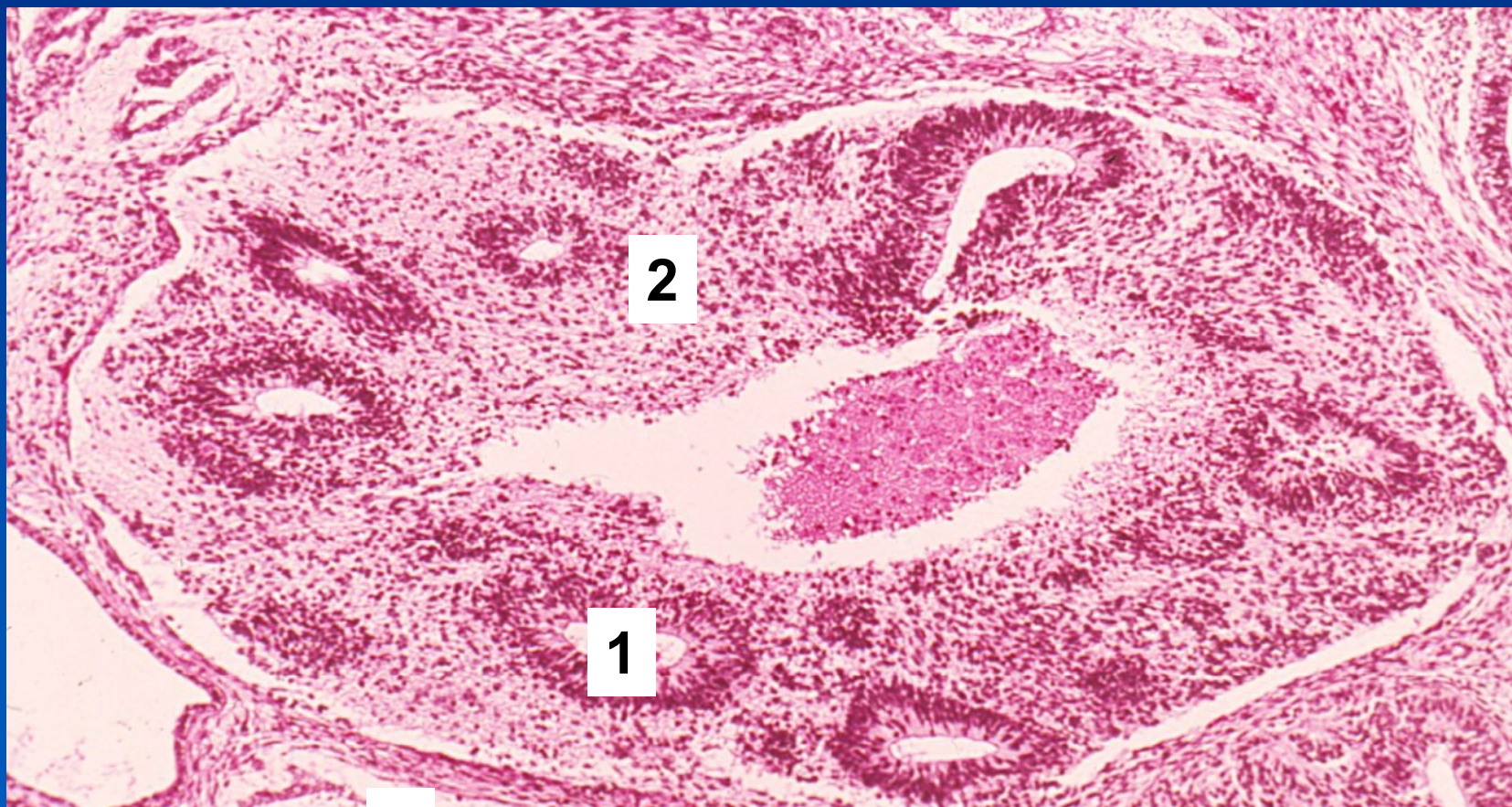
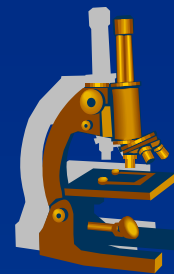

Dermoidní cysta (zralý teratom)

- 1. Lamelární kost***
- 2. Chrupavka***
- 3. Hemopoetická kostní dřeň***
- 4. Příčně pruhovaná svalovina***
- 5. Nervová tkáň***

Nezralý teratom

1. *Nezralý epitel typu neuroektodermu*
2. *Glie*
3. *Struktury typu žloutkového váčku*